

Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2005.gada decembris

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums	5
Galvenie secinājumi	6
1. Attieksme pret Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm	8
1.1. Pozitīvie un negatīvie aspekti, Latvijas iedzīvotājiem braucot strādāt uz citām valstīm	12
1.2. Gatavība doties strādāt uz citām valstīm	18
1.3. Informētība par darbu ārzemēs	24
1.4. Ieguvumi un zaudējumi, strādājot ārzemēs	31
2. Attieksme pret citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju	36
2.1. Pozitīvie un negatīvie aspekti, citu valstu iedzīvotājiem braucot strādāt uz Latviju	38
2.2. Attieksme pret viesstrādniekiem no dažādām valstīm	42
3. Uzskati par nepieciešamo valdības rīcību saistībā ar darbaspēka migrāciju	48
3.1. Valdības rīcība saistībā ar Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm	48
3.2. Valdības rīcība saistībā ar citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju	52
Aptaujā izmantotā anketa	54

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1060 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1060 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (114 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 02.12.2005. līdz 13.12.2005.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP ledz. reģ. dati uz 01.01.05.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	32.9	32.3	32.3
Pierīga	14.5	16.0	15.9
Vidzeme	10.9	10.4	10.4
Kurzeme	13.3	13.2	13.2
Zemgale	12.0	12.3	12.3
Latgale	16.3	15.7	15.7

DZIMUMS

Vīrieši	46.0	46.8	46.8
Sievietes	54.0	53.2	53.2

TAUTĪBA

Latvieši	59.4	57.0	57.0
Citi	40.6	43.0	43.0

VECUMS

15 - 24 g.v.	17.0	19.8	19.8
25 - 34 g.v.	16.7	17.7	17.7
35 - 44 g.v.	18.0	18.1	18.1
45 - 54 g.v.	18.3	17.4	17.4
55 – 74 g.v.	30.0	27.0	27.0

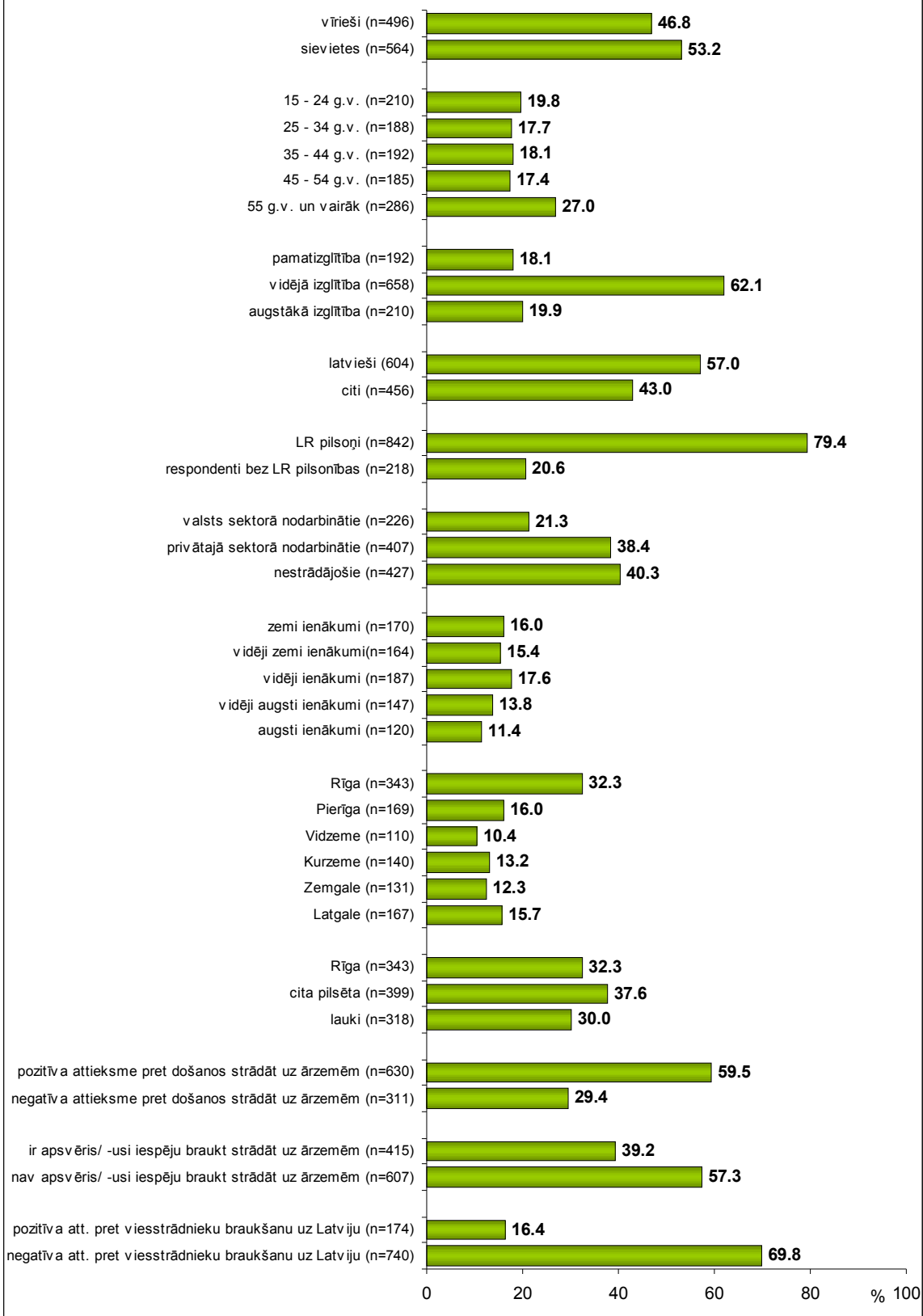
Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai

Projekta vadītāja	Ieva Strode
Atskaiti sagatavoja	Zanda Rutkovska, Laura Ostele, Inese Ilmere
Aptauju vadīja	Dace Liepiņa
Datu masīvu veidoja	Liene Līvmane

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums (%)

Bāze: visi respondenti, n=1060

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

REĢIONS

Rīga - Rīgas pilsēta

Pierīga – Jūrmala, Limbaži un Limbažu rajons, Ogre un Ogres rajons, Rīgas rajons, Tukums un Tukuma rajons.

Vidzeme - Alūksne un Alūksnes rajons, Cēsis un Cēsu rajons, Gulbene un Gulbenes rajons, Madona un Madonas rajons, Valka un Valkas rajons, Valmiera un Valmieras rajons.

Kurzeme – Kuldīga un Kuldīgas rajons, Liepāja un Liepājas rajons, Saldus un Saldus rajons, Talsi un Talsu rajons, Ventspils un Ventspils rajons.

Zemgale – Aizkraukle un Aizkraukles rajons, Bauska un Bauskas rajons, Dobeles rajons, Jelgava un Jelgavas rajons, Jēkabpils un Jēkabpils rajons.

Latgale – Balvi un Balvu rajons, Daugavpils un Daugavpils rajons, Krāslava un Krāslavas rajons, Ludza un Ludzas rajons, Preiļi un Preiļu rajons, Rēzekne un Rēzeknes rajons.

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, rajonu centri, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo izglītību, vidējo speciālo izglītību vai nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: māsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Māsaimniece – persona, kas ir māsaimnieks vai māsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas

Zemi – līdz Ls54

Vidēji zemi – no Ls55 līdz Ls79

Vidēji – no Ls80 līdz Ls100

Vidēji augsti – no Ls101 līdz Ls150

Augsti – Ls151 un vairāk.

Galvenie secinājumi

Attieksme pret Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm

Pētījuma rezultāti liecina par **zināmām pretrunām sabiedrības attieksmē** pret darbaspēka migrāciju: lai gan lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (59%) pauda pozitīvu attieksmi pret to, ka iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, vairākums respondentu (64%) norāda to, ka braukšana strādāt uz ārzemēm valstī kopumā ir *'liela problēma'*, un vēl 23% atzīmējuši, ka *'tā ir problēma, bet ne pārāk liela'*.

Raksturojot **pozitīvos aspektus**, kas saistīti ar braukšanu strādāt uz ārzemēm, 3/4 aptaujāto norādījuši, ka, dodoties strādāt uz ārzemēm, Latvijas iedzīvotājiem ir iespējas nopelnīt, celt savu dzīves līmeni (76%). Samērā bieži minēts arī tas, ka, aizbraucot strādāt, tiek iegūta pieredze, zināšanas (22%), redzētas citas zemes (19%), apgūtas svešvalodas (19%).

Savukārt aizbraukšanas **negatīvos aspektus** iedzīvotāji saista ar problēmām, kas aizbraukšanas dēļ rodas ģimenēs (dažkārt izjūk ģimenes, bērni spiesti augt bez viena vai abiem vecākiem) (29%). Gandrīz 1/5 aptaujāto norādījuši, ka tas rada darbaspēka trūkumu Latvijā (18%), kā arī pauda bažas par to, ka aizbrauc speciālisti, kvalificētākie, čaklākie, uzņēmīgākie cilvēki (18%).

Salīdzinoši liela daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju **domā par braukšanu strādāt uz ārzemēm** – 39% respondentu norādīja, ka pēdējo piecu gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti, un 22% atbildēja, ka pastāv liela iespēja, ka tuvāko 2 gadu laikā viņi varētu braukt strādāt uz ārzemēm. Jānorāda, ka gados jaunāki iedzīvotāji ievērojami biežāk pauduši gatavību doties strādāt uz ārzemēm.

Kā valstis, uz kurām gribētu braukt strādāt, respondenti salīdzinoši biežāk minējuši Lielbritāniju (38%), Īriju (31%), Vāciju (23%), Zviedriju (15%), ASV (12%) un Norvēģiju (11%).

Novērtējot savu **informētību par darbu ārzemēs** (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.), respondenti to, ka jūtas kopumā slikti informēti par šo tēmu, norādījuši biežāk (51%) nekā to, ka jūtas labi informēti (43%).

Liela daļa Latvijas iedzīvotāju informāciju par darbu ārzemēs iegūst no neformāliem kanāliem – 62% respondentu norādīja, ka informāciju par darbu ārzemēs ir ieguvuši no ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri paši ir bijuši strādāt vai strādā kādā citā valstī, un vēl 10% atzīmēja, ka informāciju ir ieguvuši no ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri nav bijuši strādāt vai nestrādā kādā citā valstī. Vairāk nekā 1/10 aptaujāto minējuši arī tādus informācijas avotus par darbu ārzemēs kā raidījumi televīzijā (49%), publikācijas presē (42%), raidījumi radio (19%) un internets (17%).

Vairākums iedzīvotāju (65%) uzskata, ka kopumā cilvēki, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz citām valstīm, **ieguvuši ir vairāk nekā zaudējuši**. Interesanti atzīmēt, ka, novērtējot personīgo vai ģimenes locekļu, tuvu draugu pieredzi, strādājot

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

ārzemēs, viedoklis, ka ieguvumu bijis vairāk nekā zaudējumu, pausts pat biežāk (80%) nekā raksturojot situāciju Latvijā kopumā.

Attieksme pret citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju

Analizējot sabiedrības attieksmi pret to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, jāsecina, ka respondenti bijuši kopumā kritiski noskaņoti: pozitīvu attieksmi pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju pauda 16%, bet negatīvu attieksmi – 70% aptaujāto.

Pozitīvie aspekti, ko iedzīvotāji saskata saistībā ar viesstrādnieku braukšanu uz Latviju, saistīti ar to, ka tas palīdzēs novērst darbaspēka trūkumu Latvijā (8%), nodrošinās ar lētāku darbaspēku (5%), ļaus iepazīt citas tautas, to kultūru (5%). Tiesa, 41% no aptaujas dalībniekiem norādīja, ka šajā situācijā nespēj saskaņot neko pozitīvu.

Raksturojot **negatīvos aspektus**, kas saistīti ar to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, iedzīvotāji visbiežāk norādījuši, ka pieaug bezdarbs un pamatiedzīvotājiem būs grūtāk atrast darbu (29%). 10% pauda bažas, ka viesstrādnieku ierašanās nozīmē lielu skaitu citu tautu un rasu pārstāvju un apdraud latviešu tautas pastāvēšanu. Pēc iedzīvotāju domām, viesstrādnieku ierašanās varētu arī nedot gaidīto ekonomisko efektu, jo tas var izrādīties nekvalificēts darbaspēks. Turklāt viesstrādnieku ierašanās varētu radīt papildus etnisko un sociālo spriedzi.

Atbildot uz jautājumu par to, no kurām trīs valstīm būtu **pieņemama viesstrādnieku iebraukšana**, vairāk nekā 1/10 Latvijas iedzīvotāju norādīja Baltkrieviju (43%), Ukrainu (40%), Krieviju (20%) un Moldovu (16%).

Vairāk nekā 1/4 respondentu kā valstis, no kurām **nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana**, minēja Ķīnu (41%), Āfrikas valstis (32%), Vjetnamu (30%), citas Āzijas valstis (28%) un Turciju (28%).

Uzskati par nepieciešamo valdības rīcību saistībā ar darbaspēka migrāciju

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, lielākā daļa Latvijā dzīvojošo (58%) uzskata, ka **valdībai ir jākavē, jāmazina iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm**. Viedokli, ka valdībai ir jāveicina braukšana strādāt uz ārzemēm, pauda 6% respondentu, bet 18% atbildēja, ka valdībai nekas nav jādara.

Lūgti nosaukt, kas valdībai būtu jādara, lai kavētu Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm, respondenti norādīja, ka būtu jāpaaugstina algas (70%), jānodrošina iedzīvotāji ar darbu, jārada jaunas darba vietas (35%) un jānodrošina dzīves līmeņa celšanos Latvijā (15%).

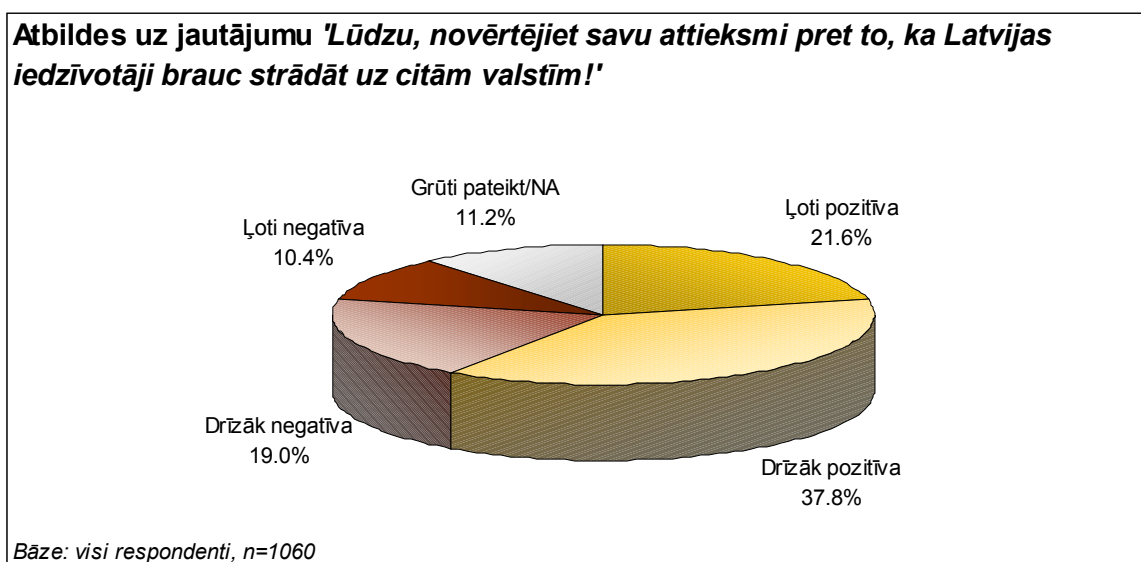
Jāatzīmē, ka aptuveni 2/3 aptaujāto (67%) arī norādīja, ka valdībai ir **jākavē, jāmazina viesstrādnieku braukšana uz Latviju**. To, ka valdībai viesstrādnieku iebraukšana Latvijā ir jāveicina, atzīmēja 4% iedzīvotāju, bet 8% minēja, ka valdībai nekas nav jādara.

1. Attieksme pret Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm

Latvijas iedzīvotāju aptaujas ietvaros respondentiem lūdza novērtēt savu attieksmi pret to, ka iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, un atzīmēt, vai, viņuprāt, tā ir problēma valstī kopumā.

Aptaujas dalībnieki tika lūgti raksturot savu gatavību braukt strādāt uz ārzemēm, informētību par darbu ārzemēs, kā arī minēt pozitīvos un negatīvos aspektus, kas saistīti ar Latvijas iedzīvotāju došanos strādāt uz ārzemēm. Respondenti pauda arī savu viedokli par to, vai uz citām valstīm strādāt aizbraukušie iedzīvotāji vairāk iegūst vai zaudē.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *'Lūdzu, novērtējiet savu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm!'*

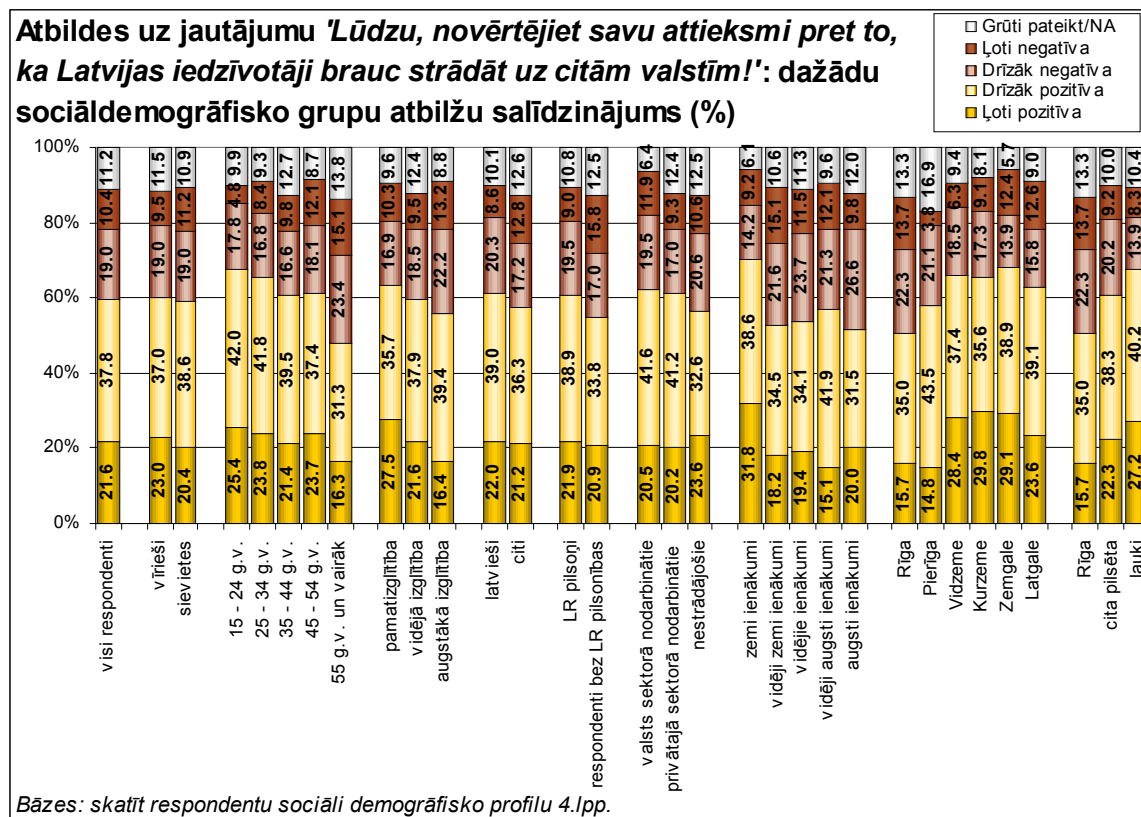

Pētījuma rezultāti liecina, ka lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (59%) pauduši kopumā pozitīvu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, tajā skaitā 22% atzīmēja atbildi *'ļoti pozitīva'*.

Negatīvu attieksmi kopumā pauda 29% aptaujas dalībnieku, bet aptuveni 1/10 iedzīvotāju (11%) atturējās paust noteiktu viedokli šajā jautājumā (atbilde *'grūti pateikt'*).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Aptaujas dati par attieksmi pret Latvijas iedzīvotāju došanos strādāt uz ārzemēm dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās apkopoti nākamajā grafikā.

Raksturojot datus par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm, sākotnēji jāatzīmē, ka visās analizētajās grupās pozitīva attieksme pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz ārzemēm, pausta biežāk nekā negatīva attieksme.

Būtiskas atšķirības vērojamas, salīdzinot atbildes grupās ar dažādu ienākumu līmeni: pozitīvu attieksmi pret došanos strādāt uz ārzemēm biežāk nekā caurmērā pauda tikai respondenti ar zemiem ienākumiem (71%), citās ienākumu grupās: 52%-57%).

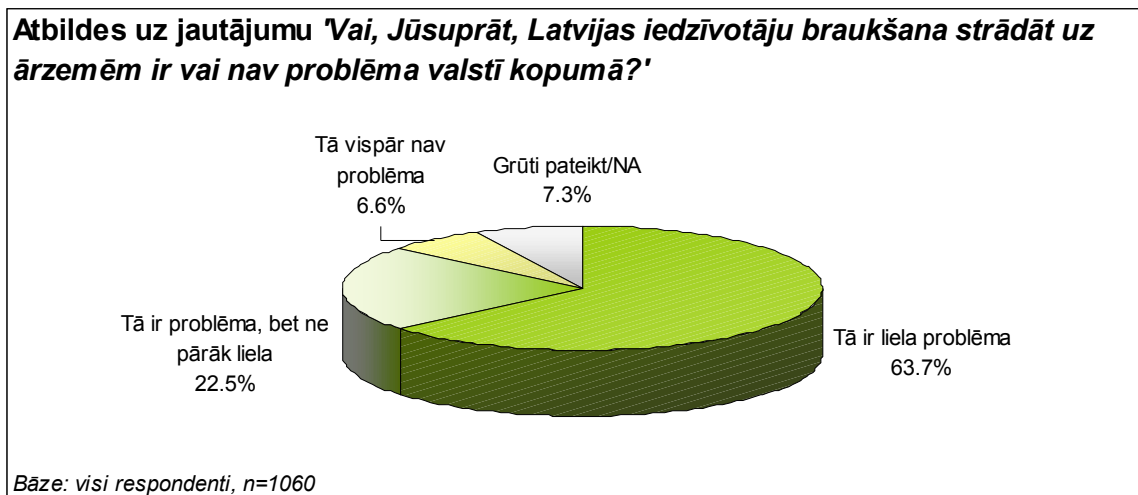
Biežāk nekā caurmērā pozitīvu attieksmi pret Latvijas iedzīvotāju došanos strādāt uz ārzemēm pauduši arī aptaujātie vecumā no 15 līdz 24 gadiem (68%) un no 25 līdz 34 gadiem (66%), respondenti ar pamatizglītību (63%), Vidzemē (66%), Kurzemē (66%), Zemgalē (68%) un Latgalē (63%) dzīvojošie, kā arī respondenti lauku apvidos (67%).

To, ka viņu attieksme pret iedzīvotāju došanos strādāt uz citām valstīm ir negatīva, biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujas dalībnieki, kuri vecāki par 55 gadiem (39%), iedzīvotāji ar augstāko izglītību (35%), respondenti bez LR pilsonības (33%) un Rīgā dzīvojošie (36%).

Jāpiebilst, ka analizējot datus par atbildēm grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, var secināt, ka pozitīvu attieksmi pret iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm biežāk nekā caurmērā pauduši strādnieki (69%), skolnieki, studenti (70%) un mājsaimnieces (65%), bet negatīvi noskaņoti biežāk nekā caurmērā bijuši speciālisti, ierēdņi (34%), individuālā darba veicēji (36%) un pensionāri (40%).

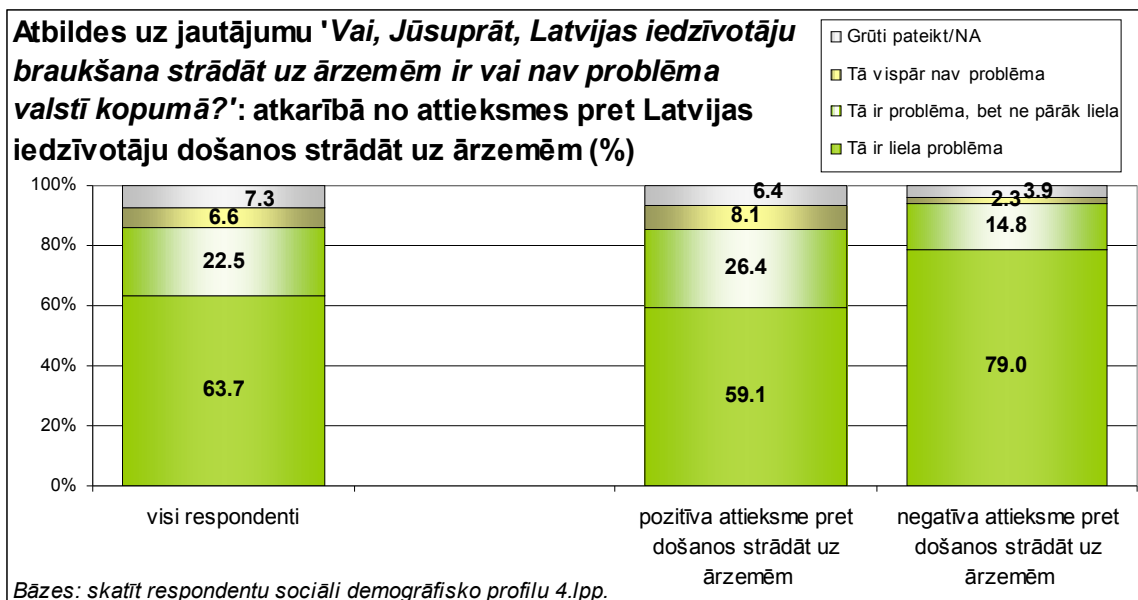
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Aptaujas dalībniekiem tika lūgts arī novērtēt, vai, viņuprāt, Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm ir vai nav problēma valstī kopumā. Dati par respondentu atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

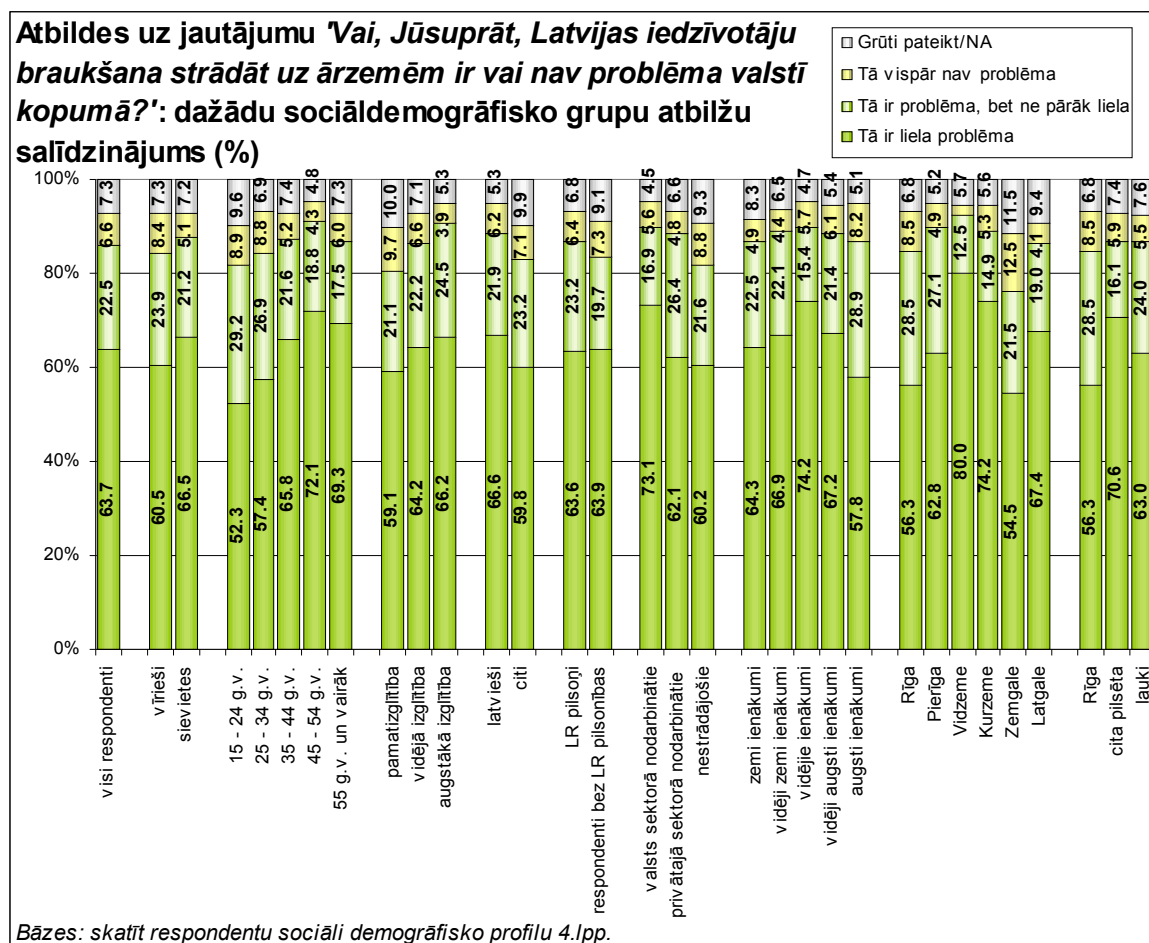
Kā redzams, lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka braukšana strādāt uz ārzemēm ir problēma valstī kopumā – 64% to atzinuši par 'lielu problēmu', un vēl 23% norādījuši, ka 'tā ir problēma, bet ne pārāk liela'. Viedokli, ka Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm nav problēma, pauda tikai 7% aptaujāto.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Vai, Jūsaprāt, Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm ir vai nav problēma valstī kopumā?' atkarībā no respondenta attieksmes pret to, ka iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm.

Interesanti atzīmēt, ka arī no aptaujātajiem, kuri pauda pozitīvu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz ārzemēm, lielākā daļa atzīst, ka došanās strādāt uz citām valstīm ir problēma valstī kopumā – 59% atbildēja, ka 'tā ir liela problēma', bet 26% uzskatīja, ka 'tā ir problēma, bet ne pārāk liela'.

Dati par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm uz jautājumu 'Vai, Jūsaprāt, Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm ir vai nav problēma valstī kopumā?' apkopoti nākamajā grafikā.

Analizējot datus par atbildēm sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm par lielu problēmu valstī biežāk nekā caurmērā atzina aptaujātie vecumā no 45 līdz 54 gadiem (72%) un tie, kuri vecāki par 55 gadiem (69%), valsts sektorā nodarbinātie (73%), iedzīvotāji ar vidēji zemiem (67%), vidējiem (74%) vai vidēji augstiem (67%) ienākumiem, respondenti Vidzemē (80%), Kurzemē (74%) un Latgalē (67%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (71%).

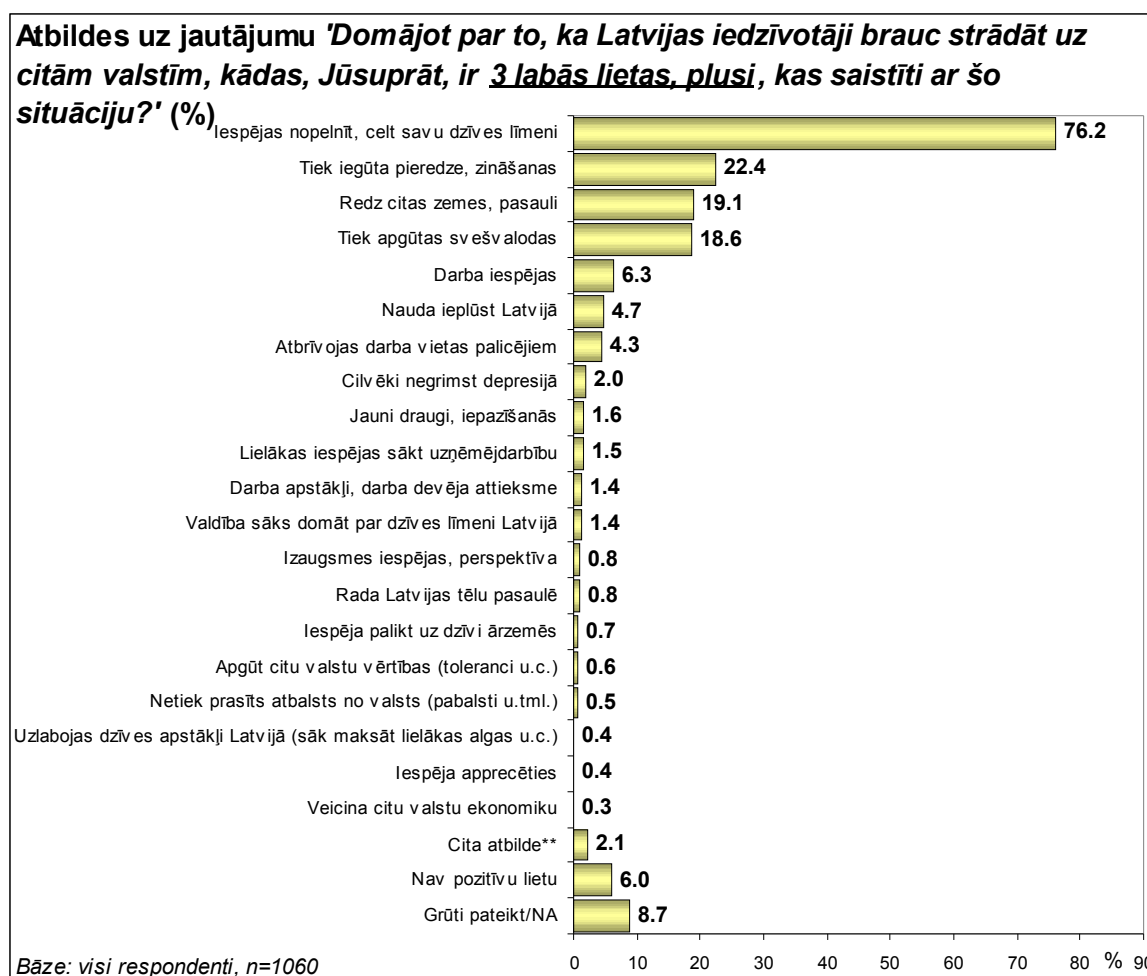
Viedokli, ka Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm 'vispār nav problēma' biežāk nekā caurmērā pauda respondenti ar pamatizglītību (10%) un Zemgalē dzīvojošie (13%), tiesa, arī šajās grupās vairāk nekā puse aptaujāto norādīja, ka 'tā ir liela problēma' valstī kopumā.

Salīdzinot atbildes grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, jāsecina, ka atbildi 'tā ir liela problēma' biežāk nekā caurmērā snieguši speciālisti, ierēdņi (68%) un pensionāri (68%), bet to, ka braukšana strādāt uz ārzemēm 'vispār nav problēma', biežāk nekā caurmērā atzīmējuši bezdarbnieki (18%).

1.1. Pozitīvie un negatīvie aspekti, Latvijas iedzīvotājiem braucot strādāt uz citām valstīm

Pētījuma ietvaros aptaujas dalībniekiem tika lūgts nosaukt trīs labās lietas, plusus un trīs sliktās lietas, mīnusos, kas saistīti ar to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm. Jāpiebilst, ka šie bija t.s. 'atvērtie jautājumi' – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās.

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Domājot par to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, kādas, Jūsaprāt, ir 3 labās lietas, plusi, kas saistīti ar šo situāciju?' apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'brīva darbaspēka kustība' (minēts 2 reizes); 'aizbrauc tie, kuri nav kvalificēti strādnieki' (minēts 1 reizi); 'apzinās to, ka valsts par viņiem nerūpējas' (minēts 1 reizi); 'atbrīvo valsti no likuma pielikt darba algas Eiropas līmeni' (minēts 1 reizi); 'citas valstīs tagad palīdz mūsējiem' (minēts 1 reizi); 'daži saprot, ka vislabāk ir dzīvot un strādāt savā dzimtenē' (minēts 1 reizi); 'demogrāfiskās situācijas uzlabošana' (minēts 1 reizi); 'demokrātijas attīstība - cilvēkam ir izvēle' (minēts 1 reizi); 'iespēja tikt pie aizbraukušā cilvēka sievas vai vīra' (minēts 1 reizi); 'integrēšanās citās ES valstīs' (minēts 1 reizi); 'interesantāk dzīvo' (minēts 1 reizi); 'ir kustībā' (minēts 1 reizi); 'īsts latvietis vienmēr atgriezīsies' (minēts 1 reizi); 'latvieši zinās, kā jūtas krievi Latvijā' (minēts 1 reizi); 'mācības, saņemot stipendijas' (minēts 1 reizi); 'nepatrioti aizbrauc, lai brauc' (minēts 1 reizi); 'parāda pasaulei Latvijas īsto seju, ka valdība nepalīdz saviem pilsoņiem' (minēts 1 reizi); 'tikai tādā gadījumā ir pozitīvi, ja viņi atgriežas atpakaļ' (minēts 1 reizi); 'uz kādu laiku aizbraukt no dzimtenes, lai vēlāk to novērtētu' (minēts 1 reizi); 'viņi sapratīs, ka tos negaidīs nekāda labā dzīve' (minēts 1 reizi); 'visa pasaule sāks pazīt Latviju kā lieka darbaspēka valsti' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, vairāk nekā 3/4 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (76%) par pozitīvi vērtējamu aspektu atzinuši iespēju nopelnīt. Aptuveni 1/5 daļa respondentu norādīja, ka,

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

strādājot ārzemēs, iedzīvotāji gūst pieredzi, zināšanas (22%), redz citas zemes, pasauli (19%), apgūst svešvalodas (19%). Jāpiebilst, ka tikai 6% aptaujāto norādīja, ka šajā situācijā nav nekā pozitīvi vērtējama.

Raksturojot biežāk minētos iemeslus, jāatzīmē, ka vairākums iedzīvotāju par pozitīvi vērtējamu lietu, Latvijas iedzīvotājiem dodoties strādāt uz ārzemēm, atzina 'iespējas nopelnīt, celt savu dzīves līmeni' (76%). Respondenti minējuši, ka ārzemēs var nopelnīt *'normālu'*, *'labu'*, *'cilvēka cienīgu'* algu, nodrošināt sevi un ģimeni (arī sūtot naudu uz Latviju), baudīt dzīvi, dzīvot *'normāli'*, nevis tikai izdzīvot (vai pat, ka tā ir vienīgā iespēja izdzīvot, jo Latvijā to nevar).

Salīdzinot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, jāsecina, ka visās analizētajās grupās šo faktoru ir minējuši vairāk nekā puse aptaujāto. Biežāk nekā caurmērā to atzīmēja respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem (82%) un no 45 līdz 54 gadiem (79%), skolnieki, studenti (85%), mājsaimnieces (82%), bezdarbnieki (82%), aptaujas dalībnieki ar zemiem ienākumiem (87%), Pierīgā (79%), Vidzemē (88%), Zemgalē (85%) un Latgalē (80%) dzīvojošie. Jāpiebilst, ka Rīgā šis aspekts minēts retāk (66%) nekā citās pilsētās (81%) un lauku apvidos (82%). Aptaujas dati liecina, ka arī no respondentiem, kuri negatīvi vērtē faktu, ka Latvijas iedzīvotāji dodas strādāt uz citām valstīm, 64% ir norādījuši uz iespējām nopelnīt (grupā, kas šo parādību vērtē pozitīvi, iespēju saņemt labu algu, paaugstināt dzīves līmeni, pieminēja 86% aptaujāto). Savukārt, analizējot atbildes atkarībā no tā, vai pats respondents ir apsvēris iespēju aizbraukt, jāsecina, ka no aptaujātajiem, kuri to ir darījuši, šo faktoru minēja 82%, bet no tiem, kuri nav apsvēruši iespēju aizbraukt, – 72%.

Otrs biežāk minētais aspekts, raksturojot pozitīvi vērtējamās lietas, bijis 'tiek iegūta pieredze, zināšanas' (22%). Aptaujātie atzīmēja ne tikai iespēju papildināt profesionālās zināšanas, bet arī tādus aspektus kā *'redz, kā strādā citi'*, *'iemācās kārtīgi strādāt'*, *'aizgūst saimniecisku domāšanu'*, iespēja (nepieciešamība) norūdīties un attīstīties kā personībai, *'atrast sevi'*.

Biežāk nekā caurmērā šo iemeslu norādīja respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem (29%) un no 25 līdz 34 gadiem (26%), grupa ar augstāko izglītību (31%), latvieši (26%), valsts sektorā strādājošie (28%), vadītāji (41%), speciālisti, ierēdņi (26%), skolnieki, studenti (28%), grupas ar vidējiem (27%) un augstiem (31%) ienākumiem, Vidzemē (43%), Zemgalē (30%), kā arī lauku apvidos (27%) dzīvojošie. No respondentiem, kuri pozitīvi vērtē došanos strādāt uz citām valstīm, šo aspektu ir minējuši 26%, bet grupā, kas to vērtē negatīvi, – 16%. Grupā, kas ir apsvēruši iespēju aizbraukt, iespēju iegūt pieredzi, zināšanas, pieminēja 28% aptaujāto.

Gandrīz 1/5 Latvijas iedzīvotāju (19%) par vienu no pozitīvajiem aspektiem atzina to, ka aizbraucēji 'redz citas zemes, pasauli'. Respondenti ir minējuši ne tikai to, ka tā ir iespēja *'paceļot'*, bet arī atzīmējuši, ka, strādājot citās zemēs, var novērtēt, kā cilvēki dzīvo, kāda ir viņu ikdiena.

Jāatzīmē, ka šo aspektu biežāk nekā caurmērā minēja respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem (24%), skolnieki, studenti (29%), bezdarbnieki (25%), aptaujātie ar zemiem (24%) un vidēji augstiem (23%) ienākumiem, Zemgalē (27%) un Latgalē (23%)

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

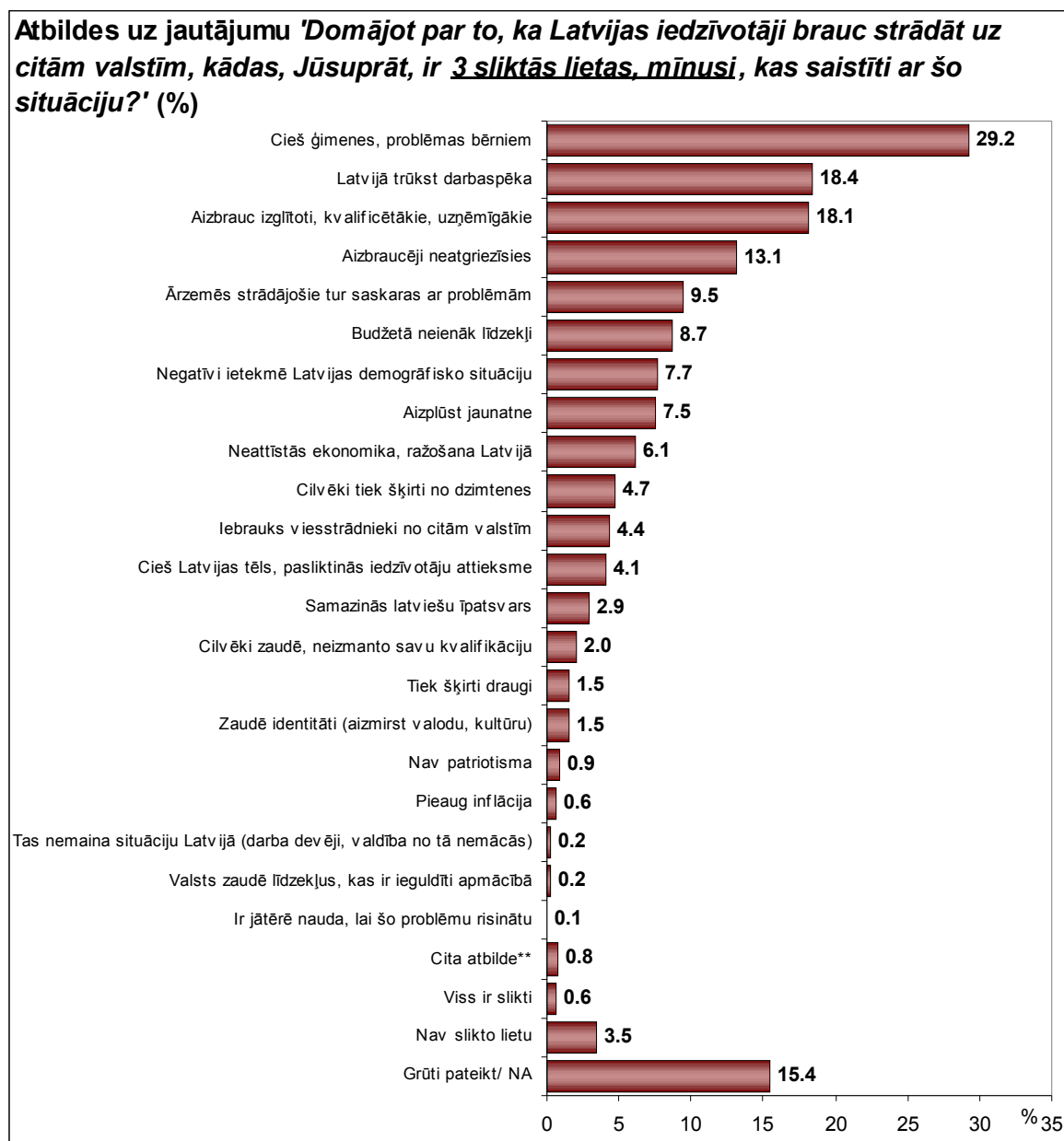
dzīvojošie. Jāpiebilst, ka no respondentiem, kuriem ir labvēlīga attieksme pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, iespēju redzēt citas valstis par vienu no galvenajiem pozitīvajiem aspektiem atzina 22%, bet no aptaujas dalībniekiem, kuri paši ir apsvēruši iespēju aizbraukt, – 23%.

Samērā bieži starp galvenajiem pozitīvi vērtējamiem aspektiem iedzīvotāji minēja arī to, ka *'tiek apgūtas svešvalodas'* (19%). Biežāk nekā caurmērā šo faktoru atzīmēja respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem (27%), latvieši (22%), skolnieki, studenti (25%), grupa ar zemiem ienākumiem (23%), Vidzemē (34%) un Zemgalē (22%), kā arī lauku apvidos (27%) dzīvojošie. Saskaņā ar aptaujas datiem, grupā, kas pozitīvi vērtē to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz ārzemēm, iespēju iemācīties svešvalodas pieminēja 21%, bet no respondentiem, kuri pēdējo 5 gadu laikā kaut reizi ir apsvēruši iespēju aizbraukt, to norādīja 24%.

Citus pozitīvi vērtējamus aspektus, kas saistīti ar Latvijas iedzīvotāju došanos strādāt uz citām valstīm minējuši mazāk nekā 1/10 respondentu un tie detalizētāk analizēti netiks.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Pētījuma dati par atbildēm uz jautājumu 'Domājot par to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, kādas, Jūsaprāt, ir 3 sliktās lietas, mīnusi, kas saistīti ar šo situāciju?' apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt līdz trīs atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'ja brauc tikai materiālā labuma dēļ, neko neredz' (minēts 1 reizi); 'kungiem slikti - nav vairs mulķu, kuri vergo par vēdera tiesu' (minēts 1 reizi); 'tā nav paliekoša vieta, un naudu visai dzīvei nesakrās' (minēts 1 reizi); 'tam nevajadzētu būt ilgstošam procesam' (minēts 1 reizi); 'tas nevar vilkties nepārtraukti' (minēts 1 reizi); 'tie, kas aizbrauc, nepalīdz palikušajiem Latvijā' (minēts 1 reizi); 'vispār atsevišķi katram ir gan labās, gan sliktās puses' (minēts 1 reizi); 'žēl, ka tikai uz Eiropas valstīm' (minēts 1 reizi).

Saskaņā ar aptaujas datiem, visbiežāk par negatīvi vērtējamu aspektu, Latvijas iedzīvotājiem braucot strādāt uz ārzemēm, tiek atzīts tas, ka cieš ģimenes, bērni (29%). Gandrīz 1/5 respondentu minēja, ka Latvijā trūkst (vai varētu trūkt) darbaspēka (18%) un pieminējuši, ka aizbraucēju vidū ir labāk izglītotie, uzņēmīgākie, Latvijai nepieciešami speciālisti (18%). Vairāk nekā 1/10 aptaujāto (13%) par vienu no galvenajām problēmām

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Šai sakarā atzinuši varbūtību, ka liela daļa neatgriezīsies Latvijā, bet 10% minēja, ka ārzemēs strādājošie tur saskaras ar problēmām.

Detalizētāk analizējot iedzīvotāju atbildes, jāatzīmē, ka, raksturojot problēmas, kuru dēļ 'cieš ģimenes, rodas problēmas bērniem', aptaujātie minēja, ka aizbraucēji ir ilgstoši atrauti no ģimenes, tuviniekiem, dažkārt ģimenes izjūk. Kā viens no kritiskāk vērtējamajiem aspektiem ir arī tas, ka bērni ir spiesti augt bez tēva vai mātes, vai pat bez abiem vecākiem, pieaug risks, ka bērni sāks klaiņot, radīsies dažādas problēmas.

Biežāk nekā caurmērā šo aspektu minējuši respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem (33%) un no 35 līdz 44 gadiem (32%), latvieši (35%), valsts sektorā nodarbinātie (35%), speciālisti, ierēdņi (33%), bezdarbnieki (34%), grupas ar zemiem (39%) un vidēji zemiem (36%) ienākumiem, aptaujas dalībnieki Vidzemē (50%), Kurzemē (33%), Zemgalē (42%), kā arī lauku apvidos (39%) dzīvojošie (39%). Saskaņā ar aptaujas datiem, šo aspektu minēja 31% no tiem, kuri došanos strādāt uz citām zemēm vērtē pozitīvi, un 29% no tiem, kuri to vērtē negatīvi. Jāpiebilst, ka problēmas, kas skar ģimenes un bērnus, minēja 33% no respondentiem, kuri pēdējo 5 gadu laikā kaut reizi ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz ārzemēm.

To, ka viens no negatīvi vērtējamajiem aspektiem šajā situācijā ir tas, ka 'Latvijā trūkst darbaspēka', norādīja 18% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Respondenti atzinuši, ka atsevišķās jomās jau tagad pietrūkst darbaspēka, vai arī pauduši bažas, ka drīz tā varētu pietrūkt (jāpiebilst, ka šajā grupā apkopotas atbildes, kas skar problēmu kopumā, nevis atsevišķas speciālistu grupas, ražošanas sfēras u.tml.).

Darbaspēka trūkumu biežāk nekā caurmērā pieminēja respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (22%), grupa ar augstāko izglītību (22%), latvieši (21%), vadītāji (22%), bezdarbnieki (27%), aptaujātie ar augstiem ienākumiem (23%), Vidzemē (28%) un Latgalē (22%), kā arī lauku apvidos (21%) dzīvojošie. Jāatzīmē, ka darbaspēka trūkumu par vienu no kritiski vērtējamajiem aspektiem atzinuši 17% aptaujātie, kas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm vērtēja pozitīvi, un 23% no respondentiem, kas to vērtēja negatīvi.

Kopumā 18% respondentu, runājot par problēmām, kas saistītas ar iedzīvotāju migrāciju, minēja, ka 'aizbrauc izglītotie, kvalificētie, uzņēmīgākie'. Detalizētāk raksturojot iedzīvotāju atbildes, var secināt, ka samērā bieži tiek norādīts, ka aizbrauc *'labākie'*, uzņēmīgākie, čaklākie, strādāt griboši, zinoši, *'smadzenes'*, speciālisti, *'kvalificēti kadri'* u.t.t., kamēr Latvijā, kā atzinuši vairāki respondenti, paliek *'slinkie, glēvie, atkarīgie'*, *'vājākie'*.

Problēmu, ka aizbrauc kvalificētie un uzņēmīgākie darbinieki, biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujas dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem (21%), grupa ar augstāko izglītību (24%), privātajā sektorā nodarbinātie (22%), vadītāji (25%), individuālā darba veicēji (35%), respondenti ar augstiem ienākumiem (27%), Vidzemē dzīvojošie (26%). Šo aspektu ir minējuši 16% no respondentiem, kas darbaspēka kustību uz ārzemēm ir vērtējuši pozitīvi, un 25% no aptaujātajiem, kuri to vērtēja negatīvi.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

13% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju pauda bažas, ka daļa 'aizbraucēju neatgriezīsies' Latvijā. Vairāki respondenti pieminējuši, ka neatgriezīsies jaunieši, 'veiksmīgie'. Biežāk nekā caurmērā šo faktoru par vienu no galvenajiem 'mīnusiem' ir atzinuši respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem (18%), grupa ar augstāko izglītību (16%), Vidzemē dzīvojošie (27%). Raksturojot iedzīvotāju atbildes atkarībā no viņu attieksmes pret došanos strādāt uz ārzemēm, jāsecina, ka šī aspekta minēšanas biežums būtiski neatšķiras – no pozitīvi noskaņotajiem to norādījuši 14%, no negatīvu vērtējumu sniegušajiem – 12%.

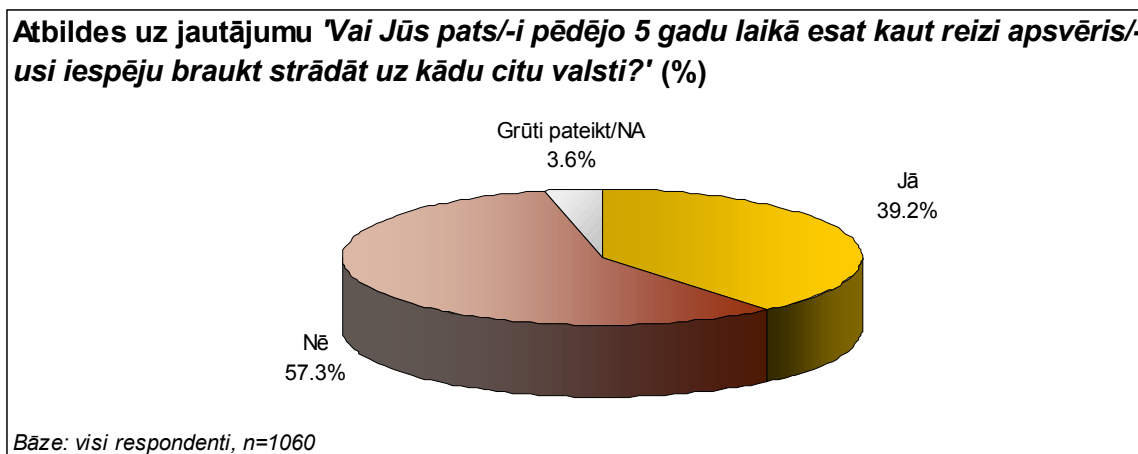
10% aptaujāto norādīja arī uz problēmām, ar kurām saskaras ārzemēs strādājošie. Respondenti pieminējuši bažas par sociālo neaizsargātību (piemēram, veselības problēmu gadījumā), atzina, ka daļai aizbraucēju neizdodas veiksmīgi iekārtoties, norādīja, ka darba devējs ne vienmēr ir godīgs. Atzīmētas ir arī nesaskaņas ar vietējiem iedzīvotājiem, psiholoģiskās problēmas, ar kurām saskaras aizbraucēji.

Biežāk nekā caurmērā šos aspektus norādīja respondenti ar pamatizglītību (13%), vadītāji (16%), skolnieki, studenti (18%), grupa ar zemiem (13%) un vidēji augstiem (14%) ienākumiem, Kurzemē (13%) un Latgalē (14%) dzīvojošie. Jāatzīmē, ka no respondentiem, kuriem bija labvēlīga attieksme pret došanos strādāt uz citām valstīm, to minēja 10%, no tiem, kuriem bija negatīva attieksme, – 11%.

1.2. Gatavība doties strādāt uz citām valstīm

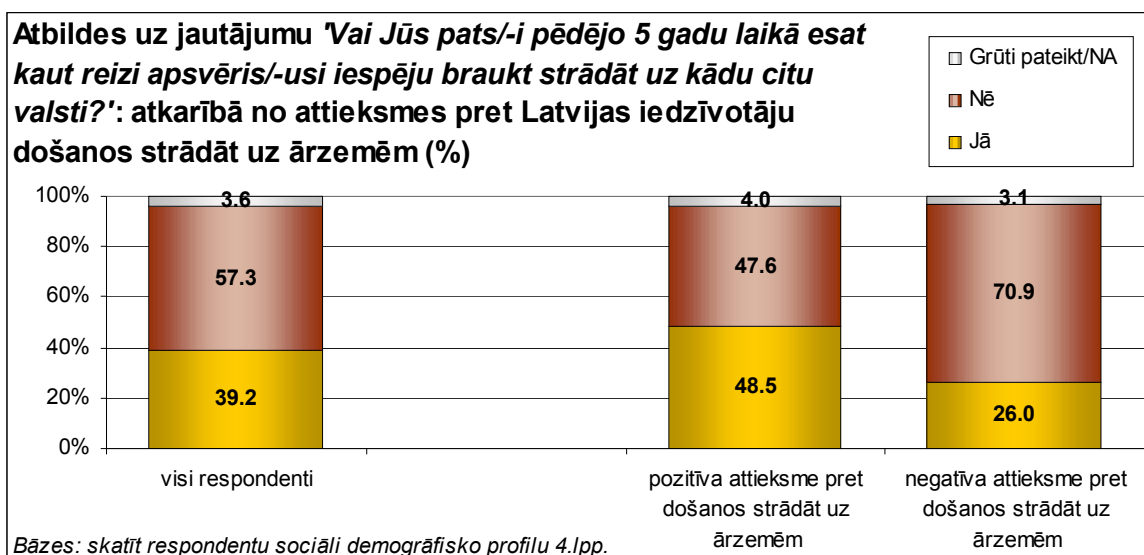
Aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts norādīt, vai viņi pēdējo piecu gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti, novērtēt, cik liela ir iespēja, ka tuvāko gadu laikā viņi varētu braukt strādāt uz ārzemēm, kā arī nosaukt trīs valstis, uz kurām viņi gribētu braukt strādāt.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, cik liela daļa aptaujāto norādīja, ka pēdējo 5 gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, gandrīz 2/5 Latvijas iedzīvotāju (39%) pēdējo piecu gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz ārzemēm. To, ka nav apsvēruši šādu iespēju, norādīja 57% aptaujāto.

Dati par atbildēm grupās ar atšķirīgu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz ārzemēm, apkopoti nākamajā grafikā.

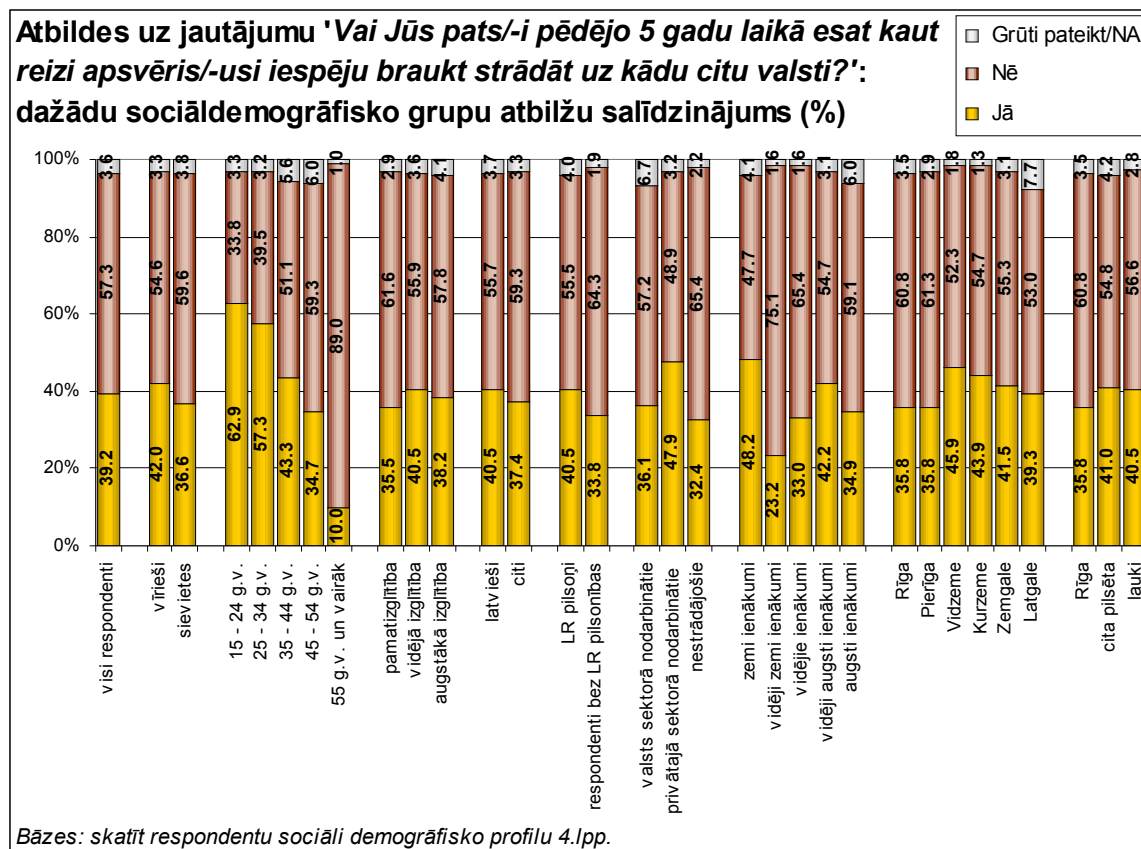

Gandrīz puse (49%) no respondentiem, kuru attieksme pret to, ka Latvijas iedzīvotāju brauc strādāt uz citām valstīm, ir pozitīva, norādīja, ka ir apsvēruši iespēju doties strādāt uz ārzemēm. Savukārt no tiem, kuri pauda negatīvu attieksmi pret došanos

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

strādāt uz ārzemēm, 26% atzīmēja, ka ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, cik bieži iespēja braukt strādāt uz kādu citu valsti apsvērta dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās.

Pētījuma rezultāti liecina, ka ievērojami atšķiras dažāda vecuma iedzīvotāju atbildes: ja vecuma grupās no 15 līdz 24 gadiem un no 25 līdz 34 gadiem attiecīgi 63% un 57% norādīja, ka ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti, tad no respondentiem, kuri vecāki par 55 gadiem, to minēja tikai 10%.

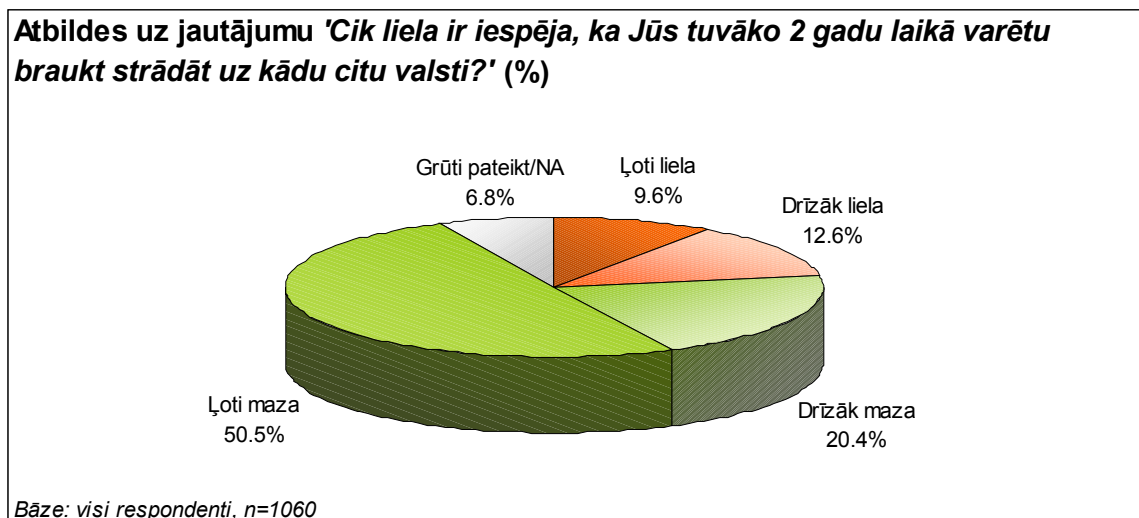
Saskaņā ar aptaujas datiem, pēdējo piecu gadu laikā iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti biežāk nekā caurmērā ir apsvēruši arī privātajā sektorā nodarbinātie (48%), iedzīvotāji ar zemiem (48%) vai vidēji augstiem (42%) ienākumiem, kā arī Vidzemē (46%) un Kurzemē (44%) dzīvojošie.

To, ka pēdējo piecu gadu laikā nav apsvēruši iespēju braukt strādāt uz ārzemēm, biežāk nekā caurmērā norādījuši grupa ar pamatzglītību (62%), respondenti bez LR pilsonības (65%), nestrādājošie (65%), aptaujātie ar vidējiem ienākumiem (65%), Rīgā (61%) un Pierīgā (61%) dzīvojošie.

Raksturojot atbildes atkarībā no iedzīvotāju pamatnodarbošanās, jāatzīmē, ka biežāk nekā caurmērā iespēju braukt strādāt uz ārzemēm apsvēruši speciālisti, ierēdņi (47%), strādnieki (44%), skolnieki, studenti (61%), māsaiņniecības (51%) un bezdarbnieki (53%). Savukārt to, ka šāda iespēja nav apsvērta, biežāk nekā caurmērā minējuši vadītāji (69%) un pensionāri (95%).

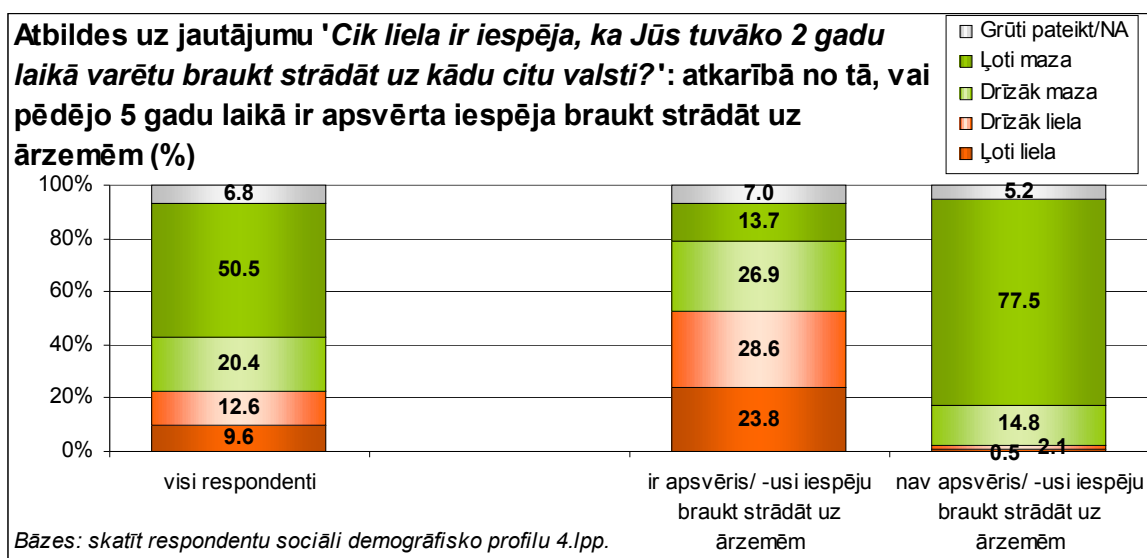
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Aptaujas dati par to, kā iedzīvotāji vērtējuši iespēju tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz ārzemēm, apkopoti nākamajā grafikā.

Kopumā vairāk nekā 1/5 respondentu (22%) norādīja, ka pastāv liela iespēja, ka viņi tuvāko divu gadu laikā varētu braukt strādāt uz ārzemēm, tajā skaitā 10% atbildēja, ka šī iespēja ir *‘ļoti liela’*. Iespēju tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz kādu citu valsti par *‘drīzāk mazu’* atzina 20%, bet par *‘ļoti mazu’* – 51% iedzīvotāju.

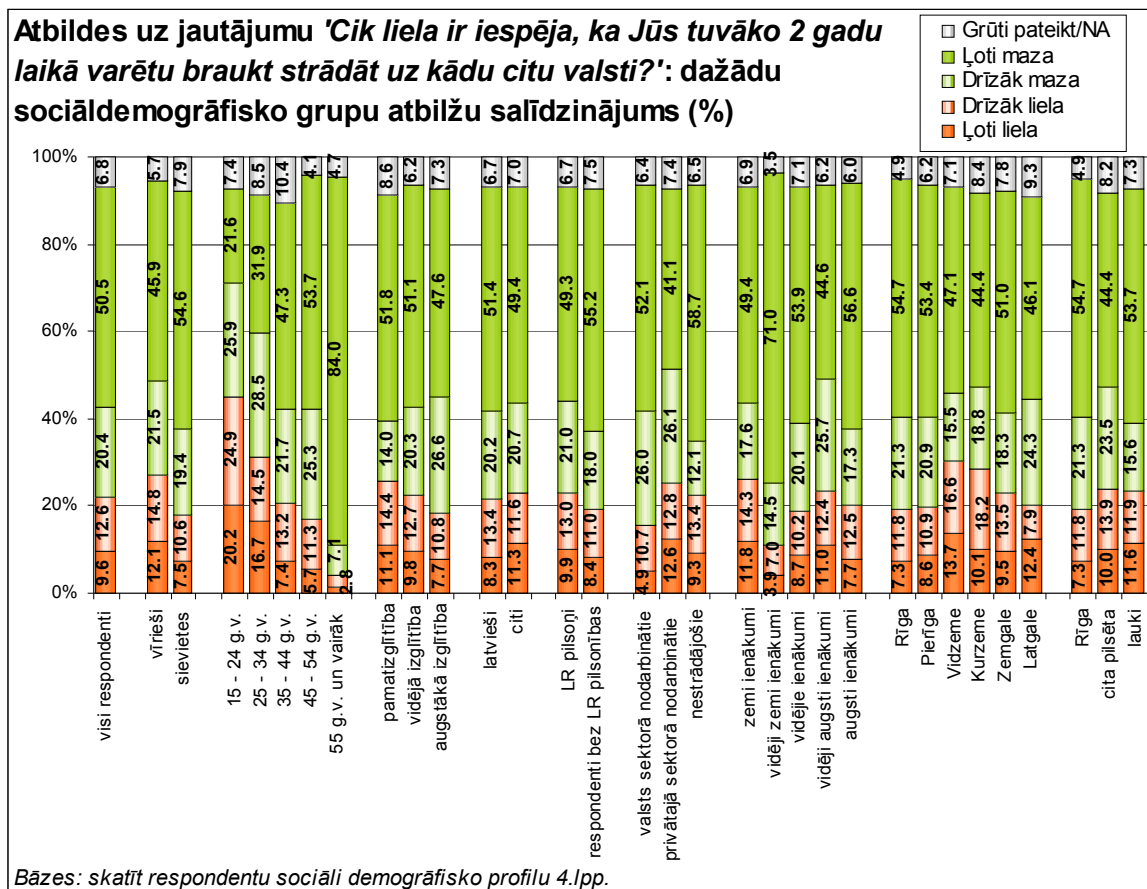
Nākamajā grafikā salīdzināti dati par atbildēm uz jautājumu *‘Cik liela ir iespēja, ka Jūs tuvāko 2 gadu laikā varētu braukt strādāt uz kādu citu valsti?’* atkarībā no tā, vai respondents pēdējo piecu gadu laikā ir vai nav apsvēris iespēju braukt strādāt uz ārzemēm.

Kā redzams, no iedzīvotājiem, kuri pēdējo 5 gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz ārzemēm, 24% norādīja, ka pastāv *‘ļoti liela’* iespēja, ka tuvāko divu gadu laikā viņi varētu braukt strādāt uz kādu citu valsti, 29% to vērtēja kā *‘drīzāk lielu’*, 27% – kā *‘drīzāk mazu’*, bet 14% – kā *‘ļoti mazu’*.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kā iespēja tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz ārzemēm vērtēta sociāldemogrāfiskajās grupās.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, visbūtiskāk atšķiras dažāda vecuma respondentu atbildes: vecuma grupās no 15 līdz 24 gadiem un no 25 līdz 34 gadiem attiecīgi 45% un 31% norādīja, ka pastāv liela iespēja, ka tuvāko divu gadu laikā viņi varētu braukt strādāt uz ārzemēm, bet no iedzīvotājiem, kuri vecāki par 55 gadiem, to minēja tikai 4%.

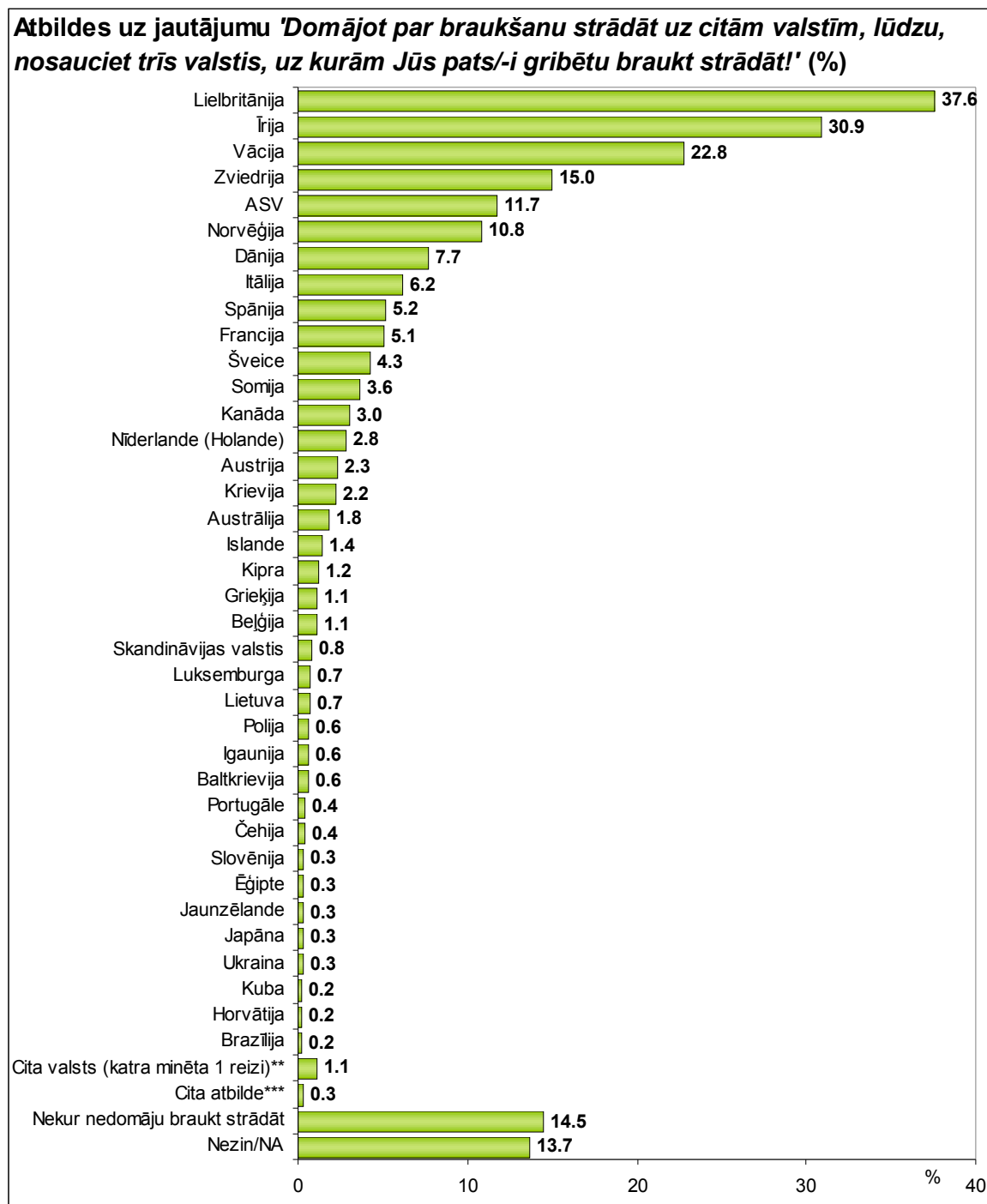
Analizējot datus par atbildēm citās sociāldemogrāfiskajās grupās, jāsecina, ka iespēju tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz ārzemēm kā lielu (atbildes '*ļoti liela*' un '*drīzāk liela*') biežāk nekā caurmērā vērtējuši arī vīrieši (27%), aptaujas dalībnieki ar pamatizglītību (26%), privātajā sektorā nodarbinātie (25%), respondenti ar zemiem ienākumiem (26%), Vidzemē (30%) un Kurzemē (28%) dzīvojošie.

Iespēju tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz kādu citu valsti par kopumā mazu (atbildes '*ļoti maza*' un '*drīzāk maza*') biežāk nekā caurmērā atzina sievietes (74%), iedzīvotāji ar augstāko izglītību (74%), valsts sektorā nodarbinātie (78%), aptaujātie ar vidēji zemiem (86%), vidējiem (74%) vai augstiem (74%) ienākumiem, kā arī Rīgā (76%) un Pierīgā (75%) dzīvojošie.

Jāpiebilst, ka biežāk nekā caurmērā iespēju tuvāko divu gadu laikā braukt strādāt uz ārzemēm kā lielu vērtējuši arī skolnieki, studenti (49%) un bezdarbnieki (35%), savukārt to, ka šāda iespēja ir maza, biežāk nekā caurmērā norādījuši vadītāji (81%) un pensionāri (92%).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Aptaujas ietvaros iedzīvotājiem tika lūgts arī atbildēt uz jautājumu 'Domājot par braukšanu strādāt uz citām valstīm, lūdzu, nosauciet trīs valstis, uz kurām Jūs pats/-i gribētu braukt strādāt!' Jāpiebilst, ka šis bija 'atvērtais jautājums' – respondentiem, atbildot uz šo jautājumu, netika piedāvāti atbilžu varianti. Dati par atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt līdz trīs valstīm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita valsts (katra minēta 1 reizi)' ietilpst: 'Alžīrija'; 'Arābu Emirāti'; 'DĀR (Dienvidāfrika)'; 'Indija'; 'Maķedonija'; 'Malta'; 'Maroka'; 'Monako'; 'Saūda Arābija'; 'Slovākija'; 'Ungārija'.

***Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'vienalga, uz kuriem' (minēts 2 reizes); 'valstis, kurās runā angļu valodā' (minēts 1 reizi).

Pētījuma rezultāti liecina, ka visbiežāk Latvijas iedzīvotāji kā valsti, uz kuru gribētu braukt strādāt, minējuši Lielbritāniju (38%), otra biežāk nosauktā ir Īrija (31%) un

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

trešā – Vācija (23%). Vairāk nekā 1/10 aptaujāto norādījuši arī Zviedriju (15%), ASV (12%) un Norvēģiju (11%).

Gandrīz 30% respondentu atturējās nosaukt valstis, uz kurām viņi vēlētos braukt strādāt – 15% norādīja, ka nekur nedomā braukt strādāt, bet 14% atbildēja, ka nezina, uz kurām valstīm gribētu braukt strādāt.

Aptaujas dalībnieki, kuri pēdējo 5 gadu laikā ir apsvēruši iespēju braukt strādāt uz ārzemēm, lielāko daļu valstu nosauca biežāk nekā respondenti, kuri šādu iespēju nebija apsvēruši. Savukārt iedzīvotāji, kuri nav apsvēruši iespēju doties strādāt uz kādu citu valsti, biežāk nekā caurmērā minēja atbildes *'nekur nedomāju braukt'* un *'nezinu'*.

Detalizētāk analizējot datus par valstīm, kuras minēja vairāk nekā 1/10 aptaujas dalībnieku, jāsecina, ka noteiktas tendences sociāldemogrāfisko grupu atbildēs nav vērojamas.

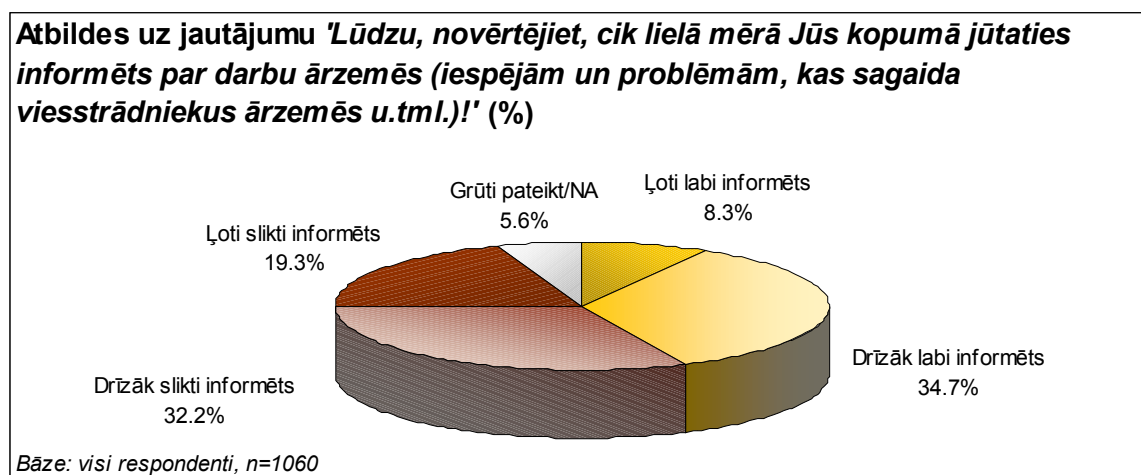
Salīdzinot atbildes dažādās vecuma grupās, var konstatēt, ka Lielbritāniju un Īriju kā valstis, uz kurām gribētu braukt strādāt, biežāk nekā caurmērā nosauca iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 44 gadiem. Jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem biežāk nekā caurmērā minējuši arī Zviedriju, ASV un Norvēģiju. Jāpiebilst, ka arī aptaujātie vecumā no 45 līdz 54 gadiem biežāk nekā caurmērā norādīja, ka gribētu braukt strādāt uz Zviedriju.

Raksturojot atbildes grupās ar atšķirīgu ienākumu līmeni, jāatzīmē, ka respondenti ar zemiem ienākumiem biežāk nekā caurmērā atbildējuši, ka gribētu braukt strādāt uz Lielbritāniju un Īriju, bet iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem biežāk nekā caurmērā minējuši tādas valstis kā Vācija un ASV.

1.3. Informētība par darbu ārzemēs

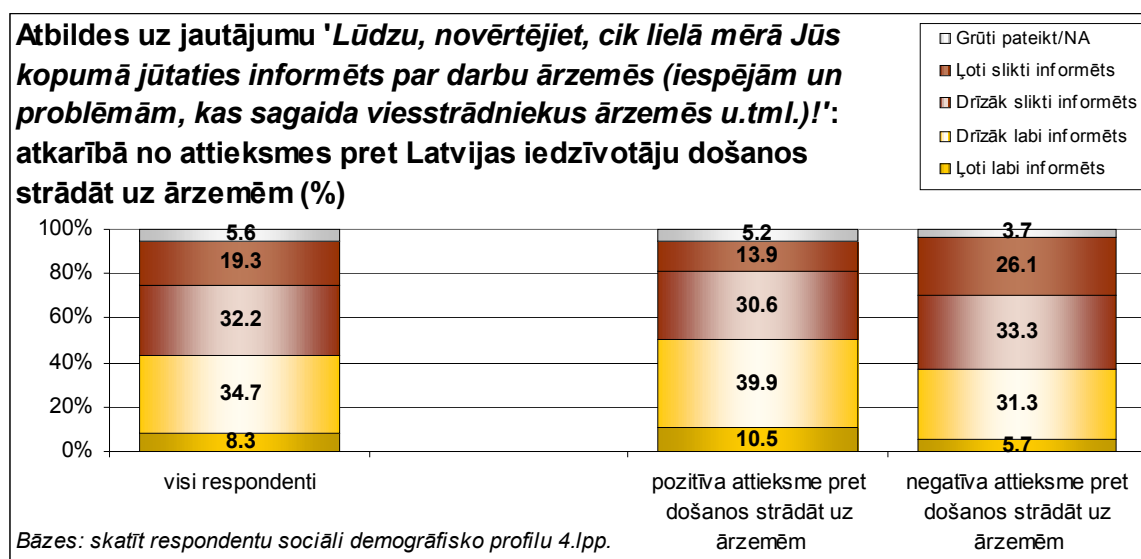
Pētījuma ietvaros Latvijas iedzīvotājiem lūdza novērtēt savu informētību par darbu ārzemēs, kā arī norādīt, kur viņi ir ieguvuši informāciju par darbu ārzemēs.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs kopumā jūtaties informēts par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.)!'

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju (51%) jūtas slikti informēti par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.), tajā skaitā 19% norādīja atbildi 'ļoti slikti informēts'. To, ka ir kopumā labi informēti par darbu ārzemēs, atzīmēja 43% respondentu.

Dati par to, kā savu informētību vērtē iedzīvotāji ar atšķirīgu attieksmi pret braukšanu strādāt uz citām valstīm, apkopoti nākamajā grafikā.

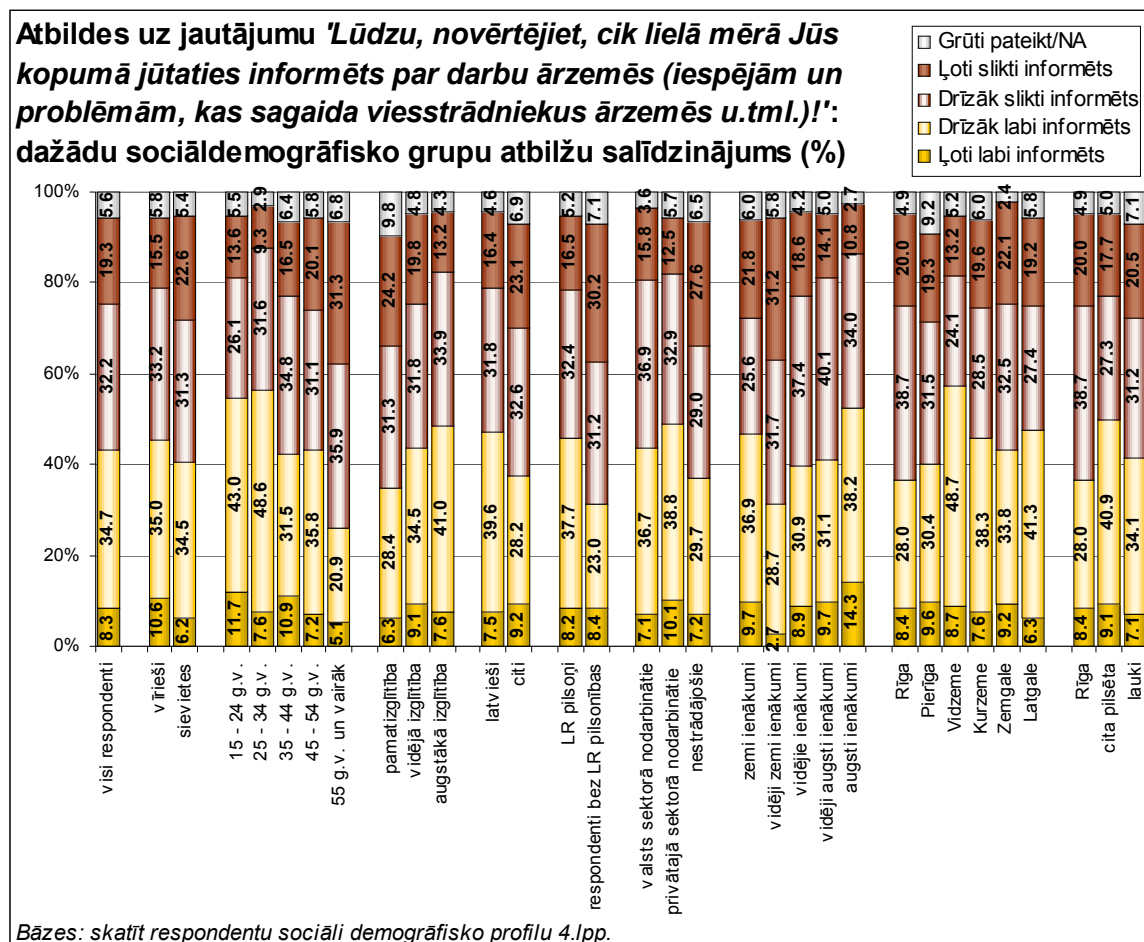

Lai gan aptaujātie, kuri pauda pozitīvu attieksmi pret Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm, biežāk nekā caurmērā atzina sevi par labi

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

informētiem (50%), tomēr arī šajā grupā 45% atbildēja, ka ir kopumā slikti informēti par darbu ārzemēs.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *'Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs kopumā jūtaties informēts par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.)!'* dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās.

Raksturojot datus par atbildēm sociāldemogrāfiskajās grupās, jāatzīmē, ka kopumā labi informēti par darbu ārzemēs biežāk nekā caurmērā jutušies iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem (55%) un no 25 līdz 34 gadiem (56%), respondenti ar augstāko izglītību (49%), latvieši (47%), privātajā sektorā nodarbinātie (49%), aptaujas dalībnieki ar zemiem (47%) vai augstiem (53%) ienākumiem, Vidzemē (57%) un Latgalē (48%) dzīvojošie, kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā) (50%).

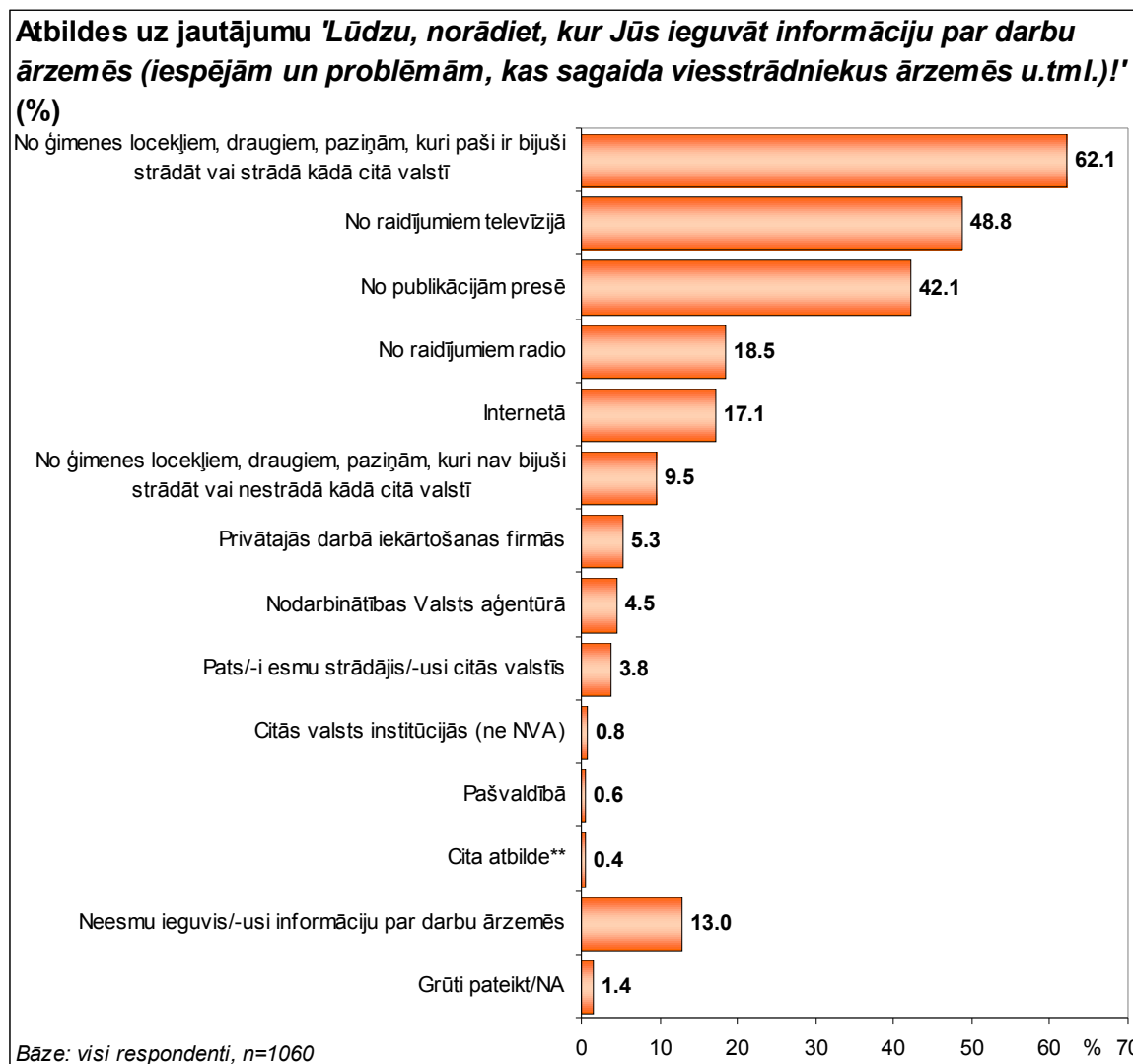
To, ka jūtas kopumā slikti informēti par darbu ārzemēs, biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujātie, kuri vecāki par 55 gadiem (67%), iedzīvotāji ar pamatizglītību (56%), cittautieši (56%), respondenti bez LR pilsonības (61%), nestrādājošie (57%), aptaujas dalībnieki ar vidēji zemiem (63%) vai vidējiem (56%) ienākumiem, Rīgā (59%) un Zemgalē (55%) dzīvojošie.

Analizējot atbildes grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, var secināt, ka sevi par labi informētiem biežāk nekā caurmērā atzinuši vadītāji (61%), speciālisti, ierēdņi (47%), individuālā darba veicēji (49%), skolnieki, studenti (55%) un māsaiņniecības

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

(49%). Savukārt to, ka ir slikti informēti par darbu ārzemēs, biežāk nekā caurmērā norādījuši pensionāri (71%).

Respondentiem lūdza arī norādīt, kur viņi ir ieguvuši informāciju par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.). Dati par aptaujāto atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas atbilstošās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' minēts: 'komandējumi, personīgie kontakti' (minēts 1 reizi); 'NVO' (minēts 1 reizi); 'plakātos (klubos utt.)' (minēts 1 reizi); 'skolā' (minēts 1 reizi).

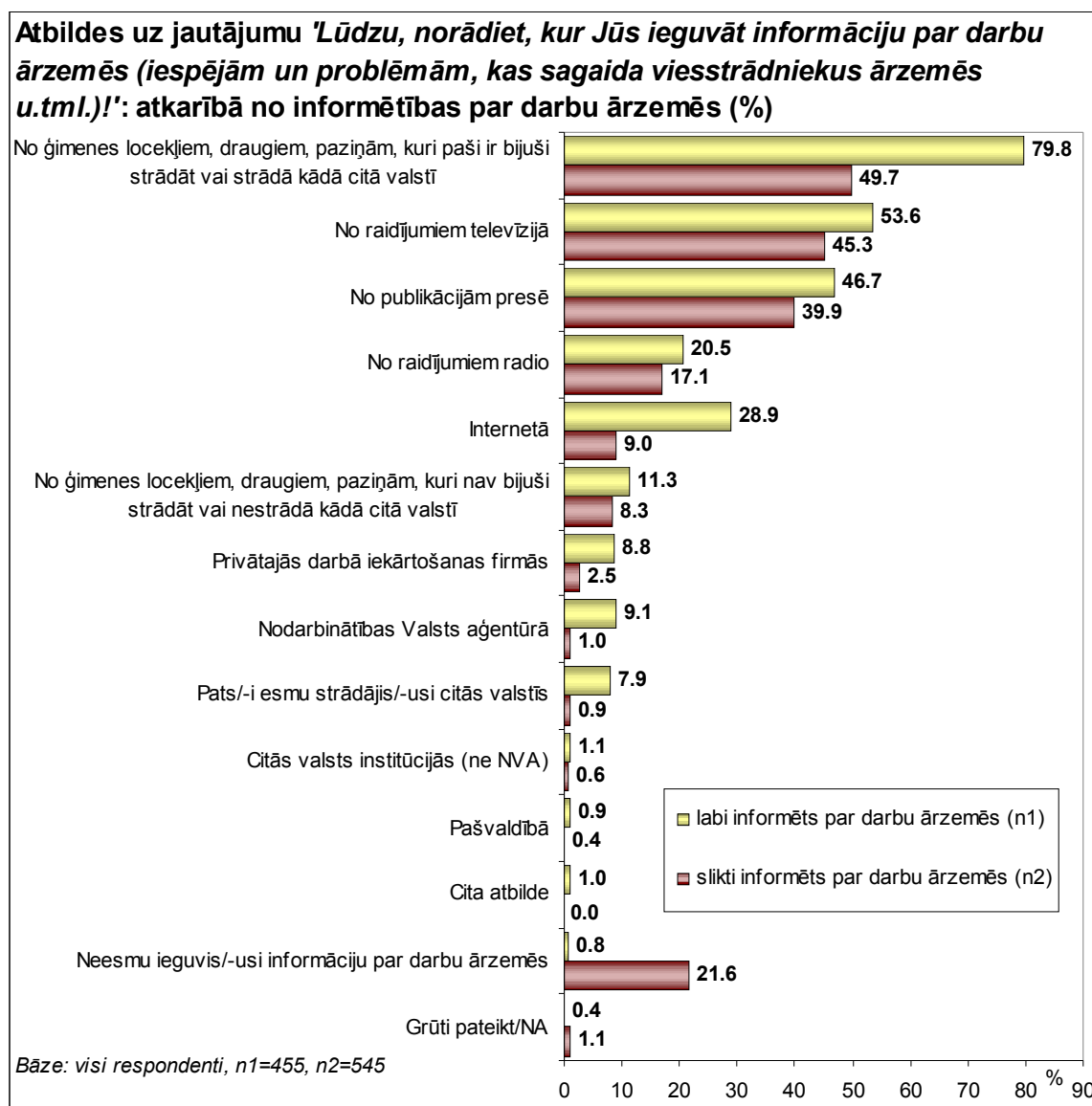
Lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju (62%) norādīja, ka informāciju par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.) ir ieguvuši no ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri paši ir bijuši strādāt vai strādā kādā citā valstī.

Vairāk nekā 2/5 respondentu kā informācijas avotus par darbu ārzemēs minēja arī raidījumus televīzijā (49%) un publikācijas presē (42%). No raidījumiem radio informāciju par darbu ārzemēs ieguvuši 19% aptaujāto, internetā – 17%, no ģimenes locekļiem, draugiem paziņām, kur nav bijuši strādāt vai nestrādā ārzemēs – 10%, privātajās darbā iekārtošanas firmās – 5%, NVA – 5% respondentu.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Jāatzīmē, ka 4% iedzīvotāju norādīja, ka paši ir strādājuši citās valstīs. To, ka nav ieguvuši informāciju par darbu ārzemēs, atzīmēja tikai 13% aptaujas dalībnieku.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Lūdzu, norādiet, kur Jūs ieguvāt informāciju par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.)!' atkarībā no tā, vai respondents jūtas labi vai slikti informēts par darbu ārzemēs.

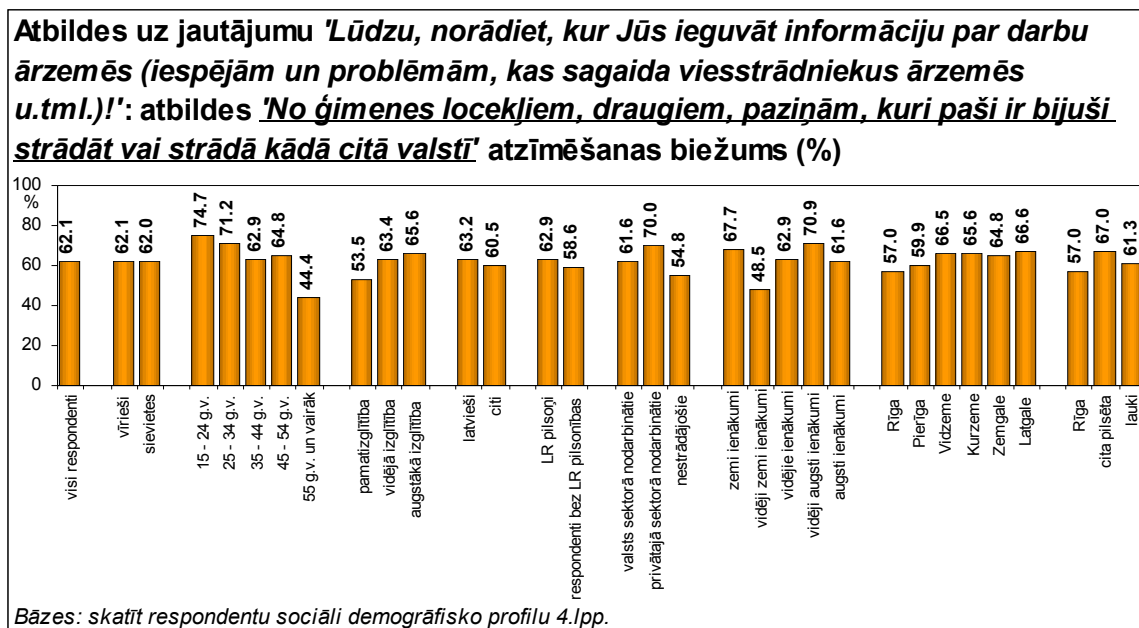
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas atbilstošās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījuma rezultāti liecina, ka iedzīvotāji, kuri jutās kopumā labi informēti par darbu ārzemēs, biežāk nekā caurmērā atzīmējuši gandrīz visus uzskaitītos informācijas avotus, un lielākās atšķirības vērojamas tādu informācijas avotu kā 'ģimenes locekļi, draugi, paziņas, kuri paši ir bijuši strādāt vai strādā kādā citā valstī' un 'internets' minēšanas biežumā.

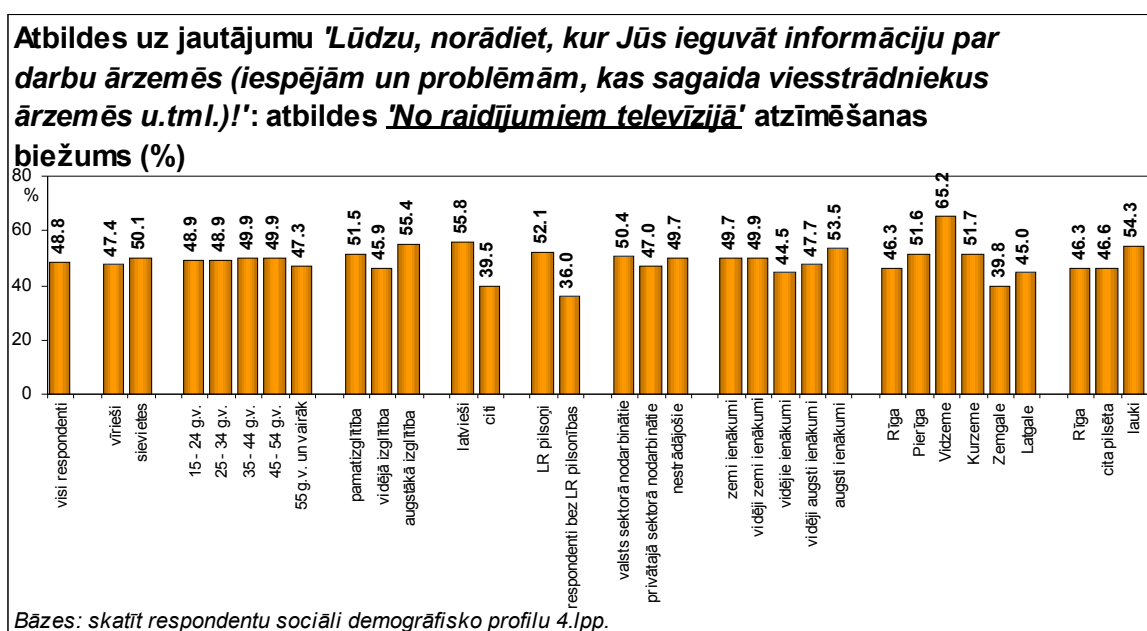
Savukārt no respondentiem, kuri sevi atzina par slikti informētiem, 22% norādīja, ka nav saņēmuši informāciju par darbu ārzemēs.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Nākamajos grafikos apkopoti dati par piecu biežāk minēto informācijas avotu atzīmēšanas biežumu dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās

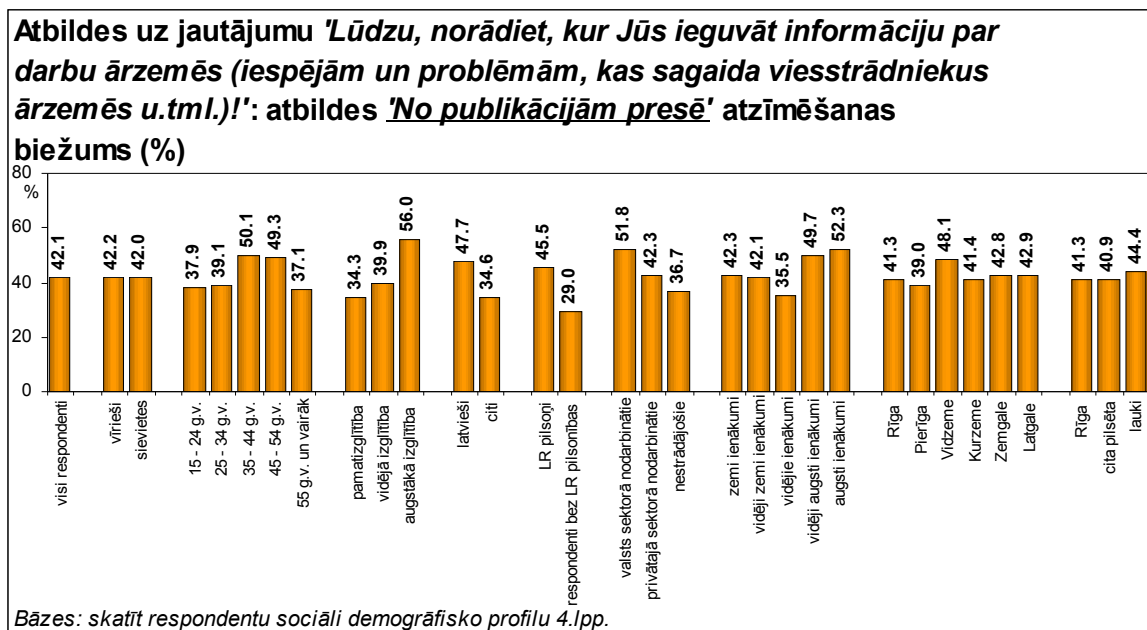
To, ka informāciju par darbu ārzemēs ieguvuši 'no ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri paši ir bijuši strādāt vai strādā kādā citā valstī', biežāk nekā caurmērā norādījuši iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem (75%) un no 25 līdz 34 gadiem (71%), respondenti ar augstāko izglītību (66%), privātajā sektorā nodarbinātie (70%), aptaujātie ar zemiem (68%) vai vidēji augstiem (71%) ienākumiem, Vidzemē (67%), Kurzemē (66%) un Latgalē (67%) dzīvojošie, kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā) (67%).

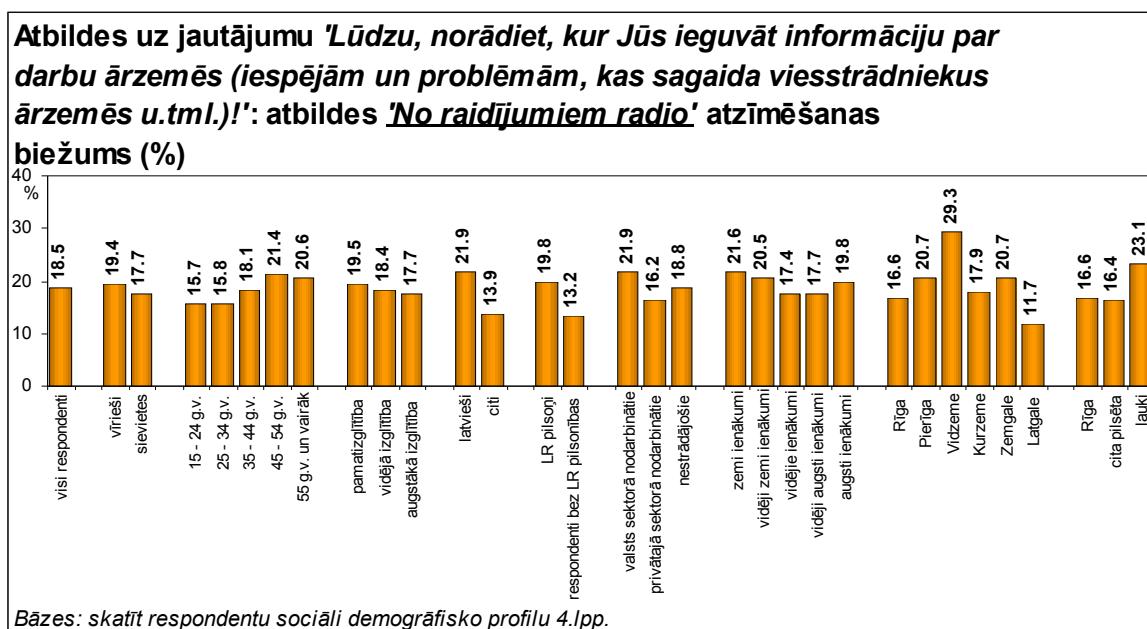
Raidījumus televīzijā kā informācijas avotu par darbu ārzemēs biežāk nekā caurmērā minējuši iedzīvotāji ar augstāko izglītību (55%), latvieši (56%), LR pilsoņi

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

(52%), aptaujātie ar augstiem ienākumiem (54%), respondenti Vidzemē (65%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (54%).

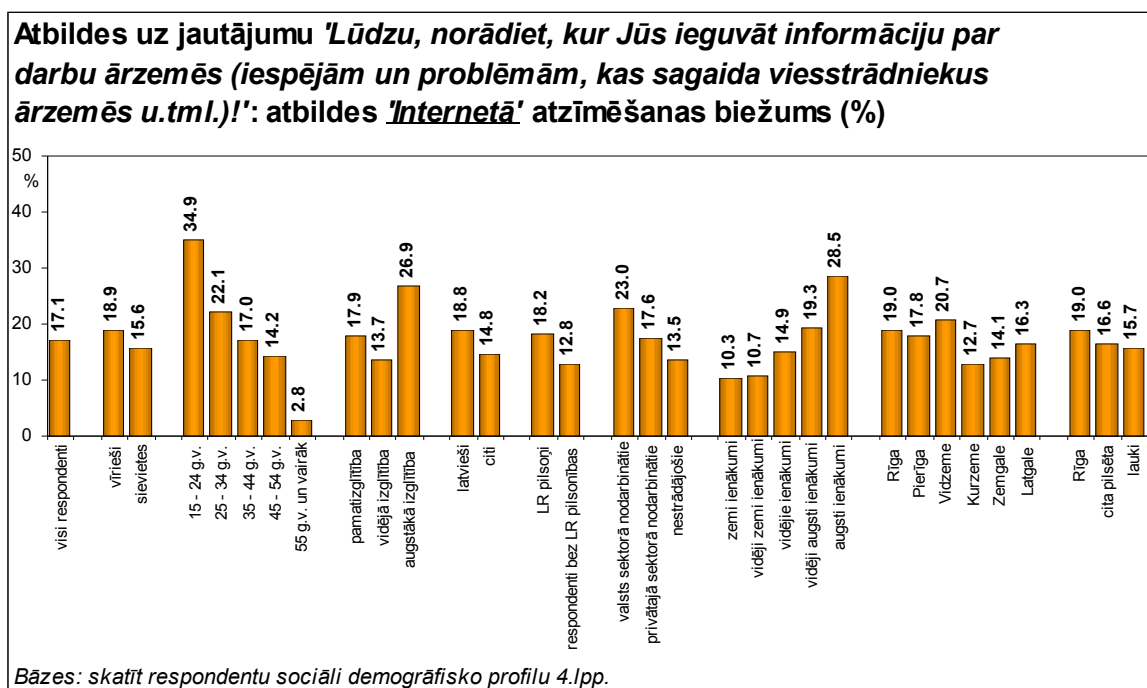

'No publikācijām presē' informāciju par darbu ārzemēs biežāk nekā caurmērā ieguvuši iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem (50%) un no 45 līdz 54 gadiem (49%), aptaujātie ar augstāko izglītību (56%), latvieši (48%), LR pilsoņi (46%), valsts sektorā nodarbinātie (52%), respondenti ar vidēji augstiem (50%) vai augstiem (52%) ienākumiem, kā arī Vidzemē dzīvojošie (48%).

Aptaujas dati liecina, ka informāciju par darbu ārzemēs 'no raidījumiem radio' biežāk nekā caurmērā ieguvuši latvieši (22%), valsts sektorā nodarbinātie (22%), iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem (22%), respondenti Vidzemē (29%), kā arī lauku apvidos dzīvojošie (23%).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

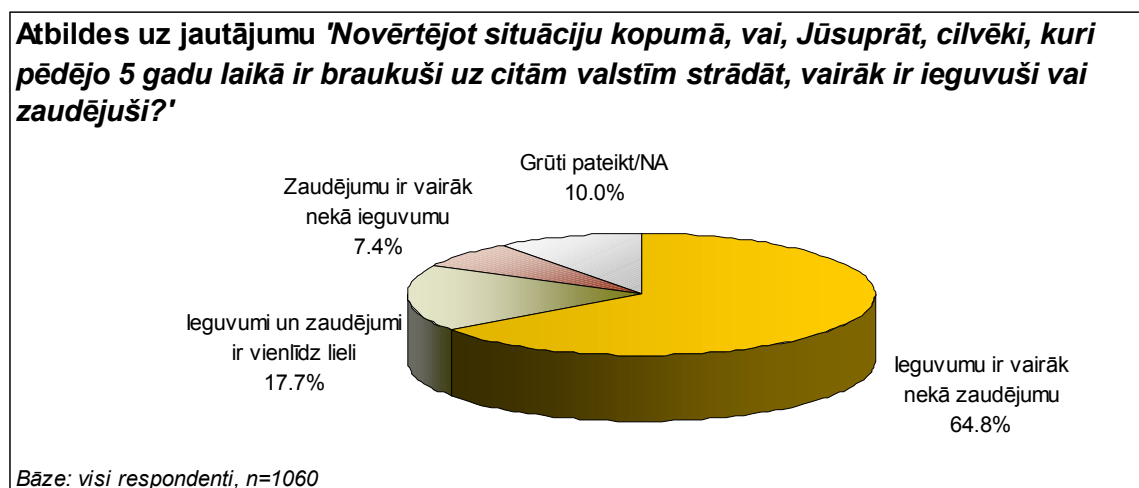

To, ka informāciju par darbu ārzemēs ir ieguvuši 'internetā', biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujātie vecumā no 15 līdz 24 gadiem (35%) un no 25 līdz 34 gadiem (22%), respondenti ar augstāko izglītību (27%), valsts sektorā nodarbinātie (23%), iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem (29%) un Vidzemē dzīvojošie (21%).

1.4. Ieguvumi un zaudējumi, strādājot ārzemēs

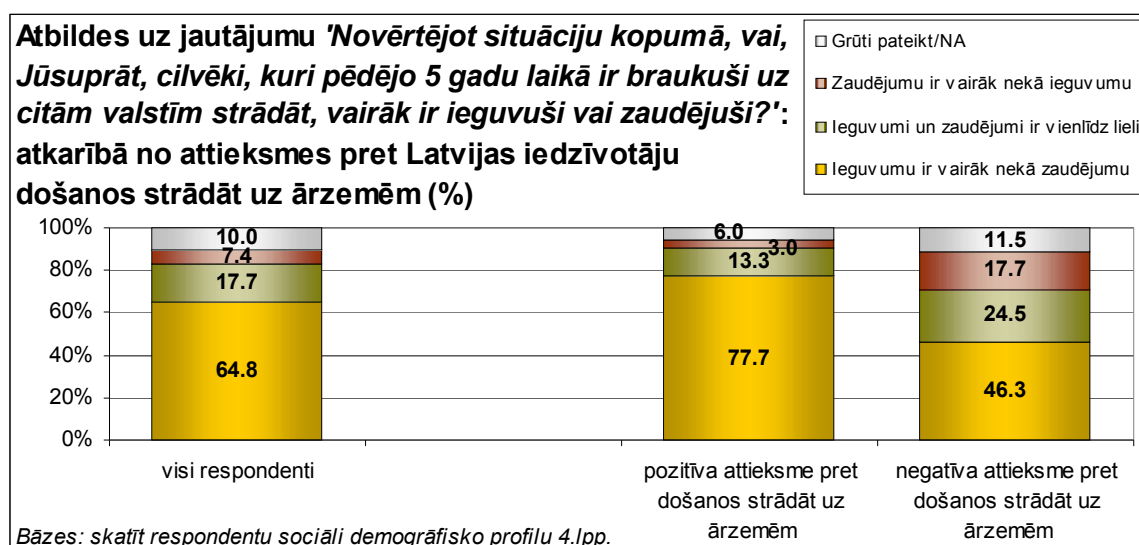
Aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts novērtēt, vai, viņuprāt, cilvēki, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm, kopumā vairāk ir ieguvuši vai zaudējuši. Respondentiem lūdza arī norādīt, vai viņi paši, kāds no ģimenes locekļiem vai tuviem draugiem pēdējo 5 gadu laikā ir braucis strādāt uz ārzemēm un novērtēt, vai šie cilvēki vairāk ieguva vai zaudēja.

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Novērtējot situāciju kopumā, vai, Jūsuprāt, cilvēki, kuri pēdējo 5 gadu laikā ir braukuši uz citām valstīm strādāt, vairāk ir ieguvuši vai zaudējuši?' apkopoti nākamajā grafikā.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, vairākums aptaujāto (65%) uzskata, ka cilvēki, kuri pēdējo 5 gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm, ieguvuši ir vairāk nekā zaudējuši. To, ka 'ieguvumi un zaudējumi ir vienlīdz lieli', norādīja 18%, bet atbildi 'zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu' atzīmēja 7%.

Nākamajā grafikā salīdzināti dati par atbildēm grupās ar atšķirīgu attieksmi pret Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm.

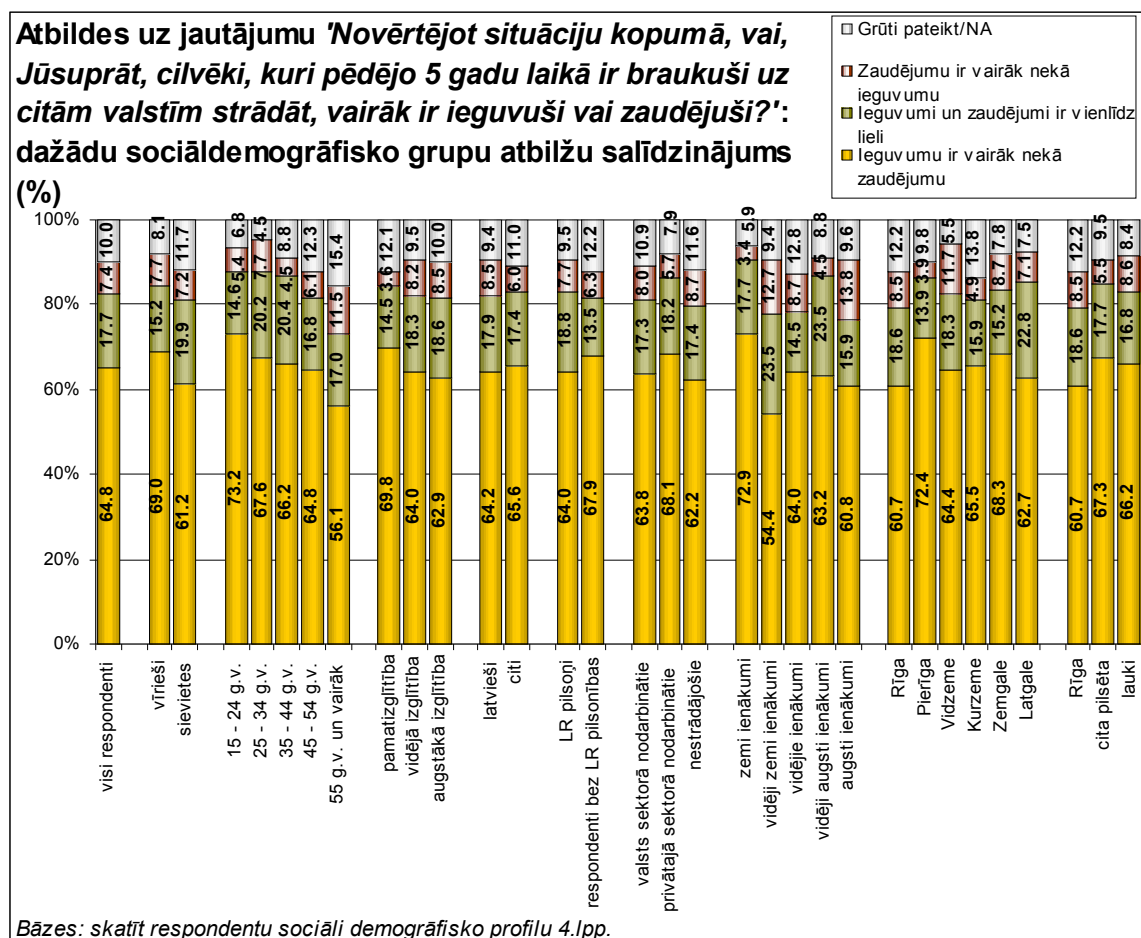

Kā redzams, respondenti, kuri pauda pozitīvu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, biežāk nekā caurmērā pauda viedokli, ka

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

cilvēki, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm, ieguvuši ir vairāk nekā zaudējuši (78%).

Dati sociāldemogrāfisko grupu atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

Raksturojot datus par attieksmi sociāldemogrāfiskajās grupās, sākotnēji jāatzīmē, ka visās analizētajās grupās vairāk nekā puse respondentu uzskatīja, ka cilvēki, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm, kopumā ieguvuši ir vairāk nekā zaudējuši.

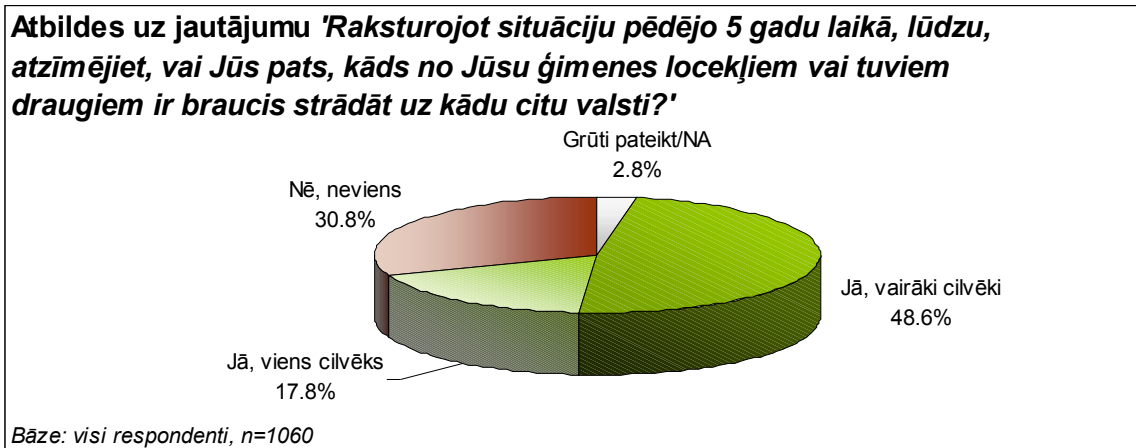
Biežāk kā caurmērā atbildi 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu' norādījuši vīrieši (69%), jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem (73%), iedzīvotāji ar pamatizglītību (70%), respondenti bez LR pilsonības (68%), privātajā sektorā nodarbinātie (68%), aptaujātie ar zemiem ienākumiem (73%), Pierīgā (72%) un Zemgalē (68%) dzīvojošie.

Viedokli, ka cilvēki, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz citām valstīm, zaudējuši ir vairāk nekā ieguvuši, biežāk nekā caurmērā pauduši iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem (12%), aptaujātie ar vidēji zemiem (13%) vai augsti ienākumiem un Vidzemē dzīvojošie (12%).

Salīdzinot atbildes grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, var konstatēt, ka atbildi 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu' biežāk nekā caurmērā minējuši vadītāji (71%), individuālā darba veicēji (71%), skolnieki, studenti (69%) un bezdarbnieki (77%), bet to, ka 'zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu' nedaudz biežāk kā caurmērā norādījuši pensionāri (11%).

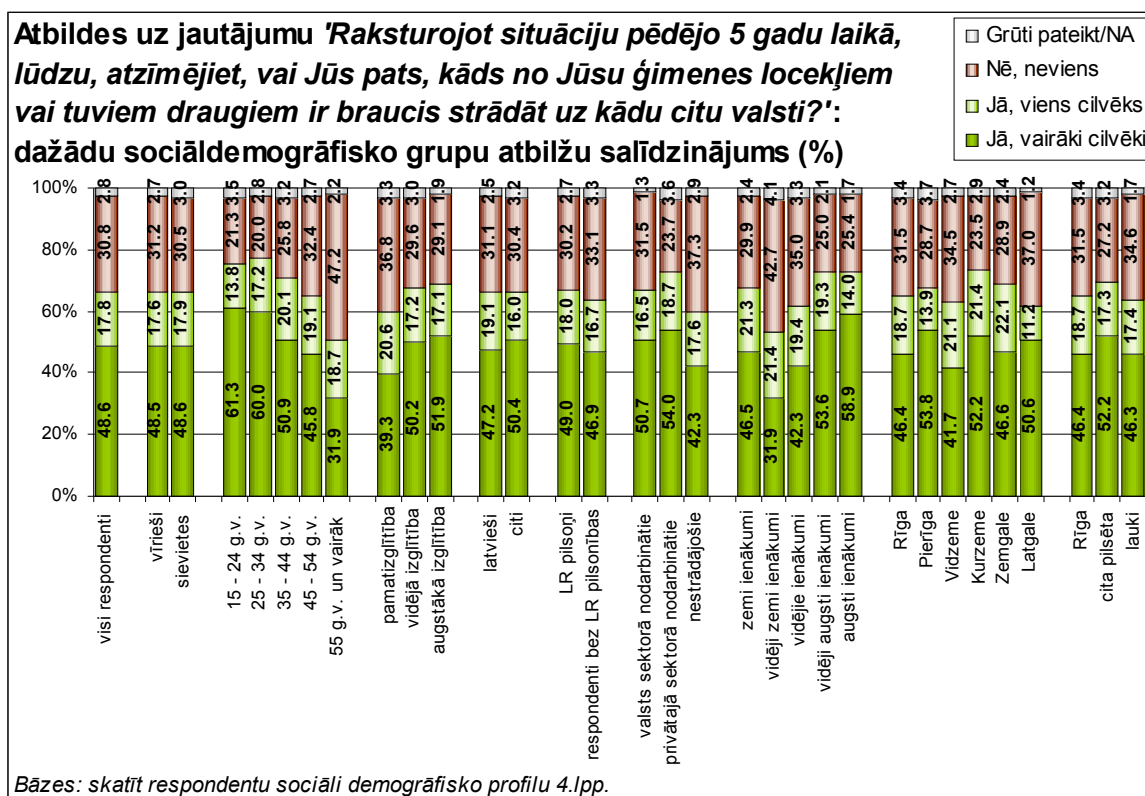
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Respondentiem lūdza arī norādīt, vai viņi paši, kāds no ģimenes locekļiem vai tuviem draugiem pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz kādu citu valsti. Dati par atbildēm apkopoti nākamajā grafikā.

Gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju (49%), atbildot uz jautājumu par to, vai viņi paši, viņu ģimenes locekļi vai tuvi draugi pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm, norādīja atbildi 'jā, vairāki cilvēki', un vēl 18% atzīmēja atbildi 'jā, viens cilvēks'.

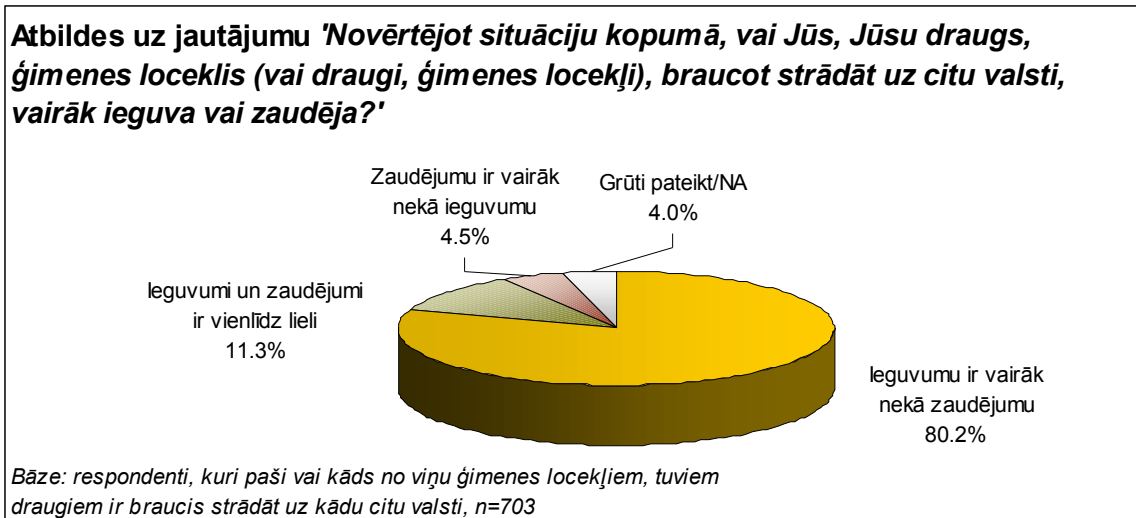
Nākamajā grafikā apkopoti dati par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm.

Saskaņā ar pētījuma datiem, atbildi 'jā, vairāki cilvēki' biežāk nekā caurmērā norādījuši aptaujātie vecumā no 15 līdz 24 gadiem (63%) un no 25 līdz 34 gadiem (60%), respondenti ar augstāko izglītību (52%), privātajā sektorā nodarbinātie (54%), iedzīvotāji ar vidēji augstiem (54%) vai augstiem (59%) ienākumiem, aptaujas daļībnieki Pierīgā (54%) un Kurzemē (52%), kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (52%).

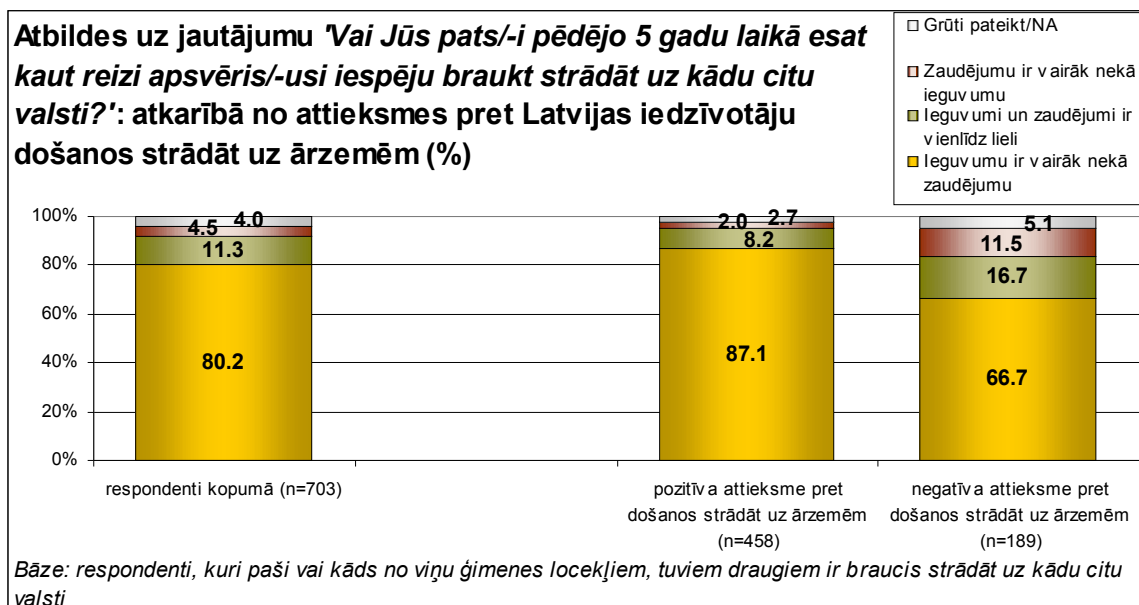
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Iedzīvotājiem, kuri norādīja, ka viņi paši vai kāds no ģimenes locekļiem, tuviem draugiem pēdējo piecu gadu laikā ir braukuši strādāt uz ārzemēm (atbildes 'jā, vairāki cilvēki' un 'jā, viens cilvēks'), tika lūgts novērtēt, vai kopumā šie cilvēki, braucot strādāt uz citu valsti, vairāk ieguva vai zaudēja.

Aptaujas dati liecina, ka respondenti, novērtējot personīgo vai savu ģimenes locekļu un tuvu draugu pieredzi, strādājot ārzemēs, atbildi 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu' ir norādījuši biežāk (80%) nekā raksturojot situāciju Latvijā kopumā (tad šo atbildi atzīmēja 65%).

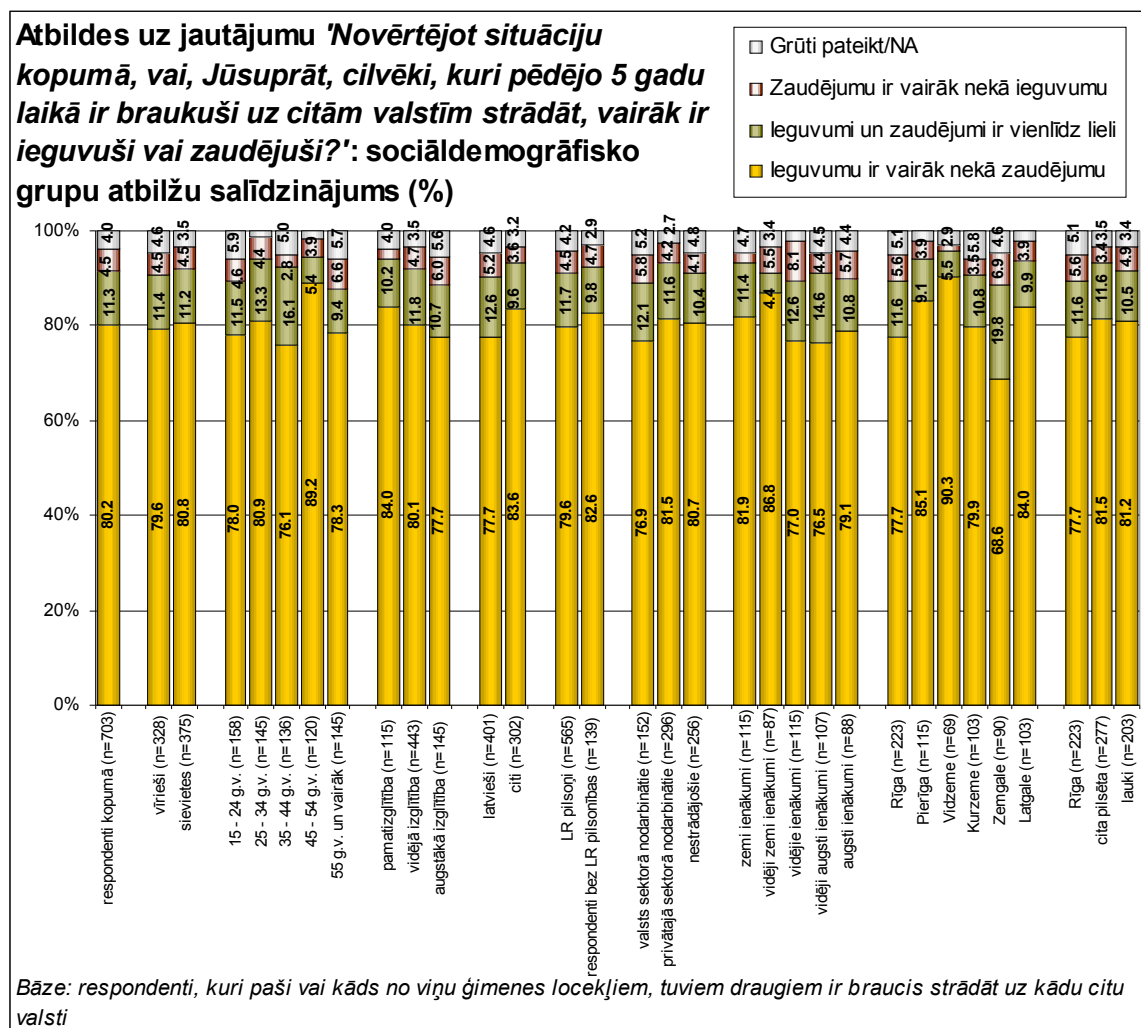
Nākamajā grafikā apkopoti dati par aptaujāto atbildēm atkarībā no viņu attieksmes pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm.

Novērtējot personīgo vai savas ģimenes locekļu, tuvu draugu pieredzi, strādājot ārzemēs, iedzīvotāji, kuri pauda negatīvu attieksmi pret braukšanu strādāt uz ārzemēm, biežāk nekā caurmērā atzīmējuši atbildes 'ieguvumi un zaudējumi ir vienlīdz lieli' un 'zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu'. Tiesa, arī šajā grupā aptuveni 2/3 aptaujāto (67%) norādīja, ka ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Novērtējot situāciju kopumā, vai Jūs, Jūsu draugs, ģimenes loceklis (vai draugi, ģimenes locekļi), braucot strādāt uz citu valsti, vairāk ieguva vai zaudēja?' dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās apkopoti nākamajā grafikā.

Salīdzinot datus par atbildēm sociāldemogrāfiskajās grupās, sākotnēji jāatzīmē, ka visās analizētajās grupās vairāk nekā 2/3 aptaujāto norādīja, ka 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu'.

Atbildot uz jautājumu par personīgo vai ģimenes locekļu, tuvu draugu pieredzi, strādājot ārzemēs, biežāk nekā caurmērā atbildi 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu' atzīmējuši iedzīvotāji vecumā no 45 līdz 54 gadiem (89%), respondenti ar pamatizglītību (84%), cittautieši (84%), aptaujātie ar vidēji zemiem ienākumiem (87%), kā arī Pierīgā (85%), Vidzemē (90%) un Latgalē (84%) dzīvojošie.

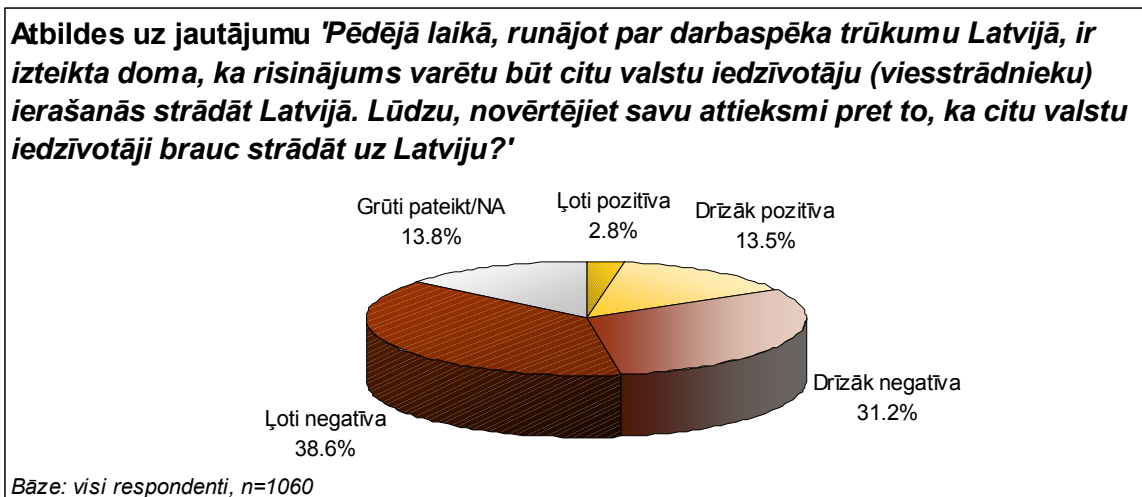
Viedokli, ka 'zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu', biežāk nekā caurmērā pauduši iedzīvotāji ar vidējiem ienākumiem (8%).

Raksturojot uzskatus grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, jāatzīmē, ka atbildi 'ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu' biežāk kā caurmērā minēja arī māsaimnieces (85%) un bezdarbnieki (86%), bet to, ka 'zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu', biežāk kā caurmērā norādījuši vadītāji (8%).

2. Attieksme pret citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju

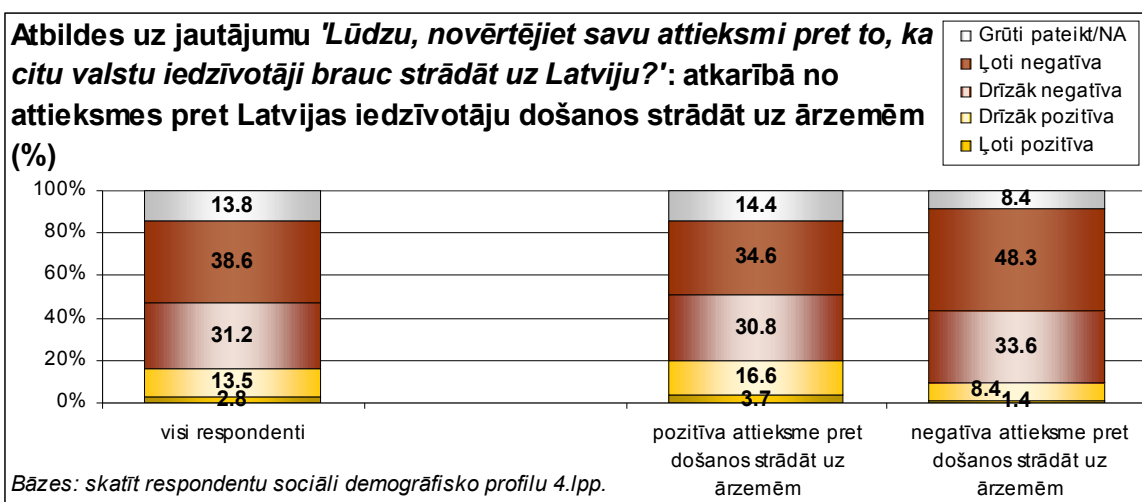
Pētījuma ietvaros respondentiem lūdza novērtēt savu attieksmi pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju, raksturot labās un sliktās lietas, kas saistītas ar šo situāciju, kā arī norādīt, no kurām valstīm būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana, bet no kurām valstīm tā nebūtu pieņemama.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kā aptaujātie vērtējuši savu attieksmi pret citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju.

Kopumā tikai 16% Latvijas iedzīvotāju pauda pozitīvu attieksmi pret to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, bet lielākā daļa aptaujāto (70%) atzīmēja, ka viņu attieksme pret viesstrādniekiem ir negatīva.

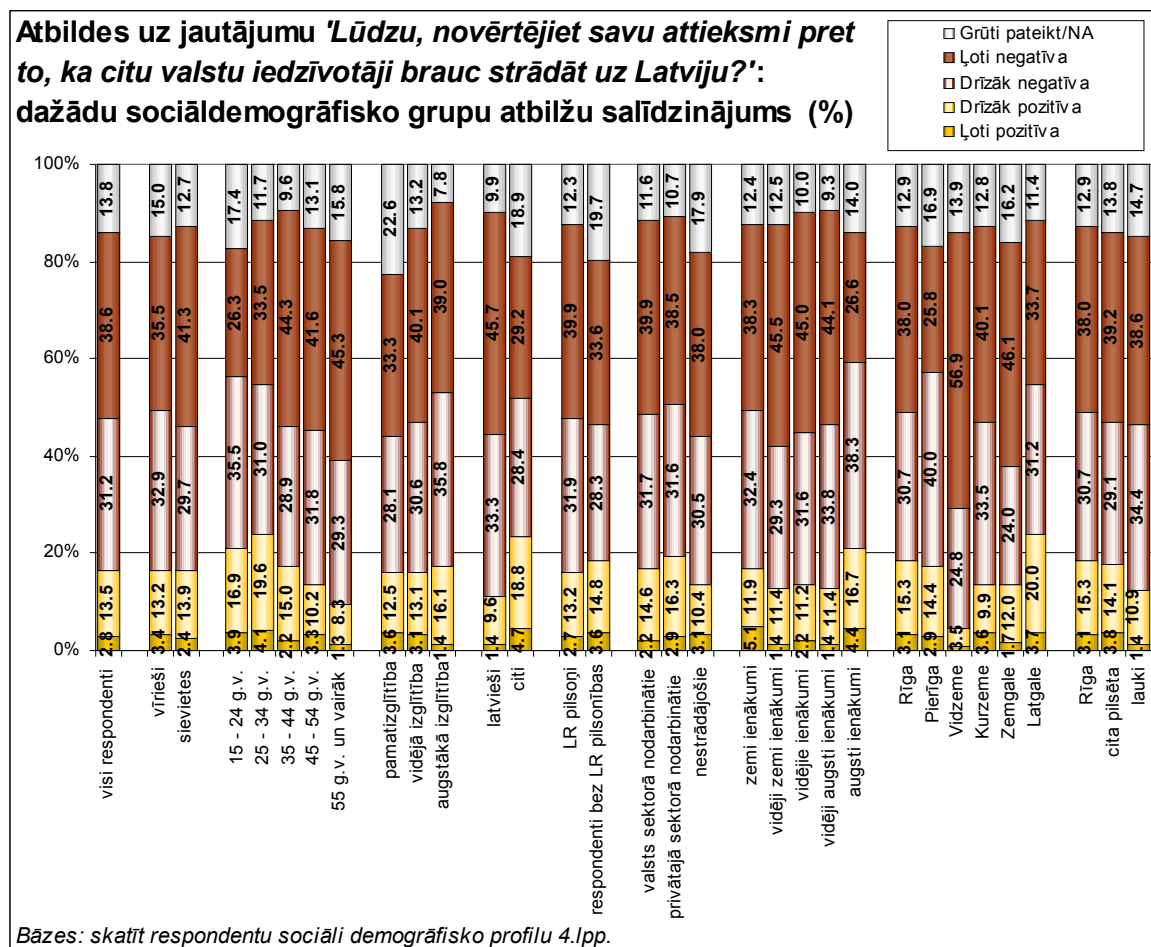
Jāatzīmē, ka novērtējot Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm, 60% to vērtēja pozitīvi, bet 29% pauda negatīvu attieksmi. Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kā viesstrādnieku braukšana uz Latviju vērtēta atkarībā no attieksmes pret iedzīvotāju došanos strādāt uz ārzemēm.

Kā redzams, viesstrādnieku braukšanu uz Latviju kopumā negatīvi vērtēja arī lielākā daļa (65%) no respondentiem, kuri pauda pozitīvu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Lūdzu, novērtējiet savu attieksmi pret to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju!' dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās apkopoti nākamajā grafikā.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās negatīva attieksme pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju pausta ievērojami biežāk nekā pozitīva attieksme.

Pozitīvi citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju biežāk nekā caurmērā vērtējuši aptaujātie vecumā no 15 līdz 24 gadiem (21%) un no 25 līdz 34 gadiem (24%), cittautieši (24%), respondenti ar augstiem ienākumiem (21%) un Latgalē dzīvojošie (24%).

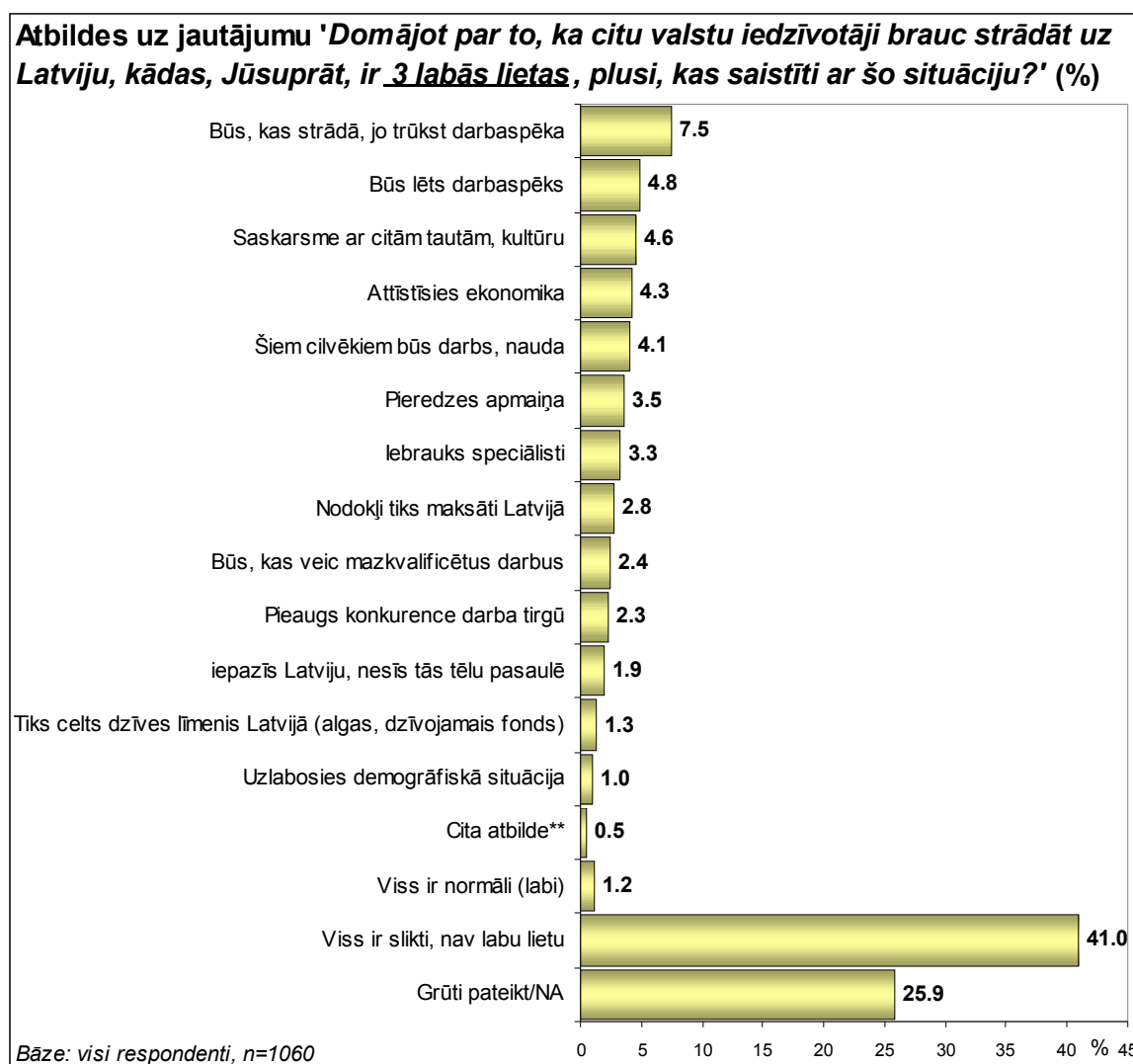
Biežāk nekā caurmērā negatīvu attieksmi pret to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, pauduši aptaujātie, kuri vecāki par 35 gadiem (73%-75%), respondenti ar augstāko izglītību (75%), latvieši (79%), iedzīvotāji ar vidēji zemiem (75%), vidējiem (77%) vai vidēji augstiem (78%) ienākumiem, Vidzemē (82%) un Kurzemē (74%) dzīvojošie, kā arī aptaujas dalībnieki lauku apvidos (73%).

Analizējot datus par atbildēm grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, jāatzīmē, ka pozitīvu attieksmi pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju biežāk nekā caurmērā pauduši individuālā darba veicēji (37%) un skolnieki, studenti (23%), bet negatīvi noskaņoti biežāk nekā caurmērā bijuši pensionāri (74%) un māsaimnieces (78%).

2.1. Pozitīvie un negatīvie aspekti, citu valstu iedzīvotājiem braucot strādāt uz Latviju

Aptaujas dalībniekiem tika lūgts arī nosaukt, viņuprāt, trīs labās lietas, plusus un trīs sliktās lietas, mīnususus, kas saistīti ar to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju. Jāpiebilst, ka šie bija t.s. 'atvērtie jautājumi' – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu apstrādes laikā tika apkopotas lielākās grupās.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Domājot par to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, kādas, Jūsaprāt, ir 3 labās lietas, plusi, kas saistīti ar šo situāciju?'

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'cerība, ka politiķi sāks domāt valstiski, nekas cits' (minēts 1 reizi); 'ja brauks uz laukiem - jā, pilsētā - nē' (minēts 1 reizi); 'latvieši paliek mazāk, cittautieši pārņems valdību' (minēts 1 reizi); 'patīkami, ka svešinieki mūsu valsti neuzskata par nabadzīgu' (minēts 1 reizi); 'piespiež valdību risināt ekonomikas jautājumus' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, vairākums aptaujāto Latvijas iedzīvotāju nav nosaukuši nevienu pozitīvi vērtējamu aspektu, kas būtu saistīts ar to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

uz Latviju: 26% atturējās uz šo jautājumu atbildēt, bet 41% atzīmēja, ka labu lietu, kas saistītas ar šādu situāciju, nav.

Nosauktie iemesli biežāk ir bijuši saistīti ar darbaspēka trūkumu Latvijā – 8% norādīja, ka būs, kas strādā darbavietās, kurās trūkst darbinieku. Daļa minējuši, ka viesstrādnieki no citām valstīm varētu būt lēts darba spēks (5%), veikt mazkvalificētus darbus (2%), bet 3% norādīja, ka pozitīvi vērtējama būtu situācija, ja no citām valstīm iebrauktu kvalificēti speciālisti un 4% pieminēja arī iespēju, ka šādā veidā varētu notikt pieredzes apmaiņa. Jāatzīmē, ka 5% respondentu norādīja, ka, iebraucot viesstrādniekiem no citām valstīm, varētu iepazīties ar citām kultūrām, paražām, arī iemācīties svešvalodas.

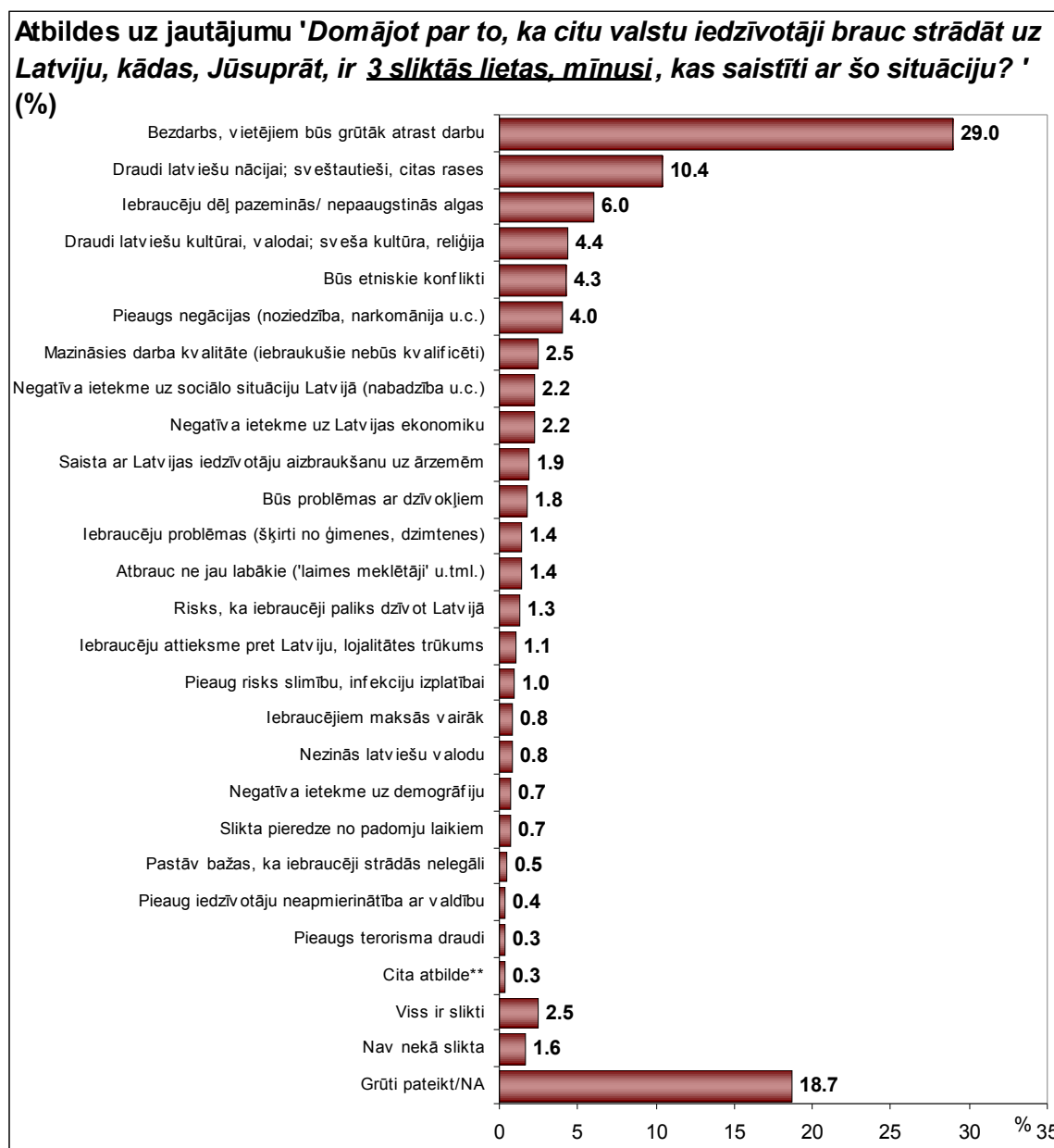
Raksturojot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, jāpiebilst, ka atbildi 'viss ir slikti, nav labu lietu' biežāk nekā caurmērā minēja aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem (47%) un no 45 līdz 54 gadiem (44%), latvieši (47%), pensionāri (47%), māsaimnieces (47%), bezdarbnieki (53%), aptaujātie ar zemiem (48%) un vidējiem (47%) ienākumiem, Vidzemē (57%) un Zemgalē (52%) dzīvojošie.

Uz jautājumu biežāk nekā caurmērā atturējās atbildēt (atbilde 'grūti pateikt/NA') aptaujas dalībnieki, kuri vecāki par 55 gadiem (32%), grupa ar pamatizglītību (34%), citu tautību pārstāvji (30%), respondenti bez LR pilsonības (30%), strādnieki (32%), pensionāri (32%), Rīgā (29%), Pierīgā (31%) un Kurzemē (31%) dzīvojošie.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Respondentus lūdza raksturot arī negatīvos aspektus, kas saistīti ar to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju.

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Domājot par to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, kādas, Jūsaprāt, ir 3 sliktās lietas, minusi, kas saistīti ar šo situāciju?' apkopoti nākamajā grafikā.

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'kāds atkal iedzīvosies uz citu rēķina' (minēts 1 reizi); 'liels sajukums ar to uzskaiti' (minēts 1 reizi); 'var gadīties, ka šie cilvēki nemaz pie mums nebrauks, baidoties, ka atkal nav jābrauc viņiem prom' (minēts 1 reizi).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, visbiežāk iedzīvotāji ir atzīmējuši, ka viesstrādnieku ierašanās Latvijā paaugstinās bezdarba līmeni, atņems Latvijas iedzīvotājiem darbu (29%). 10% norādījuši, ka viesstrādnieku ierašanās apdraud latviešu tautas pastāvēšanu, iebilst pret to, ka Latvijā būs citu tautību, rasu cilvēki, bet 6% minēja, ka, iebraucot lētam darba spēkam, sarūk iespēja, ka Latvijā tiks paaugstinātas algas. Raksturojot citas atbildes, jāatzīmē, ka iedzīvotāji ir atzinuši bažas par to, kādas sekas

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

radīs svešas kultūras, reliģiju, paražu ienākšana (4%), norādījuši, ka saasināsies etniskie konflikti (4%). Daļa aptaujas dalībnieku atzina, ka līdz ar viesstrādnieku ierašanos varētu pasliktināties kriminogēnā situācija (4%).

Jāpiebilst, ka iedzīvotāji pauduši arī bažas, ka viesstrādnieku ierašanās varētu neatstāt gaidītās pozitīvās sekas uz Latvijas ekonomiku, jo iebraucēji varētu nebūt pietiekami kvalificēti, nauda tiktu sūtīta uz valstīm, no kurām viesstrādnieki ir ieradušies, bet Latvijai būtu jānodrošina sociālās garantijas, jāsniedz palīdzība gan šiem viesstrādniekiem, gan Latvijas pamatiedzīvotājiem, kuri viesstrādnieku dēļ būs palikuši bez darba.

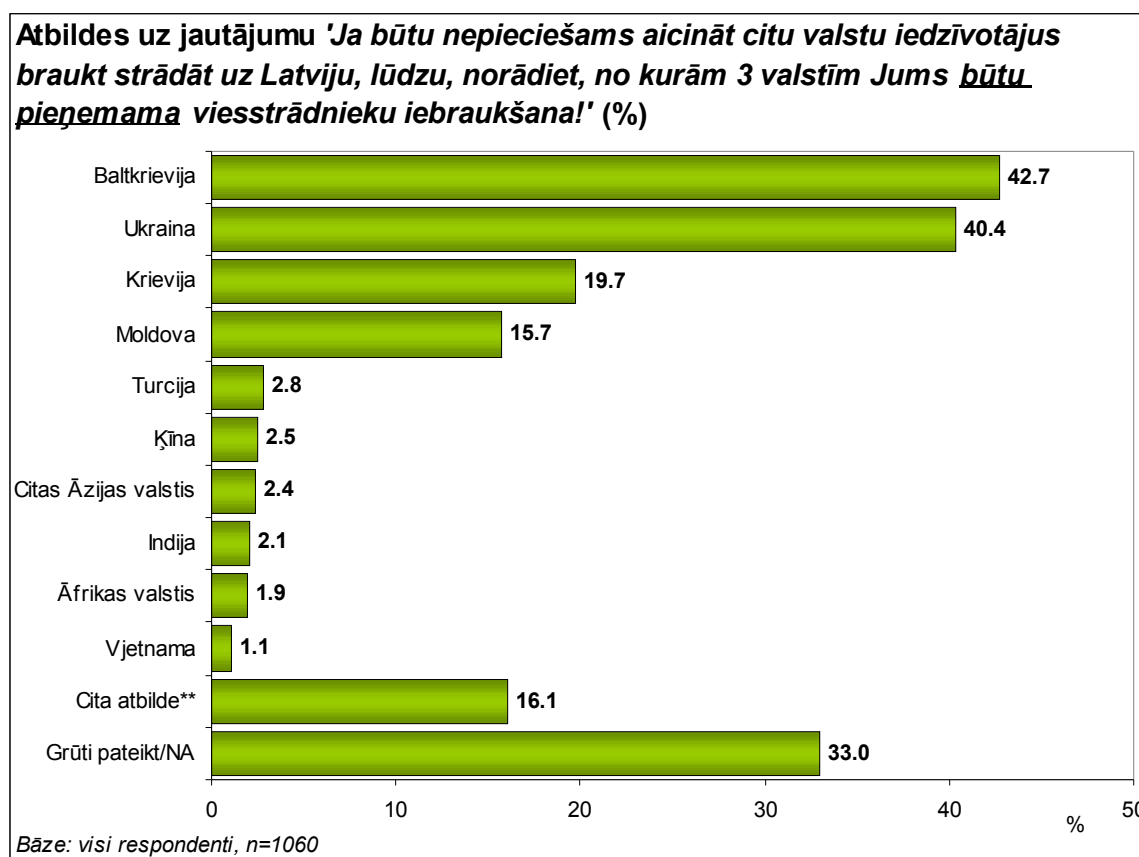
Raksturojot sociāldemogrāfisko grupu atbildes, jāatzīmē, ka bažas par bezdarbu, un to, ka vietējiem būs grūtāk atrast darbu, biežāk nekā caurmērā atzina respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (34%), aptaujātie ar zemiem ienākumiem (39%), Vidzemē (33%) un Latgalē (35%) dzīvojošie.

Savukārt to, ka viesstrādnieku ierašanās nozīmē draudus latviešu nācijas pastāvēšanai, pārāk lielu citu tautību un rasu pārstāvju skaitu, biežāk nekā caurmērā norādīja grupa ar pamatizglītību (13%), latvieši (15%), skolnieki, studenti (15%), respondenti ar vidējiem ienākumiem (14%), kā arī Vidzemē dzīvojošie (26%).

2.2. Attieksme pret viesstrādniekiem no dažādām valstīm

Latvijas iedzīvotāju aptaujas ietvaros respondentiem lūdza nosaukt valstis, no kurām būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana, kā arī valstis, no kurām viesstrādnieku iebraukšana nebūtu pieņemama.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana!' Jāatzīmē, ka respondentiem tika piedāvāts valstu saraksts, kurā uzskaitītas masu medijos saistībā ar iespējamo viesstrādnieku braukšanu uz Latviju minētās valstis, kā arī aptaujas dalībniekiem tika dota iespēja nosaukt citas, sarakstā neminētas valstis.

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' minēts: 'vispār nav pieņemama viesstrādnieku iebraukšana' (minēts 57 reizes); 'Lietuva' (minēts 43 reizes); 'Igaunija' (minēts 29 reizes); 'Vācija' (minēts 25 reizes); 'ASV' (minēts 18 reizes); 'Lielbritānija' (minēts 16 reizes); 'Zviedrija' (minēts 13 reizes); 'Īrija' (minēts 8 reizes); 'Francija' (minēts 7 reizes); 'Itālija' (minēts 6 reizes); 'Polija' (minēts 6 reizes); 'Somija' (minēts 6 reizes); 'Dānija' (minēts 5 reizes); 'Spānija' (minēts 5 reizes); 'Eiropas valstis' (minēts 5 reizes); 'Šveice' (minēts 4 reizes); 'Norvēģija' (minēts 3 reizes); 'ES valstis' (minēts 2 reizes); 'Austrija' (minēts 1 reizi); 'Baltijas valstis' (minēts 1 reizi); 'Brazīlija' (minēts 1 reizi); 'Gruzija' (minēts 1 reizi); 'Holande' (minēts 1 reizi); 'Islande' (minēts 1 reizi); 'Kuba' (minēts 1 reizi); 'no visām' (minēts 1 reizi); 'Portugāle' (minēts 1 reizi); 'Rietumvalstis' (minēts 1 reizi); 'Skandināvijas valstis' (minēts 1 reizi); 'tikai no baltās rases' (minēts 1 reizi).

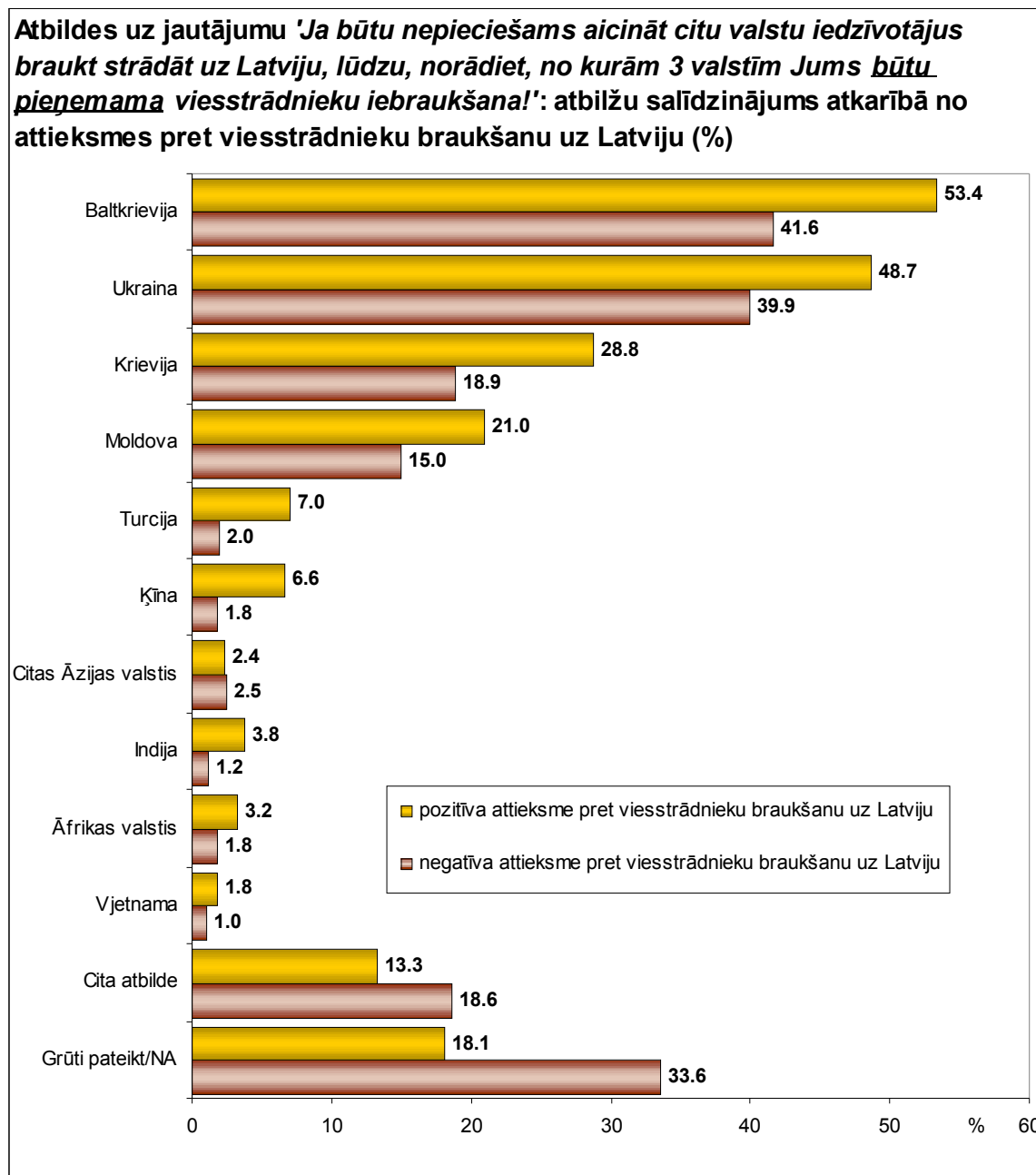
Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, aptuveni 2/5 Latvijas iedzīvotāju starp trīs valstīm, no kurām viņiem būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana, minēja Baltkrieviju (43%) vai Ukrainu (40%), vairāk nekā 1/10 respondentu norādījuši arī tādas valstis kā Krievija (20%) un Moldova (16%).

Jāatzīmē, ka 1/3 aptaujāto (33%) atturējās atbildēt uz šo jautājumu, bet 16% sniedza citu atbildi – salīdzinoši bieži norādīts, ka vispār nav pieņemama citu valstu

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

iedzīvotāju braukšana strādāt uz Latviju, vai arī minēts, ka pieņemama būtu viesstrādnieku iebraukšana no kaimiņvalstīm Lietuvas un Igaunijas.

Dati par respondentu atbildēm uz jautājumu *'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana!'* atkarībā no attieksmes pret viesstrādnieku iebraukšanu apkopoti nākamajā grafikā.

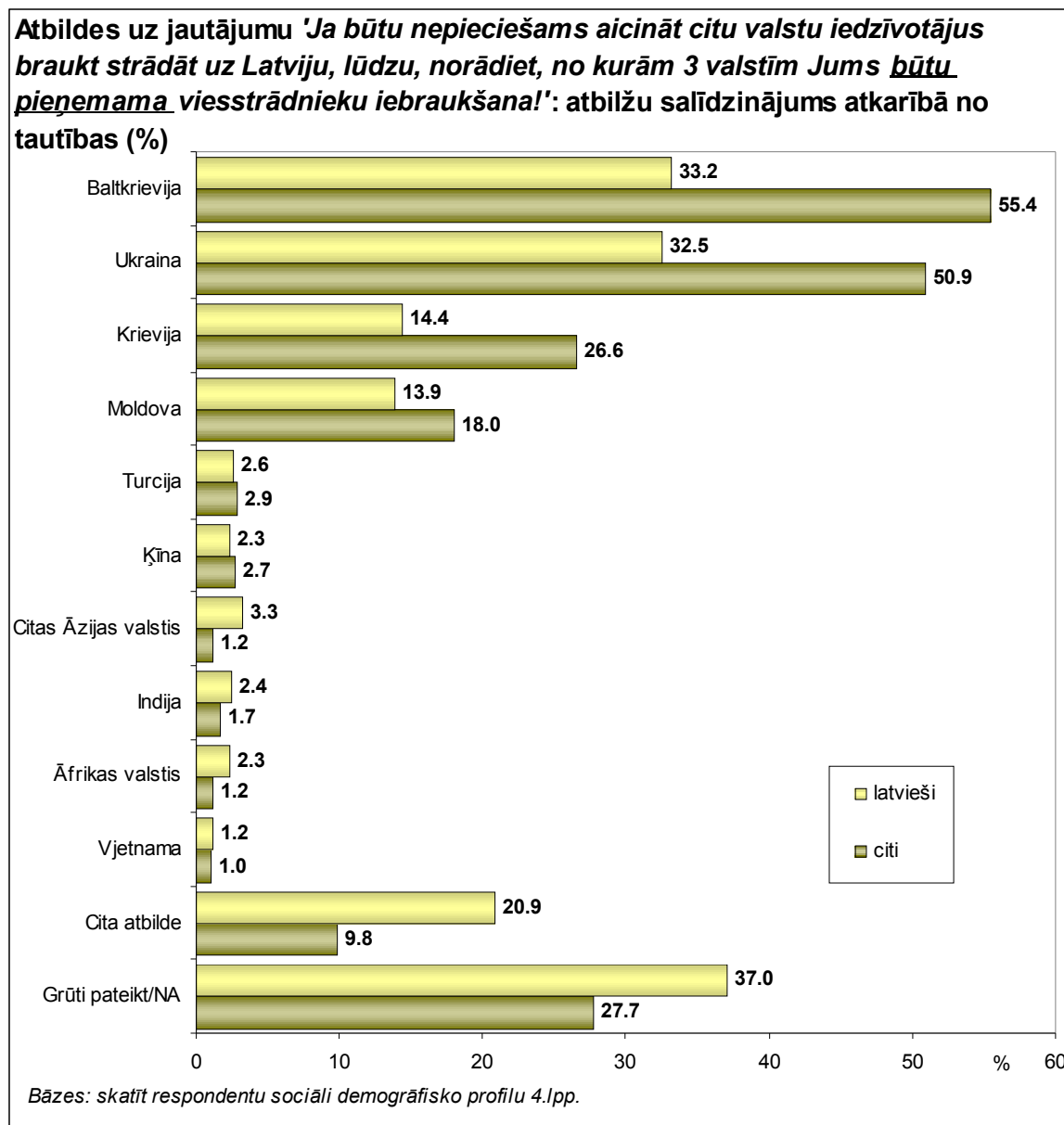

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Aptaujas rezultāti liecina, ka iedzīvotāji, kuri pauduši pozitīvu attieksmi pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju, biežāk nekā caurmērā minējuši lielāko daļu no uzskaitītajām valstīm.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Jāatzīmē, ka būtiskas atšķirības vērojamas, salīdzinot dažādu tautību iedzīvotāju atbildes. Nākamajā grafikā apkopoti dati par latviešu un cittautiešu atbildēm uz jautājumu 'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums būtu pieņemama viesstrādnieku iebrukšana!'

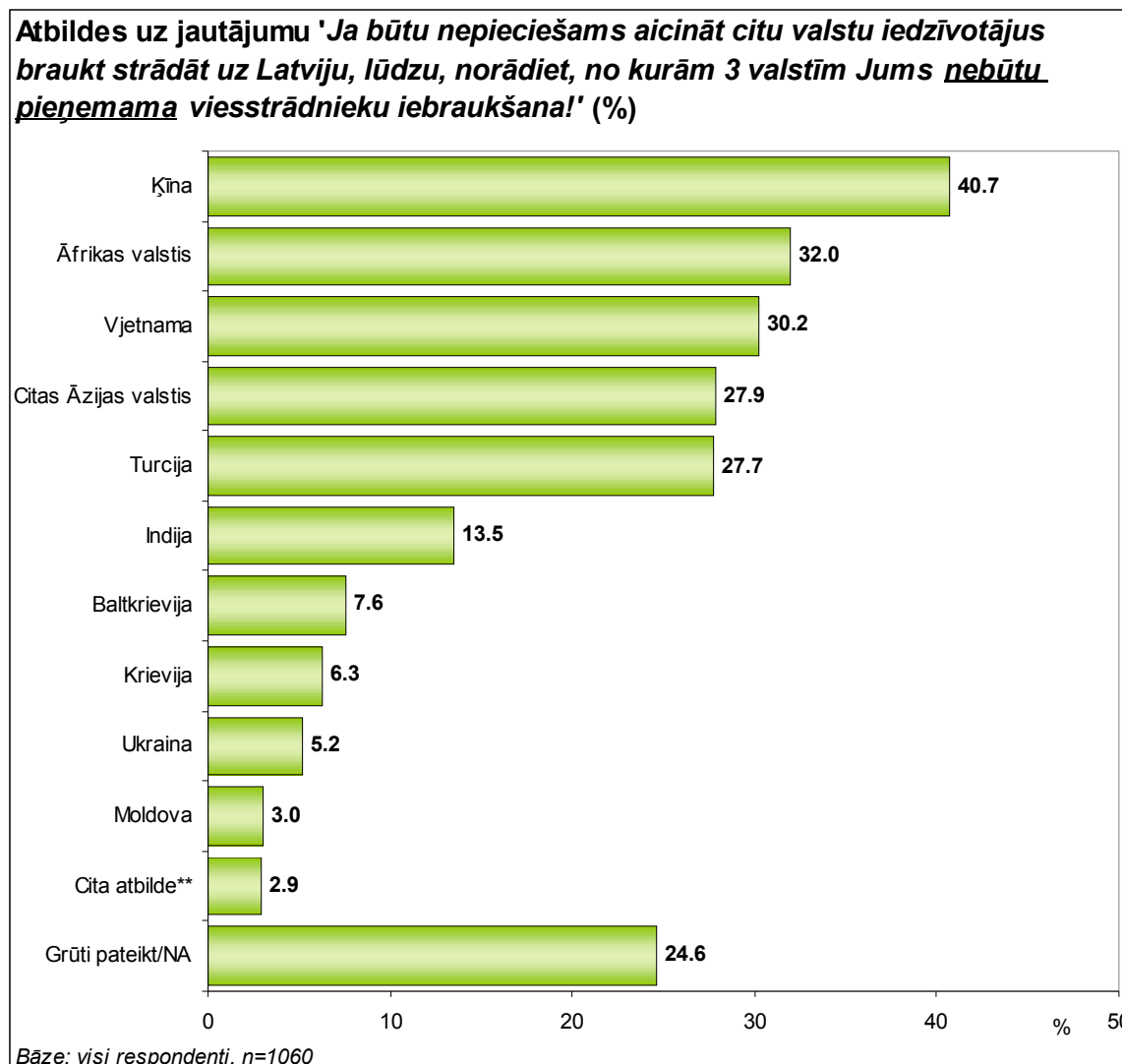

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Salīdzinot latviešu un citu tautību respondentu atbildes, jāsecina, ka cittautieši ievērojami biežāk norādījuši, ka viņiem būtu pieņemama viesstrādnieku iebrukšana no Baltkrievijas, Ukrainas, Krievijas un Moldovas. Tiesa, šīs valstis minēja arī 14%-33% aptaujāto latviešu.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Nākamajā grafikā apkopoti aptaujas dati par Latvijas iedzīvotāju atbildēm uz jautājumu 'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana!'

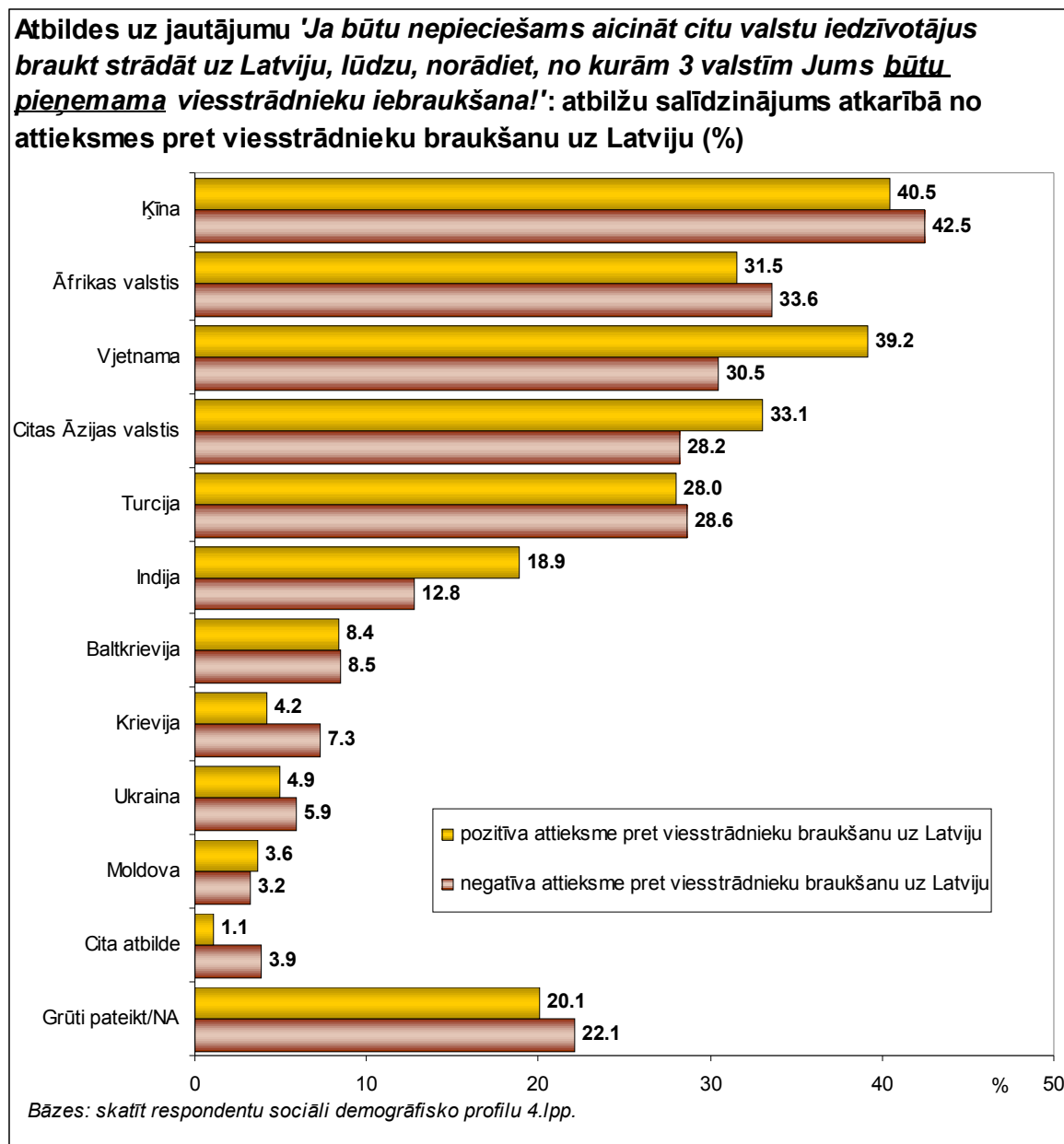
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' minēts: 'vispār nav pieņemama viesstrādnieku iebraukšana' (minēts 22 reizes); 'musulmaņi, islāma valstis' (minēts 3 reizes); 'ASV' (minēts 2 reizes); 'Spānija' (minēts 2 reizes); 'Austrālija' (minēts 1 reizi); 'Itālija' (minēts 1 reizi); 'Kolumbija' (minēts 1 reizi); 'Somija' (minēts 1 reizi); 'Vācija' (minēts 1 reizi); 'Zviedrija' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, aptuveni 2/5 respondentu (41%) norādīja, ka viņiem nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana no Ķīnas, un vairāk nekā 1/4 iedzīvotāju to norādīja arī par Āfrikas valstīm (32%), Vjetnamu (30%), citām Āzijas valstīm (28%) un Turciju (28%).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Dati par respondentu atbildēm uz jautājumu 'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana!' atkarībā no viņu attieksmes pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju apkopoti nākamajā grafikā.

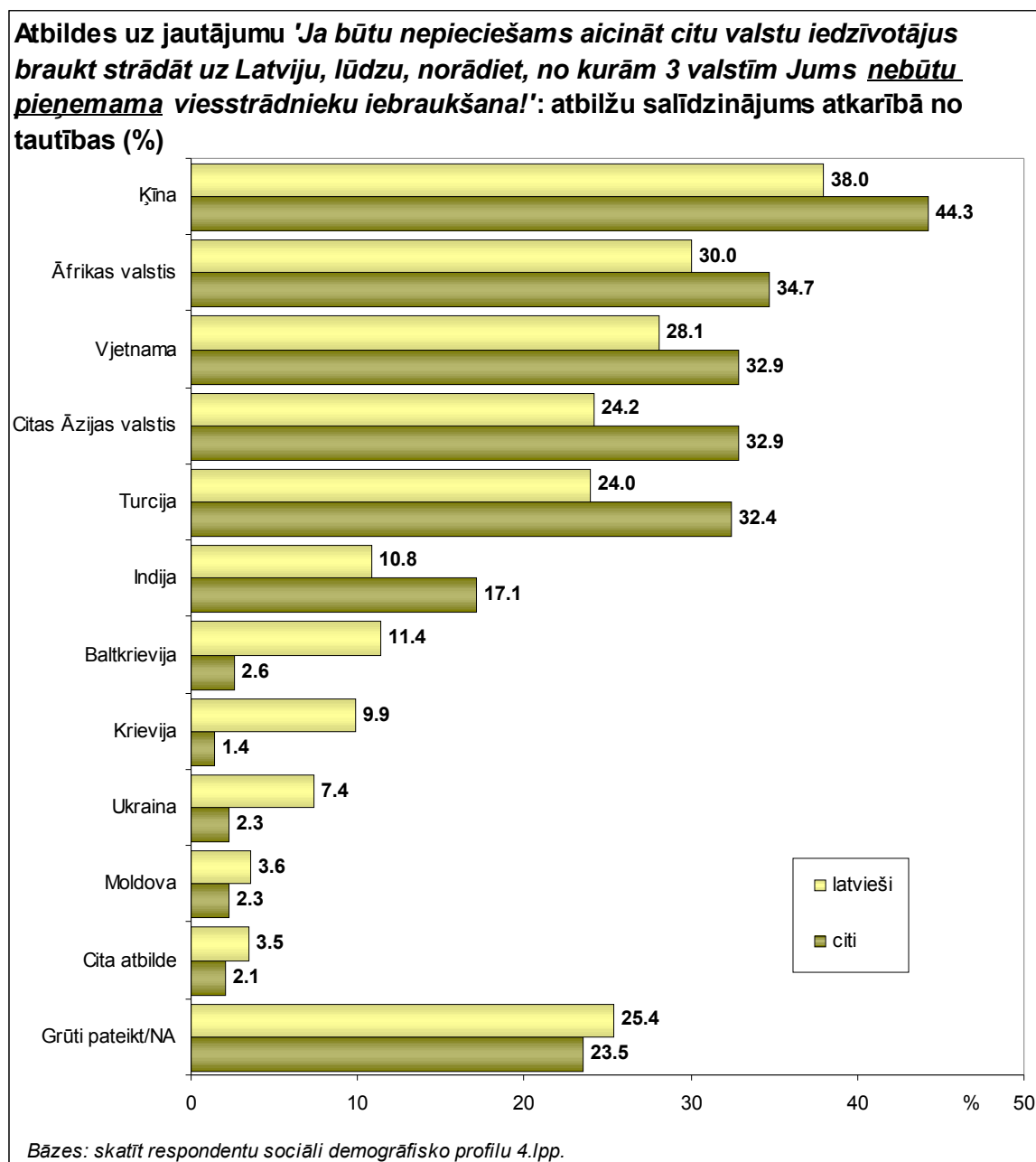

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Iedzīvotāji, kuri pozitīvi vērtēja citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju, biežāk nekā caurmērā norādīja, ka viņiem nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana no Vjetnamas (39%), citām Āzijas valstīm (33%) un Indijas (19%).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Nākamajā grafikā apkopoti dati par latviešu un cittautiešu atbildēm uz jautājumu 'Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebrukšana!'

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījuma rezultāti liecina, ka latvieši biežāk nekā citu tautību iedzīvotāji ir norādījuši, ka viņiem nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebrukšana no Baltkrievijas, Krievijas un Ukrainas.

Savukārt citu tautību pārstāvji biežāk nekā latvieši atzīmējuši tādas valstis kā Ķīna, Āfrikas valstis, Vjetnama, Turcija, Indija un citas Āzijas valstis.

3. Uzskati par nepieciešamo valdības rīcību saistībā ar darbaspēka migrāciju

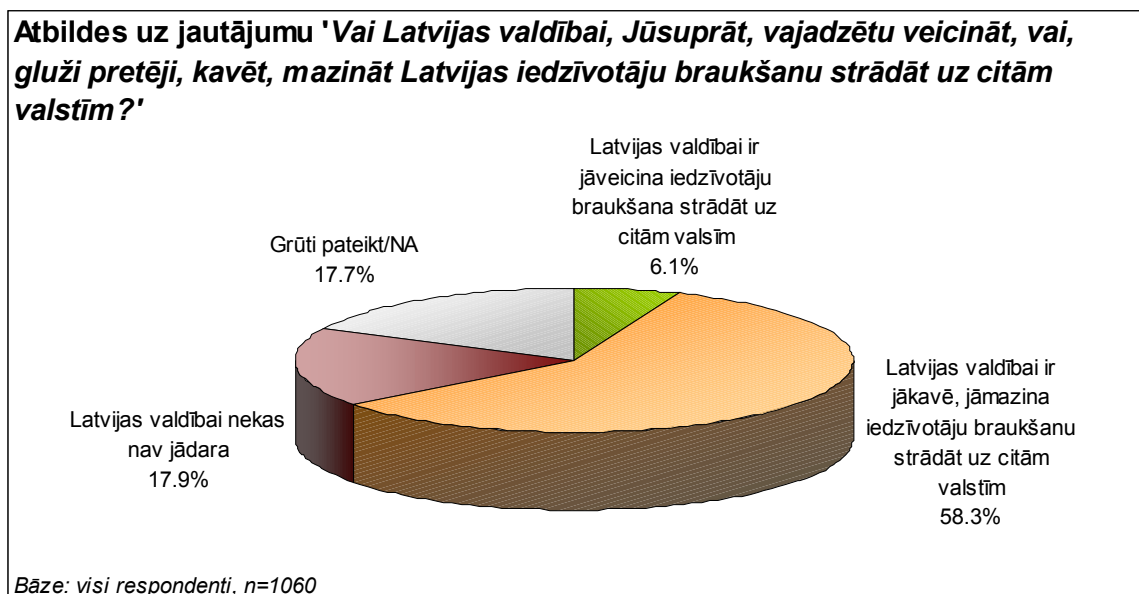
Aptaujas dalībniekiem tika lūgts norādīt, kā Latvijas valdībai vajadzētu rīkoties saistībā ar iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm un viesstrādnieku braukšanu uz Latviju – vai, viņuprāt, valdībai vajadzētu šos procesus veicināt vai, gluži pretēji, kavēt.

3.1. Valdības rīcība saistībā ar Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, 64% respondentu Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm uzskata par *'lielu problēmu'* valstī kopumā, 23% norādīja, ka *'tā ir problēma, bet ne pārāk liela'*, un tikai 7% atzīmēja, ka *'tā vispār nav problēma'*.

Pētījuma ietvaros aptaujātie tika lūgti paust savu viedokli par nepieciešamo valdības rīcību saistībā ar Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm. Respondentiem, kuri atzīmēja, ka Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina braukšana strādāt uz citām valstīm, tika lūgts arī norādīt, ko tieši valdībai vajadzētu darīt.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu *'Vai Latvijas valdībai, Jūsuprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm?'*

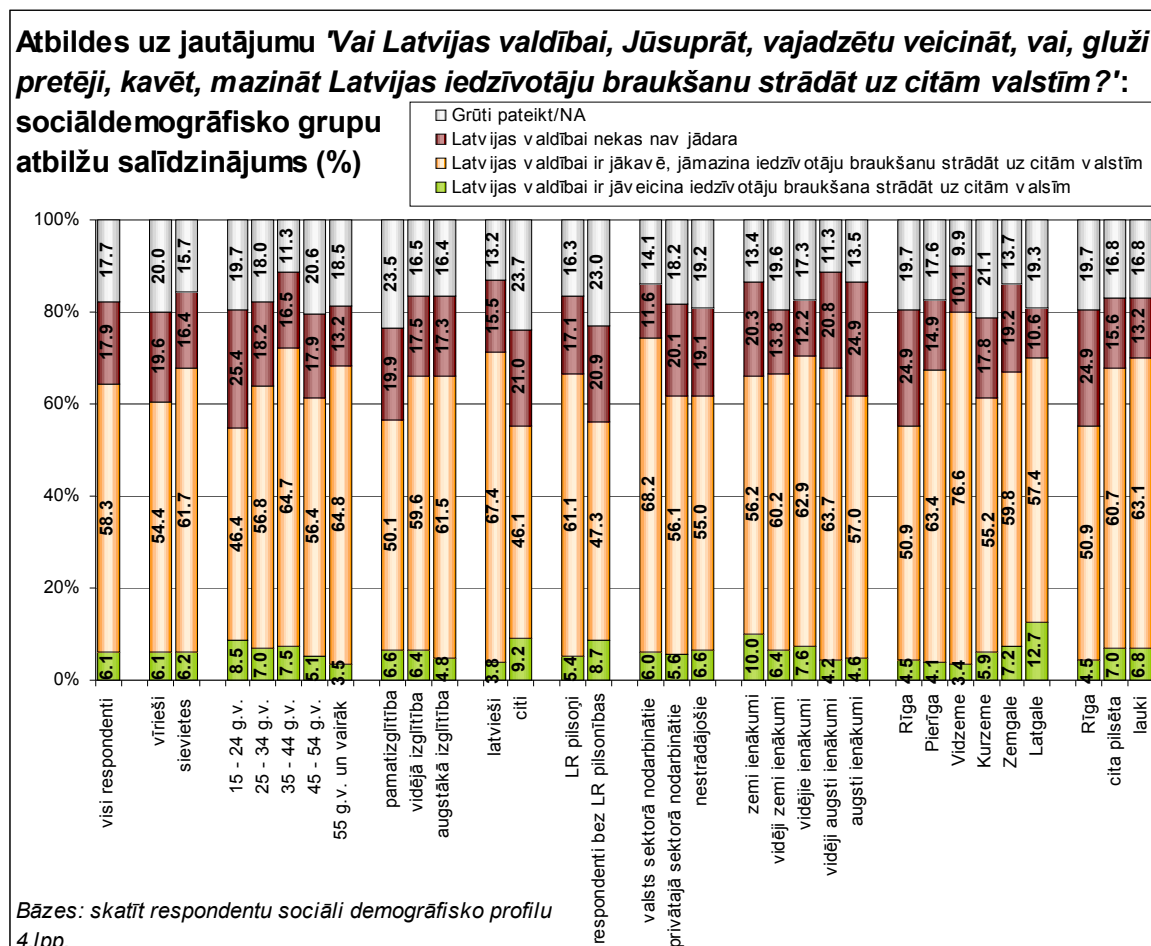
Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa respondentu (58%) uzskata, ka Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina iedzīvotāju braukšana strādāt uz citām valstīm. Viedokli, ka valdībai ir jāveicina braukšana strādāt uz citām valstīm, pauda tikai 6% iedzīvotāju, un 18% norādīja, ka valdībai nekas nav jādara.

Interesanti atzīmēt, ka arī no respondentiem, kuri pozitīvi vērtēja Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm, 51% norādīja, ka valdībai šis process ir

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

jākvē, jāmazina (no respondentiem, kuri negatīvi vērtēja braukšanu strādāt uz ārzemēm, 78% norādīja, ka valdībai tā ir jākvē, jāmazina).

Dati par atbildēm uz jautājumu 'Vai Latvijas valdībai, Jūsaprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm?' dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās apkopoti nākamajā grafikā.

Viedokli, ka 'Latvijas valdībai ir jāveicina iedzīvotāju braukšana strādāt uz citām valstīm' biežāk nekā caurmērā pauduši cittautieši (9%), aptaujātie ar zemiem ienākumiem (10%) un Latgalē dzīvojošie (13%).

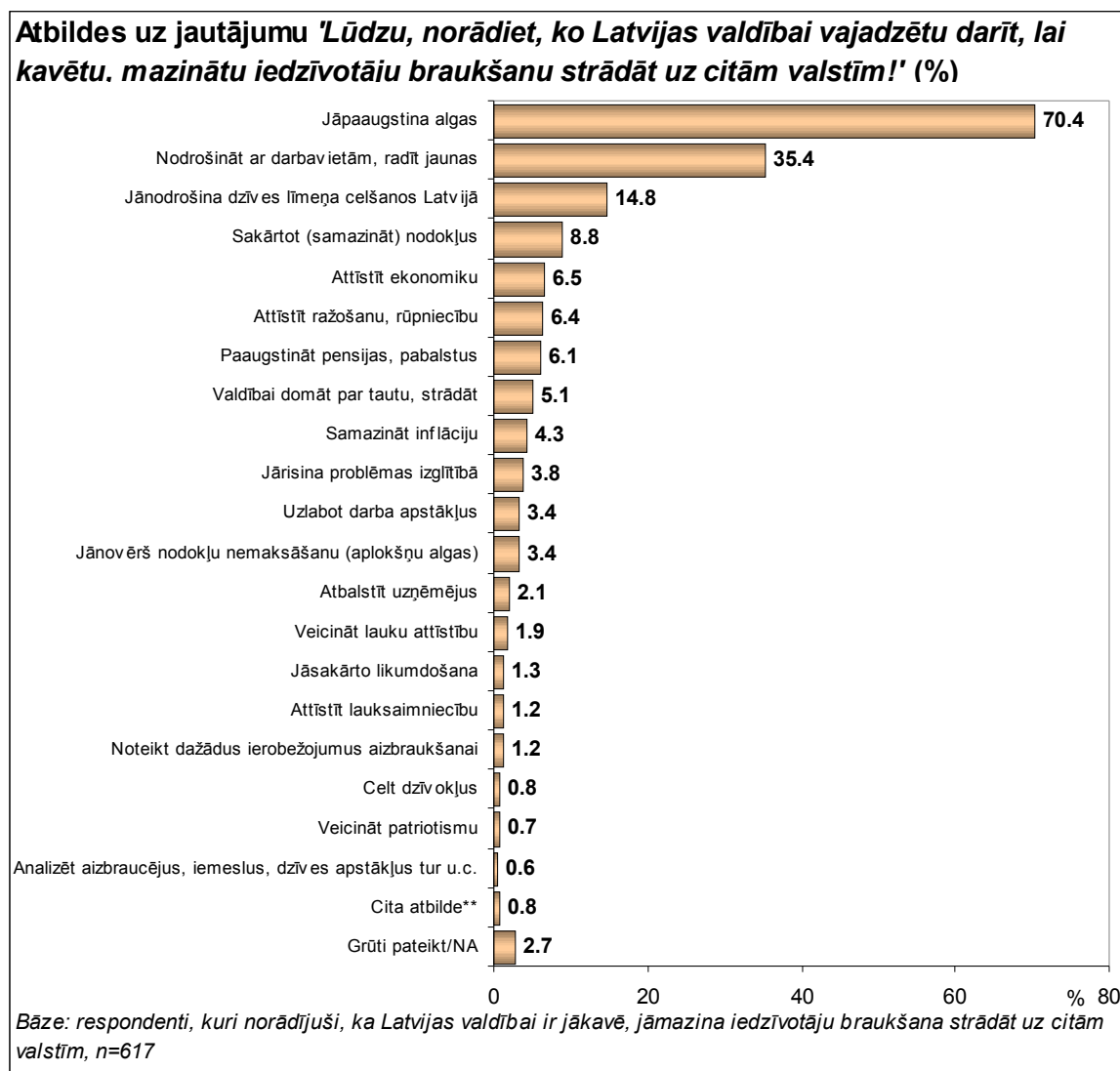
Atbildi 'Latvijas valdībai ir jākvē, jāmazina iedzīvotāju braukšana strādāt uz citām valstīm' biežāk nekā caurmērā norādījušas sievietes (62%), respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (65%) un tie, kuri vecāki par 55 gadiem (65%), iedzīvotāji ar augstāko izglītību (62%), latvieši (67%), valsts sektorā nodarbinātie (68%), aptaujātie ar vidējiem (63%) vai vidēji augstiem (64%) ienākumiem, Pierīgā (63%) un Vidzemē (77%) dzīvojošie, kā arī respondenti lauku apvidos (63%).

Raksturojot atbildes grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, jāatzīmē, ka biežāk nekā caurmērā uz nepieciešamību valdībai veicināt braukšanu strādāt uz citām valstīm norādījuši individuālā darba veicēji (13%) un bezdarbnieki (14%), bet to, ka valdībai jākvē, jāmazina braukšana strādāt uz ārzemēm, biežāk nekā caurmērā atzīmēja speciālisti, ierēdņi (65%) un pensionāri (64%).

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

Aptaujas dalībniekiem, kuri norādīja, ka 'Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm', lūdza raksturot, ko, pēc viņu domām, valdībai vajadzētu darīt. Jāpiebilst, ka šis bija t.s. 'atvērtais jautājums' – respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par atbildēm uz jautājumu 'Lūdzu, norādiet, ko Latvijas valdībai vajadzētu darīt, lai kavētu, mazinātu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm!'

*Tā kā katrs respondents varēja nosaukt vairākas atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'izveidot divpartiju sistēmu' (minēts 1 reizi); 'laist "jaunos" politikā, lai pelna naudu' (minēts 1 reizi); 'mūsu dzīvi par daudz regulē Eiropas birokrātija' (minēts 1 reizi); 'nepārdot savu zemi un savus īpašumus citām valstīm' (minēts 1 reizi); 'pārtraukt musināšanu starp tautām' (minēts 1 reizi).

Kā redzams, vairāk nekā 2/3 respondentu norādīja, ka valdībai ir jāpaaugstina algas' (70%). Nedaudz vairāk kā 1/3 aptaujāto (35%) par veidu, kā valdība varētu kavēt iedzīvotāju aizbraukšanu uz ārzemēm, minēja iedzīvotāju 'nodrošināšanu ar darba vietām, jaunu darba vietu radīšanu', bet 15% no respondentiem, kuri uzskata, ka valdībai

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

iedzīvotāju aizbraukšana ir jākavē, atzina, ka valdībai ir *'jānodrošina dzīves līmeņa celšanās'*.

Detalizētāk raksturojot iedzīvotāju atbildes, jāatzīmē, ka lielākā daļa no tām bija vispārīgas, nekonkrētas, vairāk raksturoja sasāpējušās problēmas (zemas algas, zems dzīves līmenis, grūti atrast darbu, kas šķiet piemērots), nevis konkrētus pasākumus, ko varētu veikt.

Iesakot *'paaugstināt algas'*, aptaujas dalībnieki prasījuši *'cilvēka cienīgu atalgojumu'*, no kura var ne tikai izdzīvot, bet *'normāli'* (labi) dzīvot, algas *'Eiropas līmenī'*, *'iedzīvotājiem ministru algas'*, aicināts nodrošināt, ka algas tiek celtas arī privātajā sektorā. Daļa ir pieminējuši arī nepieciešamību paaugstināt minimālo algu.

To, ka būtu jāpaaugstina alga, biežāk nekā caurmērā minēja respondenti ar pamatizglītību (78%), respondenti bez LR pilsonības (74%), strādnieki (74%), mājsaimnieces (76%), bezdarbnieki (81%), respondenti ar vidējiem (73%) un vidēji augstiem (73%) ienākumiem, Pierīgā (74%), Vidzemē (77%), un Zemgalē (74%) dzīvojošie.

Kā jau minēts, 1/3 respondentu (35%), kuriem tika lūgts novērtēt, kā valdība varētu kavēt iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm, norādīja uz nepieciešamību *'nodrošināt iedzīvotājus ar darbavietām, radīt jaunas'*. Jāpiebilst, ka bieži šis ieteikums tika minēts kopā ar aicinājumu nodrošināt labu atalgojumu. Atsevišķi respondenti atzīmēja nepieciešamību atbalstīt konkrētas grupas (jauniešus bez darba pieredzes, nekvalificētus strādniekus, lauku iedzīvotājus u.c.)

Biežāk nekā caurmērā šādu ieteikumu bija minējuši respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem (43%), valsts sektorā nodarbinātie (41%), strādnieki (39%), bezdarbnieki (43%), aptaujas dalībnieki ar zemiem (41%) un vidēji augstiem (41%) ienākumiem, Vidzemē (40%), Kurzemē (50%) un Latgalē (48%), kā arī lauku apvidos (43%) dzīvojošie.

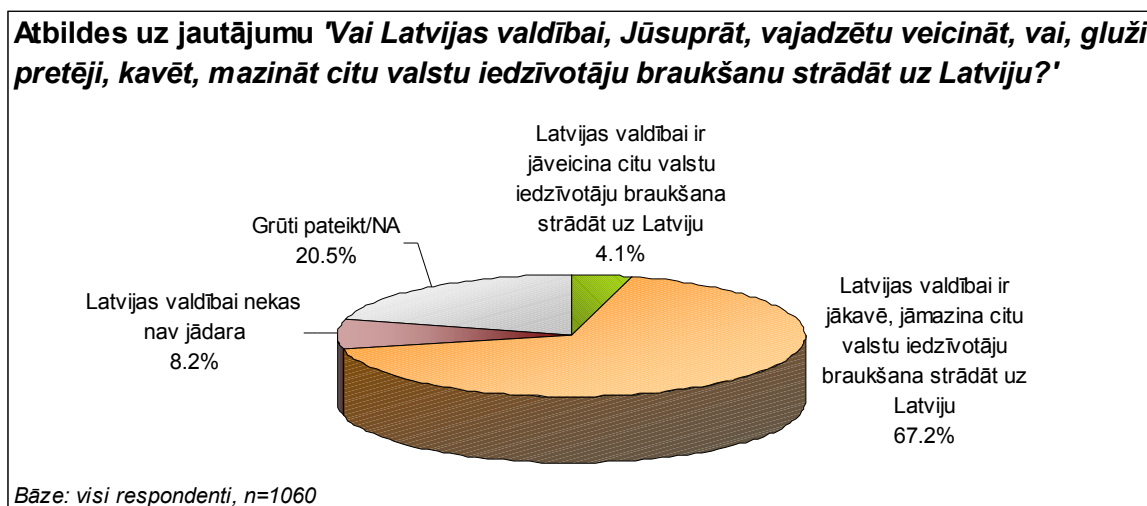
Vairāk nekā 1/10 aptaujāto (15%), kuri norādīja, ka valdībai būtu jākavē iedzīvotāju aizbraukšana, uzskata, ka to varētu izdarīt, *'nodrošinot dzīves līmeņa celšanos'*. Respondenti galvenokārt minējuši vispārīgus aicinājumus (piemēram, radīt *'normālu dzīves līmeni'*, *'paaugstināt sociālo labklājību'*, *'izvest valsti no nabadzības'* u.t.t.).

Šo prasību biežāk nekā caurmērā bija minējuši aptaujas dalībnieki vecumā no 25 līdz 34 gadiem (23%), vadītāji (18%), strādnieki (21%), individuālā darba veicēji (19%), grupas ar vidējiem (18%) un augstiem (20%) ienākumiem, Rīgā dzīvojošie (19%).

3.2. Valdības rīcība saistībā ar citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju

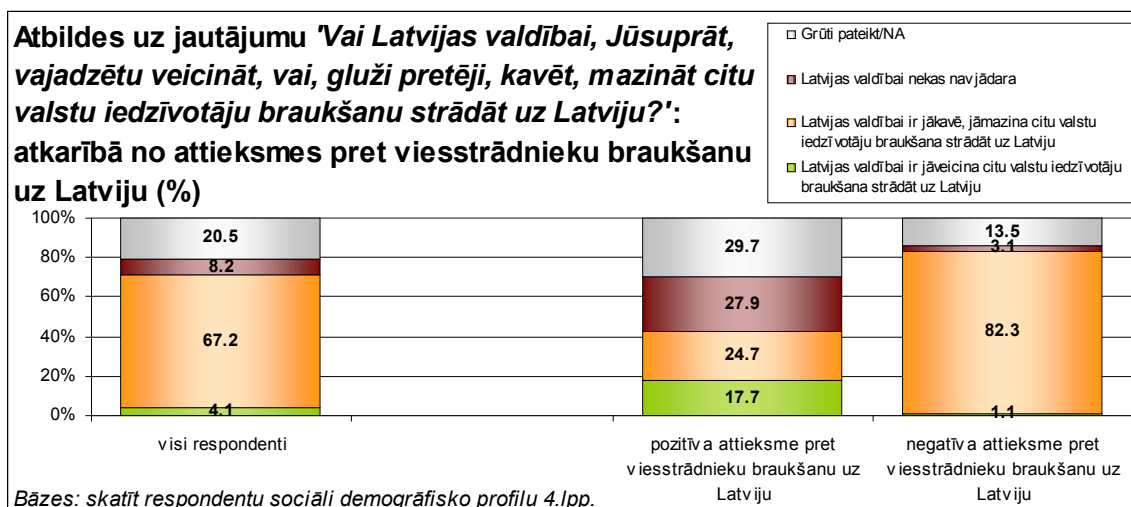
Latvijas iedzīvotāju aptaujas ietvaros respondentiem tika lūgts arī norādīt, kā valdībai jārikojas saistībā ar viesstrādnieku braukšanu uz Latviju.

Dati par atbildēm uz jautājumu *'Vai Latvijas valdībai, Jūsaprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju?'* apkopoti nākamajā grafikā.

Kā redzams, arī saistībā ar viesstrādnieku braukšanu uz Latviju vairākums iedzīvotāju (67%) pauduši viedokli, ka Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina šis process (par Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz ārzemēm to norādīja 58% respondentu). Tikai 4% aptaujāto uzskata, ka valdībai ir jāveicina citu valstu iedzīvotāju braukšana strādāt uz Latviju, bet 8% norāda, ka valdībai nekas nav jādara.

Nākamajā grafikā apkopoti dati par to, kāds viedoklis par valdības rīcību saistībā ar citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju pausts grupās ar atšķirīgu attieksmi pret viesstrādnieku braukšanu uz Latviju.

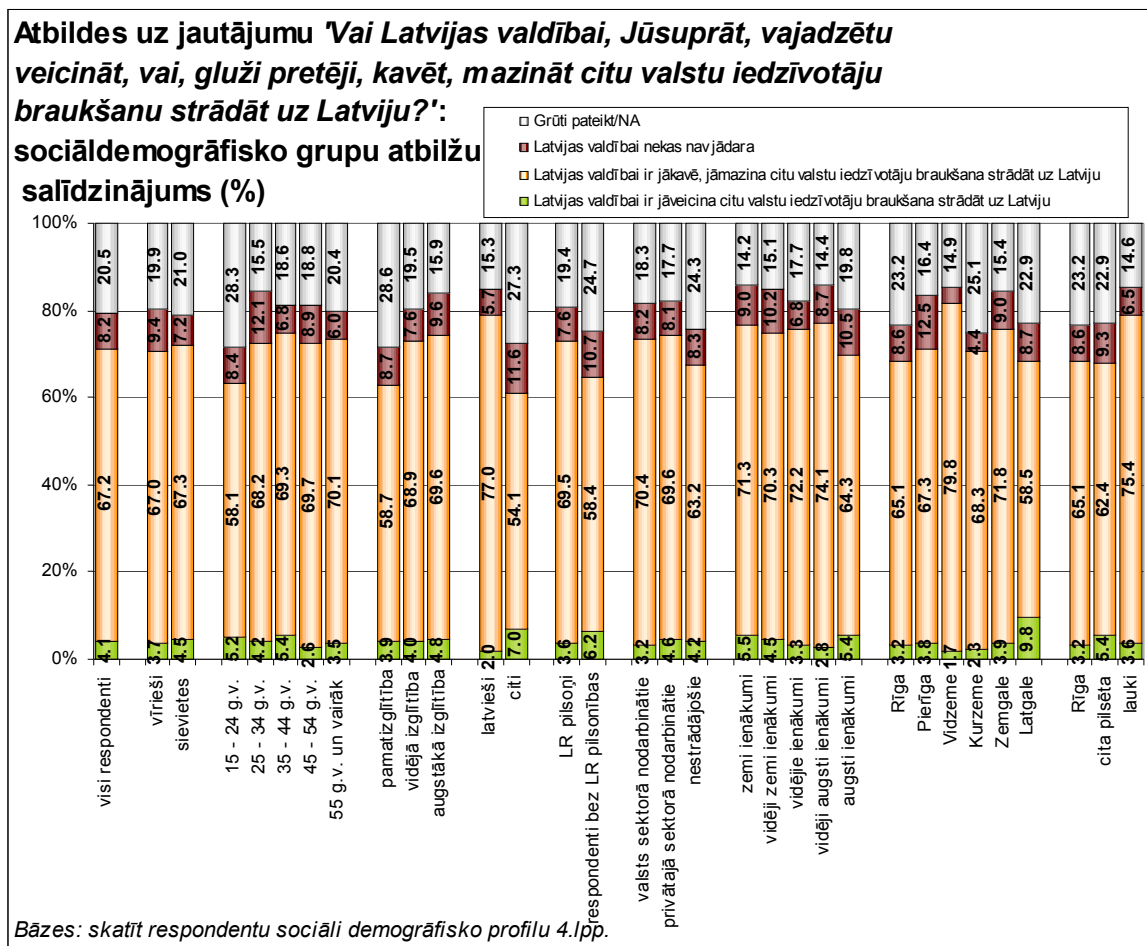

No respondentiem, kuri pauda pozitīvu attieksmi pret citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju, 18% norādīja, ka valdībai ir jāveicina viesstrādnieku

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

braukšana, 25% norādīja, ka tā ir jā kavē, 28% pauda viedokli, ka valdībai nekā nav jā dara, bet 30% aptaujāto atturējās atbildēt uz šo jautājumu (atbilde 'grūti pateikt').

Dati par sociāldemogrāfisko grupu atbildēm uz jautājumu 'Vai Latvijas valdībai, Jūsaprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju?' apkopoti nākamajā grafikā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās vairāk nekā puse iedzīvotāju uzskata, ka Latvijas valdībai ir jā kavē, jā mazinā viesstrādnieku braukšana uz Latviju.

To, ka 'Latvijas valdībai ir jā veicina citu valstu iedzīvotāju braukšana strādāt uz Latviju', biežāk nekā caurmērā norādījuši latgalē dzīvojošie (10%).

Savukārt viedokli, ka valdībai ir jā kavē, jā mazinā viesstrādnieku braukšana uz Latviju, biežāk nekā caurmērā pauduši latvieši (77%), valsts sektorā nodarbinātie (70%), iedzīvotāji, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls150 (70%-74%), Vidzemē (80%) un Zemgalē (72%) dzīvojošie, kā arī respondenti lauku apvidos (75%).

Analizējot datus par atbildēm grupās ar atšķirīgu pamatnodarbošanos, jāsecina, ka individuālā darba veicēji (14%) biežāk nekā caurmērā uzskatījuši, ka valdībai ir jā veicina viesstrādnieku braukšana uz Latviju, bet to, ka valdībai jā kavē, jā mazinā citu valstu iedzīvotāju braukšana strādāt uz Latviju, biežāk nekā caurmērā norādījuši vadītāji (71%) un speciālisti, ierēdņi (71%).

Aptaujā izmantotā anketa

1. Lūdzu, novērtējiet savu attieksmi pret to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm! Vai Jūsu attieksme ir ļoti pozitīva, drīzāk pozitīva, drīzāk negatīva vai ļoti negatīva?

Ļoti pozitīva	1
Drīzāk pozitīva	2
Drīzāk negatīva	3
Ļoti negatīva	4
Grūti pateikt/NA	8

2. Domājot par to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, kādas, Jūsaprāt, ir 3 labās lietas, plusi, kas saistīti ar šo situāciju? (Lūdzu, rūpīgi pierakstiet respondenta atbildes!)

1. _____
2. _____
3. _____

3. Domājot par to, ka Latvijas iedzīvotāji brauc strādāt uz citām valstīm, kādas, Jūsaprāt, ir 3 sliktās lietas, mīnusi, kas saistīti ar šo situāciju? (Lūdzu, rūpīgi pierakstiet respondenta atbildes!)

1. _____
2. _____
3. _____

4. Novērtējot situāciju kopumā, vai, Jūsaprāt, cilvēki, kuri pēdējo 5 gadu laikā ir braukuši uz citām valstīm strādāt, vairāk ir ieguvuši vai zaudējuši?

Ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu	1
Zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu	2
Ieguvumi un zaudējumi ir vienlīdz lieli	3
Grūti pateikt/NA	8

5. Vai Jūs pats/-i pēdējo 5 gadu laikā esat kaut reizi apsvēris/-usi iespēju braukt strādāt uz kādu citu valsti?

Jā	1
Nē	2
Grūti pateikt/NA	8

6. Cik liela ir iespēja, ka Jūs tuvāko 2 gadu laikā varētu braukt strādāt uz kādu citu valsti?

Ļoti liela	1
Drīzāk liela	2
Drīzāk maza	3
Ļoti maza	4
Grūti pateikt/NA	8

7. Domājot par braukšanu strādāt uz citām valstīm, lūdzu, nosauciet trīs valstis, uz kurām Jūs pats/-i gribētu braukt strādāt! (Uzmanību intervētājam! Pierakstiet konkrētas valstis, ja respondents nosauc valstu grupu, lūdziet, lai izvēlas un nosauc konkrētas valstis!)

1. _____
2. _____
3. _____

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret darbaspēka migrāciju

8. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs kopumā jūtaties informēts par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.)!

Ļoti labi informēts	1
Drīzāk labi informēts	2
Drīzāk slikti informēts	3
Ļoti slikti informēts	4
Grūti pateikt/NA	8

9. Lūdzu, norādiet, kur Jūs ieguvāt informāciju par darbu ārzemēs (iespējām un problēmām, kas sagaida viesstrādniekus ārzemēs u.tml.)! (Lūdzu, atzīmējiet visas atbilstošās atbildes!) (Izsniegt kartīti 9)

No raidījumiem televīzijā	1
No raidījumiem radio	2
No publikācijām presē	3
Nodarbinātības Valsts aģentūrā	4
Citās valsts institūcijās	5
Privātajās darbā iekārtošanas firmās	6
Internetā	7
Pašvaldībā	8
Pats/-i esmu strādājis/-usi citās valstīs	9
No ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri paši ir bijuši strādāt vai strādā kādā citā valstī	10
No ģimenes locekļiem, draugiem, paziņām, kuri nav bijuši strādāt vai nestrādā kādā citā valstī	11
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....	12
Neesmu ieguvis/-usi informāciju par darbu ārzemēs	13
Grūti pateikt/NA	98

10. Raksturojot situāciju pēdējo 5 gadu laikā, lūdzu, atzīmējiet, vai Jūs pats, kāds no Jūsu ģimenes locekļiem vai tuviem draugiem ir braucis strādāt uz kādu citu valsti?

Jā, viens cilvēks*	1	Atbildiet uz 11.jautājumu
Jā, vairāki cilvēki	2	
Nē, neviens	3	Pārejiet pie 12.jautājuma
Grūti pateikt/NA	8	

*Piezīme intervētājam – ja respondents atbild, ka ir braucis pats un vēl kāds no ģimenes locekļiem vai tuviem draugiem, tad jāatzīmē, ka ir braukuši vairāki cilvēki (2.atbilde).

11. Novērtējot situāciju kopumā, vai Jūs, Jūsu draugs, ģimenes loceklis (vai draugi, ģimenes locekļi), braucot strādāt uz citu valsti, vairāk ieguva vai zaudēja?

Ieguvumu ir vairāk nekā zaudējumu	1
Zaudējumu ir vairāk nekā ieguvumu	2
Ieguvumi un zaudējumi ir vienlīdz lieli	3
Grūti pateikt/NA	8

12. Vai, Jūsprāt, Latvijas iedzīvotāju braukšana strādāt uz ārzemēm ir vai nav problēma valstī kopumā?

Tā ir liela problēma	1
Tā ir problēma, bet ne pārāk liela	2
Tā vispār nav problēma	3
Grūti pateikt/NA	8

13. Vai Latvijas valdībai, Jūsaprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt Latvijas iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm?

Latvijas valdībai ir jāveicina iedzīvotāju braukšana strādāt uz citām valstīm	1	Pārejiet pie 15 jautājuma
Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm	2	Atbildiet uz 14.jautājumu
Latvijas valdībai nekas nav jādara	3	Pārejiet pie 15 jautājuma
Grūti pateikt/NA	8	

14. Lūdzu, norādiet, ko Latvijas valdībai vajadzētu darīt, lai kavētu, mazinātu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz citām valstīm! (Lūdzu, rūpīgi pierakstiet respondenta atbildes!)

Pēdējā laikā, runājot par darbaspēka trūkumu Latvijā, ir izteikta doma, ka risinājums varētu būt citu valstu iedzīvotāju (viesstrādnieku) ierašanās strādāt Latvijā.

15. Lūdzu, novērtējiet savu attieksmi pret to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju! Vai Jūsu attieksme ir ļoti pozitīva, drīzāk pozitīva, drīzāk negatīva vai ļoti negatīva?

Ļoti pozitīva	1
Drīzāk pozitīva	2
Drīzāk negatīva	3
Ļoti negatīva	4
Grūti pateikt/NA	8

16. Domājot par to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, kādas, Jūsaprāt, ir 3 labās lietas, plusi, kas saistīti ar šo situāciju? (Lūdzu, rūpīgi pierakstiet respondenta atbildes!)

1. _____
2. _____
3. _____

17. Domājot par to, ka citu valstu iedzīvotāji brauc strādāt uz Latviju, kādas, Jūsaprāt, ir 3 sliktās lietas, mīnusi, kas saistīti ar šo situāciju? (Lūdzu, rūpīgi pierakstiet respondenta atbildes!)

1. _____
2. _____
3. _____

18. Vai Latvijas valdībai, Jūsaprāt, vajadzētu veicināt, vai, gluži pretēji, kavēt, mazināt citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju?

Latvijas valdībai ir jāveicina citu valstu iedzīvotāju braukšana strādāt uz Latviju	1
Latvijas valdībai ir jākavē, jāmazina citu valstu iedzīvotāju braukšanu strādāt uz Latviju	2
Latvijas valdībai nekas nav jādara	3
Grūti pateikt/NA	8

19. Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums būtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana!

(Ne vairāk par 3 atbildēm!) (Izsniegt kartīti 19)

20. Ja būtu nepieciešams aicināt citu valstu iedzīvotājus braukt strādāt uz Latviju, lūdzu, norādiet, no kurām 3 valstīm Jums nebūtu pieņemama viesstrādnieku iebraukšana! (Ne vairāk par 3 atbildēm!)

	R19	R20
Krievija	1	1
Baltkrievija	2	2
Ukraina	3	3
Moldova	4	4
Turcija	5	5
Indija	6	6
Ķīna	7	7
Vjetnama	8	8
Citas Āzijas valstis	9	9
Āfrikas valstis	10	
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....	11	
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....	12	
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....	13	
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....		14
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....		15
Cita atbilde (lūdzu, ierakstiet!).....		16
Grūti pateikt/NA	98	98

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv